Η

ΕΥΤΕΡΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλ. Γ'. *Ἐκδίδεται δὶς τοῦ μηνός.* *Ἐν Ἀθήναις τὴν* 1. *Ὀκτωβρίου* 1847. *Τόμ. Α'.*

ΝΑΥΑΓΙΟΝ

Εἰς τὰς Μαλδίβας Νήσους.

Τὸ εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγκάλης στελλόμενον Γαλλικὸν πλοῖον ὁ Ἀετὸς εἶχε προσορμισθῆ εἰς τὸν λιμένα Λευδοβίκον τῆς νήσου Μαυρίκης· γνωρίζων τὸν πλοίαρχον, ὅστις ἦν ἐμπειρότατος ναυτικὸς, ἐλαβον τόπον εἰς τὸ πλοῖον του. Μετ' ὀλίγον ἡτοιμάσθησαν τὰ πάντα διὰ τὸν ἀπόπλουν, καὶ ἀνεκινήθη τὴν ἄγκυραν τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1839. κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς. Τὸ πλοῖον ὠθούμενον ὑπὸ καλῆς νοτιδυτικῆς αὔρας ἀνήχθη εἰς τὸ πέλαγος, ἔχον ἀναπεπταμένα πάντα του τὰ ἱστία· καὶ ὁπόταν ἐφάνη ἡ ἡμέρα, ἐβλέπομεν ἤδη τὴν ξηρὰν ὡς νέφος ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος. Ὁ καιρὸς ἦν καλὸς, ὁ ἄνεμος οὐρίος, ὁ Ἀετὸς διέτρεχεν ὁρμητικῶς τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ πάντα ὑπέσχοντο πλοῦν αἴσιον, ὁ ἄνεμος μέτριος καὶ τακτικὸς μᾶς ἔφερε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μέχρι τῆς 10 μοῖρας τοῦ πλάτους· ἀλλὰ τότε τὰ πάντα μετεβλήθησαν. Ὁ καιρὸς ἐφάνη ἀπειλητικὸς, ἡ θάλασσα ἐξηγριώθη, ἄνεμοι ἄστατοι καὶ βροχὴ ἐν ταὐτῷ κατεπόνουν τὸ πλοῖον καὶ τοὺς ἐπιβάτας· ὁ οὐρανὸς ἦν τοσοῦτον σκοτεινὸς καὶ συννεφὴς, ὥστε οὐδεμία ἀστρονομικὴ παρατήρησις ἦν δυνατή. Διήλθομεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πολλὰς ἡμέρας μακρὰς, καὶ νύκτας ἔτι μακροτέρας διὰ τὸ ἀβέβαιον. Τέλος τὴν 24 ὀκτωβρίου, κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν τοῦ ἑσπέρας ναύτης τις, ὅστις ἐκάθητο σκοπὸς ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ ἐπιδρόμου ἱστοῦ, ἐξεφώνησε τὰς λέξεις ταύτας αἵτινες ἀκούονται πάντοτε μετὰ συγκινήσεως. Γῆ! Γῆ! ἦν δὲ αὕτη ἡ γῆ τὸ ἀρχιπέλαγος τῶν Μαλδιβῶν· ἡ θέσις ἡμῶν ἦν ἑπομένως ὡρισμένη, καὶ εὑρισκόμεθα εἰς τὸν δρόμον τῶν εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγκάλης παραγινομένων πλοίων.

Ὁ πλοίαρχος ἀφ' οὗ παρετήρησε τὰς ἀκτὰς, ἐκυβέρνησεν ὁ ἴδιος, διεύθυνε τὸ πλοῖον καὶ ἔδωκεν πάσας τὰς ἀναγκαίας διαταγάς. Ὁ ἄνεμος ἔπνεεν ἀπόγαιος, ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦν ὁμιχλώδης, καὶ ἡ ἐπελθοῦσα νὺξ κατέστησε τὸ σκότος τοσοῦτον βαθὺ, ὥστε μόνον αἱ φωσφορικαὶ λάμψεις τῆς θαλάσσης ἐνέφαινον τὸ ἴχνος τοῦ πλοίου καὶ μόλις διεκρίνετο ἡ μέλαινα πρώρα ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τῶν κυμάτων· ἐκεῖναι αἱ πρὸς τὸ ἑσπέρας φανεῖσαι νῆσοι, ἐκείνη ἡ κυματώδης θάλασσα, ἐκεῖνος ὁ βεβαρυμένος καὶ σκοτεινὸς οὐρανὸς, ἐκείνη ἡ μακρὰ νὺξ ἣν ἐμέλλομεν νὰ διέλθωμεν εἰς τόπους θεωρουμένους ὡς κινδυνώδεις, ταῦτα πάντα μᾶς ἔθλιβον ὁπωσοῦν, ἂν καὶ ἀφ' ἑτέρου μέρους μᾶς ἐφυσύχαζον τὰ ληφθέντα ἔμφρονα μέτρα, καὶ ἡ διεύθυνσις τῆς πυξίδος, ἥτις ἔτεινεν εἰς τὸ νὰ μᾶς μακρύνῃ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς· οἱ ναῦται ὅσοι δὲν ἦσαν τῆς ὑπηρεσίας κατέβησαν εἰς τὸ κατώγιον των, ὁ πλοίαρχος, ὁ ἀντιπλοίαρχος καὶ οἱ ἐπιβάται εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑπερῶον τοῦ καταστρώματος. Εἰς τὸ κατάστρωμα ἔμειναν μόνον ὁ ὑποπλοίαρχος καὶ οἱ φύλακες· κατὰ τὸ φαινόμενον τὰ πάντα ἔβαινον κατ' εὐχήν· ὁ ἄνεμος εἶχε καταπέσῃ καὶ ἡμεῖς ἐχαίρομεν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἦν δυσάρεστον, διότι τὸ πλοῖον ἐκκλίνον, μετὰ δυσκολίας ἐπάλαιεν ἐναντίον ῥευμάτων ὁρμητικοτάτων, ἅπερ τὸ κατώθουν πρὸς τὴν ξηρὰν, καὶ ἡμεῖς ἐτρέχομεν ἤδη εἰς ὄλεθρον, χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτεύσωμεν. Οἱ πολυάριθμοι μικροὶ πορθμοὶ οἱ διαχωρίζοντες ἀπ' ἀλλήλων τὰς Μαλδίβας εἰσὶν ὡς καταῤῥάκται δι' ὧν καταδύονται τὰ κύματα· κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους μάλιστα καθ' ἣν ἐπικρατοῦσιν οἱ δυτικοὶ ἄνεμοι, τὸ ὕδωρ κρημνιζόμενον κατὰ μεγάλους ὄγκους διὰ μέσου τοῦ λαβυρίνθου ὅλων ἐκείνων τῶν μικρῶν νήσων, προξενεῖ ἐκτόπησιν ἐκτεινομένην ἐπὶ πολύ. Δυστυχία εἰς ὅ,τι πλοῖον τύχῃ νὰ πέσῃ εἰς τὴν κοίτην ἐκείνων τῶν ὀλεθρίων ῥευμάτων! πῶς τότε νὰ γνωρισθῇ καὶ νὰ διαμετρηθῇ ἐκείνη ἡ ἀόρατος δύναμις ἡ ἑλκύουσα ἀταράχως, καὶ σύρουσα ἀκαταπαύστως; πῶς νὰ διακριθῇ ἐκείνη ἡ χθαμαλὴ γῆ ἡ κρυπτομένη ὑπὸ τὰ ὕδατα καὶ ἀφανιζομένη ὁλοκλήρως εἰς τὰ σπότη;

Περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν ἠσθάνθημεν δυνατὸν κλόνον, καὶ ἐνταὐτῷ μεγάλη φωνὴ ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου ὅπου εὑρίσκοντο οἱ φύλακες. Ἐρρίφθημεν πάντες ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καὶ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν δεύτερος κλόνος, τρομερώτερος τοῦ πρώτου ἔσεισε τὸ πλοῖον. Προήρχετο δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ὀρρὺς βράχου ἐκ κοραλίου συνετρίβετο ὑπὸ τὴν τρόπιν· προέβη τὸ πλοῖον εἰσέτι ὀλίγας στιγμὰς, ἀναβαῖνον, καταβαῖνον, τρίβον τὰ ἄ-

κρα τῶν βράχων, μετὰ τριγμῶν φρικαλέων. Οἱ ἱστοί του ἐκινδύνευον νὰ καταπέσωσι, καὶ τὰ πλευρά του κατεσχίζοντο. Τέλος λείψανόν τι ὁρμῆς τὸ κατώθησεν ἐπὶ ὑφάλων πετρῶν ὅπου ἔμεινεν ὡς τεθαμμένον.

Δυσκόλως δύναται νὰ ἐκφρασθῇ ἡ κατὰ τοιαύτην στιγμὴν προσγινομένη ἐντύπωσις· αἴσθημα φρίκης βαθὺ καταβροχθίζει πάντας τοὺς στοχασμούς· ἀκούομεν τὰ πάντα, βλέπομεν τὰ πάντα συγκεχυμένως ὡς εἰς ὄνειρον. Συνήλθομεν τέλος, ἀλλὰ διὰ νὰ αἰσθανθῶμεν πᾶσαν τὴν ἔκτασιν τῆς δυστυχίας μας· οὐδεμία ἐλπὶς νὰ σώσωμεν τὸ πλοῖον· τὸ πηδάλιον εἶχε συντριβῇ, καὶ πᾶν μηχάνημα εἶχε καταντήσῃ ἀνωφελὲς· οὐδεμία κίνησις εἰς τὸ πλοῖον εἰμὴ μόνον, ἐκ διαλειμμάτων, κλονισμὸς φρικώδης προξενούμενος ἐκ τῆς βίας τῶν κυμάτων ἅπερ ἀναρροχθοῦντα ἀλλεπάλληλα ἐπὶ τοῦ ὑπερώου, ἔπληττον τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου, τὸ ἀνήγειρον μίαν στιγμὴν, ἔπειτα τὸ ἄφινον νὰ πέσῃ καὶ αὖθις μετὰ κρότου ἐν μέσῳ τοῦ σκότους· οὐδὲν ἐβλέπομεν εἰμὴ μόνον τὴν λάμψιν τῶν ὑφάλων ὅπου τὰ κύματα συνθλώμενα ἐσπινθηροβόλουν, καὶ ἐκείνην τὴν μεγάλην λευκὴν κυματώδη σινδόνα, ἥτις ἐπήρχετο δρομαίως ἀπὸ τὸ πέλαγος ὡς διὰ νὰ μᾶς περικυκλώσῃ.

Μετὰ τὰς πρώτας στιγμὰς τοῦ τρόμου καὶ τῆς ἀθυμίας, τῶν προξενηθέντων ἐκ τοῦ φρικώδους ἐκείνου θεάματος, ἕκαστος ἐπροθυμήθη νὰ ἐργασθῇ πρὸς τὴν κοινὴν σωτηρίαν· εἰς ὀλίγας στιγμὰς ἀνεβιβάσαμεν ζωοτροφίας ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, παρεσκευάσαμεν τὰς τροχαλιὰς διὰ τὴν μεγάλην λέμβον, καὶ ἐνεθέσαμεν εἰς αὐτὴν τὰ ἀναγκαῖα προζωάρκεια πρὸς διάπλουν πολλῶν ἡμερῶν· κατὰ τὸ μεσονύκτιον τὸ ὕδωρ εἶχε κατεμπλήσῃ σχεδὸν τὸ πλοῖον, ὅπερ καταπονούμενον ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ἱστῶν του, ἐκινδύνευε νὰ ἀπολεσθῇ ἐξ ὁλοκλήρου, ὥστε ἠναγκάσθημεν νὰ ἀποκόψωμεν μέρος τῶν ἱστῶν [illegible] τὴν ὕπαρξίν [illegible] τοῦ τοὐλάχιστον μέχρι τῆς ἡμέρας. Τούτου γενομένου, τὸ πλοῖον ἡσύχασεν ὀλίγον, καὶ οἱ ναῦται ἀναλαβόντες τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτοὺς ἀναλγησίαν, ἀπεκοιμήθησαν βαρέως ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ ἔμπροσθεν ἐδωλίου ὅπου εὗρον σκέπην κατὰ τῶν προσβολῶν τῆς θαλάσσης. Ὁ δὲ πλοίαρχος, οἱ ὑπάλληλοι καὶ οἱ ἐπιβάται ἀπεῖχον πολὺ τοῦ νὰ ἀπολαύσωσι τὴν αὐτὴν ἀνάπαυσιν. Τὸ μέλλον παρίστατο εἰς ἡμᾶς μετὰ πάσης τῆς ἀβεβαιότητός του καὶ πάντων τῶν φόβων του. Ὡς σημεῖον γεωγραφικὸν ἐγνωρίζομεν μόνον τὴν γῆν ἐφ' ἧς ἐμέλλομεν νὰ ῥιφθῶμεν· εἴχομεν ἰδῇ τὸν διασχηματισμὸν αὐτῆς ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων, ἀλλ' ἠγνοοῦμεν ὁλοτελῶς τὴν φύσιν, τὰ προϊόντα τοῦ τόπου, καὶ τὰ ἤθη τῶν κατοίκων. Ἐρωτῶμεν ἀλλήλους περὶ πάντων τούτων τῶν πραγμάτων, ἅπερ εἶχον καταντήσῃ οὐσιωδέστατα δι' ἡμᾶς, ἀλλ' οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ ἀποκριθῇ. Τόσον σπανίως ἔρχονται πλοῖα Εὐρωπαϊκὰ εἰς τὰ νησίδια ταῦτα, ὥστε συγκεχυμέναι μόνον καὶ ἀτελεῖς διηγήσεις ὑπάρχουν περὶ αὐτῶν· εἴχομεν ἀκούσῃ μάλιστα ὅτι κατοικοῦνται ὑπὸ ἀνθρώπων ἀγρίων προσκαλούντων τὰς τριχυμίας καὶ διαμφισβητούντων πρὸς ἀλλήλους τὰ ἐκβράσματα· ὥστε εὑρισκόμεθα οὐ μόνον εἰς τὴν σκληρὰν ἀβεβαιότητα περὶ τοῦ τί ἐμέλλομεν νὰ πάθωμεν μεταξὺ τῶν βράχων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἔτι σκληροτέραν περὶ τῆς περιμενούσης ἡμᾶς τύχης, ἂν ὁ θεὸς μᾶς διέσωζεν ἐκ τοῦ ναυαγίου. Μεθ' ὁπόσης ἀγωνίας περιεμένομεν τὴν ἡμέραν! ἐφάνη τέλος αὐτή, καὶ μᾶς ἔδειξεν ὁλόκληρον τὴν συμφοράν μας. Πρὸ τῶν ποδῶν εἴχομεν σωρὸν συντριμμάτων, ἄθλια λείψανα τοῦ ὡραίου μας πλοίου· ἔμπροσθεν ἡμῶν, εἰς ἀπόστασιν πέντε ἢ ἓξ μιλίων, ἐφαίνετο νησίδιον, ἔπειτα ὕφαλοι πέτραι ἐκτεινόμεναι ἐπ' ἄπειρον καὶ περιλαμβάνουσαι εἰς τὰς περιστροφάς των ἄλλα νησίδια καλυπτόμενα ὑπὸ κοκκοφοινίκων.

Πρὶν προβῶμεν εἰς τὴν διάτωσιν τῶν πραγμάτων τοῦ πλοίου, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκκενώσωμεν τοὺς πίθους τοὺς περιέχοντας τὸν οἶνον καὶ τὰ πνευματώδη ποτά, τὴν πηγὴν ὅλων σχεδὸν τῶν δυστυχιῶν ὅσαι παρέπονται εἰς ναυάγιον. Ἔπειτα, ἐκ τῶν συντριμμάτων τῶν ἱστῶν τῶν σεσωρευμένων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος κατασκευάσαμεν μεγάλην σχεδίαν, ὅπερ ἡ συνετῆ πρόνοια, καθότι αἱ λέμβοι ἦν ἐνδεχόμενον νὰ ἀνατραπῶσιν ἐκ τῶν κυμάτων, καὶ ἐκτὸς τούτου ἦν ἐπάναγκες νὰ τὰς ἐπιφυλάξωμεν διὰ τὴν μετακομιδὴν τῶν προζωαρκείων· ἅμα ἀπεπερατώθη ἡ σχεδία, ἐκομίσθη εἰς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου ὅπου εὗρε σκέπην κατὰ τῶν προσβολῶν τῆς θαλάσσης, καὶ τότε κατεβιβάσθη εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀντιπλοιάρχου ἡ μεγάλη λέμβος, εἰς ἣν ἐτέθησαν αἱ ζωοτροφίαι καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς κατασκευὴν καταστήματος εἰς ἔρημον νῆσον· εἰς μεταίχμιον γαλήνης ἐμακρύνθη ἡ λέμβος ἀπὸ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὰ κύματα τὴν ἐκύκλωσαν καὶ τὴν κατῶσαν μετὰ μανιώδους ὁρμῆς μέχρι τῶν ὑφάλων ὅπου ἐξώκειλε, καὶ μόλις μετὰ κόπου καὶ κινδύνου ἐδυνήθη νὰ τὰς ὑπερβῇ, τὰ δὲ περιεχόμενα εἰς αὐτὴν προζωάρκεια ἀπωλέσθησαν ἢ ἐβλάβησαν· ἀφ' ἑτέρου δὲ μέρους εἴδομεν μετὰ μεγάλης χαρᾶς ὅτι ἡ μικρὰ λέμβος ἡ περιέχουσα τὰ ὅπλα, τὰ πολεμοφόδια καὶ τὰ ναυτικὰ ἐργαλεῖα διῆλθεν εὐτυχέστερον.

Μέρος τῶν ἐπιβατῶν ἐσώθη λοιπὸν, καὶ μέρος ἔμενεν ἐντὸς τοῦ πλοίου μετὰ τοῦ πλοιάρχου. Ὁ καιρὸς προέβαινεν ἐπὶ τὸ χεῖρον, στρόβιλοι ἐπήρχοντο μετὰ ὁρμῆς καὶ τὰ κύματα συνεσωρεύοντο· εὑρέθημεν ἠναγκασμένοι νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν διάσωσιν τῶν πραγμάτων, καὶ νὰ ῥιφθῶμεν εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ ἐπιβῶμεν εἰς τὴν σχεδίαν, ἣν μόνον κολυμβῶντες ἐδυνάμεθα νὰ φθάσωμεν ἢ διὰ τῶν σχοινίων τῶν κρατούντων προσηλωμένην αὐτὴν εἰς τὸ πλοῖον· ὁ πλοίαρχος, ἀφ' οὗ ἐβεβαιώθη ὅτι οὐδεὶς ἔμενε πλέον ἐντὸς τοῦ πλοίου, κατέβη ὁ ἔσχατος· τότε ἐκόψησαν εὐθὺς τὰ σχοινία, καὶ ἡ σχεδία εὑρέθη ἐγκαταλελειμμένη εἰς τὰ ῥεύματα, τυπτομένη δὲ ἀκαταπαύστως ὑπὸ τῆς θαλάσσης· βυθιζομένη ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους, καὶ ἀνυψουμένη ἀπὸ τοῦ ἑτέρου, προέβαινε περιστροφάδην καὶ ἦν ἀνάγκη νὰ κρατώμεθα ἰσχυρῶς, διὰ νὰ μὴ μᾶς ἁρπάσουν τὰ περικυκλοῦντα ἡμᾶς πανταχόθεν καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἡμῶν κυλιόμενα κύματα. Τέλος ἡ σχεδία ἔφθασεν ἐπὶ τῶν ὑφάλων, χωρὶς οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν νὰ ἐκτραπῇ τῆς θέσεώς του κατ' ἐκεῖνον τὸν σύντομον μὲν ἀλλὰ κινδυνώδη διάπλουν· αἱ δὲ ὕφαλοι εἰς ἃς ἐφθάσαμεν ἐξετείνοντο εἰς γραμμὴν κυκλοτερῆ, περικλείουσαι ἐντὸς τῆς περιοχῆς των εἶδος μεγάλης δεξαμενῆς ὅπου ἡ θάλασσα ἦν τοσοῦτον γαληνιαία, ὥστε ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐκοιμᾶτο, καὶ ἐκ τῆς δεξαμενῆς ἐξήρχοντο πολυάριθμα νησίδια· ἐκεῖνοι δὲ οἱ διὰ τοὺς θαλασσοπόρους τοσοῦτον τρομεροὶ σκόπελοι συνιστῶσι τὴν ἀσφάλειαν τῶν κατοίκων τῶν Μαλδιβῶν, καὶ εἰσὶν ὡς προτείχισμα ἐγηγερμένον ὑπὸ τῆς φύσεως περὶ τῆς κατοικίας των. Ἡ συνένωσις ὅλων ἐκείνων τῶν μικρῶν νήσων εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν δεξαμενὴν ἀποτελεῖ τὸ ὀνομαζόμενον Ἄτολλον. δηλ. σύμπλεγμα ἰδιαίτερον· ἐκεῖνο δὲ ἐν ᾧ ἡμεῖς εἰσεχωρήσαμεν εἶνε τὸ Ἄτολλον Σουαδίβε ὅπερ οἱ νησιῶται ὀνομάζουσιν ἐνίοτε καὶ Ἄτολλον Χουαδού.

Ἡ σχεδία δὲν ἐδύνατο νὰ ὑπερβῇ τὰς ὑφάλους ἄνευ τῶν μεγαλητέρων δυσκολιῶν. καὶ ἐκτὸς τούτου εἶχε καταντήσῃ καὶ ἄχρηστος εἰς τὸ ἑξῆς· ὅθεν καὶ τὴν ἐγκατελείπομεν, καὶ αἱ δύο μας λέμβοι κωπηλατούμεναι βραδέως, παρέλαβον ὅσα πράγματα ἐδυνήθησαν νὰ ἐξαχθῶσι τοῦ πλοίου· ἐν ᾧ διευθυνώμεθα πρὸς τὴν πλησιεστέραν νῆσον εἰς ἣν καὶ προσηγγίζομεν ἤδη, εἴδομεν αἴφνης πλοιάριον ὅπερ ἤρχετο πρὸς ἡμᾶς καὶ μᾶς ἔφθασε μετ' ὀλίγον, καὶ τότε ὁ ἡμέτερος πλοίαρχος μετέβη εἰς ἐκεῖνο, χωρὶς παντελῶς νὰ διστάσῃ. Ἀγνοῶν τοὺς σκοποὺς τῶν νησιωτῶν, μὴ γνωρίζων εἰσέτι τὸν χαρακτῆρά των, μηδὲ λέξιν ἐννοῶν ἐκ τῆς γλώσσης των, ἤθελε δι' αὐτῆς τῆς ἐνδείξεως τῆς πίστεως νὰ ἑλκύσῃ τὴν συμπάθειάν των καὶ ἐνταῦτῷ νὰ βεβαιωθῇ παρὰ τῆς διαθέσεώς των. Περὶ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας τὰ τρία πλοιάρια ἐξέπεσαν τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο εἰς ξηρὰν τραχείαν καὶ καυματώδη· ἦν δὲ αὕτη νῆσος ἔρημος περιεζωσμένη ὑπὸ ἄμμου, καὶ κατὰ τὸ ἐνδότερον αὐτῆς ἐφαίνοντο κοκκοφοίνικες τινὲς ὑψούμενοι ὑπεράνω διαφόρων πεπυκνωμένων δενδρίων.

Ἅμα ἐφθάσαμεν εἰς ἐκείνην τὴν ἀκτὴν, ἦλθον εἰς αὐτὴν πολλὰ τῶν πλοιαρίων ἐκείνων τῶν ἐγνωσμένων ὑπὸ τὸ ὄνομα Πρός καὶ τὰ ὁποῖα εἰσὶ περίφημα διὰ τὸν ὁρμητικὸν δρόμον των, ὅστις ἐμπνέει τρόμον τινὰ εἰς τὰ παράλια τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Μαλαισίας. Πλέον τῶν ἑξήκοντα ἀνθρώπων ἀπέβησαν ἐξ αὐτῶν καὶ μᾶς περιεκύκλωσαν, φέροντες πάντες σχεδὸν εἰς τὴν ζώνην των μικρὰ ἐγχειρίδια. Ὡς τοὺς εἶδον οἱ ναῦται μας ἐκυριεύθησαν ὑπὸ φόβου μεγάλου φαντασίας τεταραγμένης, καὶ οἱ ἴδιοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, οἵτινες ἐν μέσῳ ναυαγίου φρικώδους ἀντεπάλαιον πρὸ μικροῦ μετὰ τοσαύτης γενναιότητος ἐναντίον βεβαίου σχεδὸν θανάτου, ἔτρεμον ἤδη βλέποντες ἀσθενῆ λεπίδα μαχαίρας· ὁ ναύτης εἶνε ἐξαιρετικόν τι ὄν. Ἐν ὅσῳ εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ πλοίου, περιπαίζει τὸν κίνδυνον, ἐκτίθεται ἀπερισκέπτως, καὶ φαίνεται ὡς νὰ ἀφῆκεν εἰς τὸν πλοίαρχόν του τὴν διεύθυνσιν τῆς ζωῆς του. Ἅμα δὲ πατήσῃ τὴν ξηρὰν, γίνεται ὕποπτος καὶ σχεδὸν δειλός. Ὁ πλοίαρχος, θέλων νὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς ἀνθρώπους του, ἔθεσε τὰ ὅπλα του ἐπὶ τῆς ἄμμου, ἐβάδισε κατ' εὐθείαν πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις ἐφαίνετο ἀρχηγὸς τῶν νησιωτῶν· καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα· τὸν ὑπεδέχθησαν εὐνοϊκῶς καὶ τὸν ἠσπάσθησαν δι' ὁμιλίας μακρᾶς ἐξ ἧς ὅμως οὐδὲν ἐννοήσαμεν· μόλις διὰ σημείων, διὰ χειρονομιῶν, δι' ἰχνογραφιῶν ἐπὶ τῆς ἄμμου ἐπάσχομεν νὰ κοινωνήσωμεν πρὸς ἀλλήλους τὰς ἁπλουστέρας ἰδέας· τέλος οἱ ξενεδόχοι μας μᾶς ἔδωκαν νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι δὲν ἤθελον νὰ μᾶς ἀφήσωσιν εἰς ἐκείνην τὴν μικρὰν καὶ ἔρημον νῆσον. Ἐκείνη τῷ ὄντι ἡ πτωχὴ γωνία τῆς γῆς οὐδὲν εἶχεν ἐλκυστικὸν· ὀλίγα τῶν ἀναγκαίων παρεῖχε, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ σκάψωμεν βαθέως τὴν ἄμμον διὰ νὰ τὸ προσπορισθῶμεν· καὶ ὅμως ἐλυπήθημεν σχεδὸν ἀναχωροῦντες, διότι αὕτη ἦν ἡ προϋποδεχθεῖσα ἡμᾶς γῆ μετὰ τὸ ναυάγιόν μας.

Μετὰ μεγάλης ταχύτητος μετεκόμισαν τὰ προζωάρκειά μας καὶ τὴν ἀποσκευήν μας εἰς τὰ Πρός. Ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐπέβημεν ἡμεῖς ἔδωκε τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ τὰ ἄλλα ἠκολούθουν, βυμουλκοῦντα τὰς λέμβους μας· ἦν περίεργον θέαμα, ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐλαφρὰ πλοιάρια νὰ ἀμιλλῶνται περὶ ταχύτητος, καὶ νὰ παίζωσιν, οὕτως εἰπεῖν, ἐπὶ τῶν χαριέντων ὑδάτων τῆς δεξαμενῆς ἐκείνης· ἐθαύμαζον τὴν ἀκρίβειαν τῶν κινήσεών των, καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα δι' ἧς ἀπέφευγον τὰς ἀκίδας τοῦ βράχου, τὰς πανταχοῦ διεσπαρμένας ἐντὸς τῶν Ἀτόλλων. Ὁ ἄνεμος κατέπιπτεν, καὶ ἦν ἀνάγκη νὰ ἀπελπισθῶμεν τοῦ νὰ φθάσωμεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν πρὸς κατοικίαν μας διωρισμένην νῆσον· νῆσος τις πλησιόχωρος, ὀνομαζομένη Νούνδα Ἄλλυ ἐξελέχθη ὡς ἀναπαυτήριον καὶ ὅλα τὰ πλοιάρια προσωρμίσθησαν εἰς αὐτὴν· εἰς τὴν ἄφιξιν δὲ ἑκάστου αὐτῶν, ἄνθρωπός τις ἐρρίπτετο εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κατεβυθίζετο κρατῶν σχοινίον ὅπερ προσήλωνεν ὑπὸ τὸ ὕδωρ εἴς τινα τῶν ἀκίδων τοῦ κοραλίου. Εὕρομεν ἠρεμίαν παντελῆ εἰς τοῦτον τὸν τόπον, ὅστις ἦν κόλπος μικρὸς στεγαζόμενος ὡς ὑπὸ παραπετάσματος μεγαλοπρεπῶν κοκκοφοινίκων ἐκτεινόντων τοὺς κλάδους των μέχρι τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης καὶ περικυκλούντων διὰ τοῦ ὄγκου των μικράς τινας καλύβας χαριέντως σεσωρευμένας ἐπὶ τῆς παραλίας· ἡ θάλασσα ἦν διαφανεστάτη, ὁ δὲ πυθμὴν ἐξ ἄμμου καταπληκτικῆς λευκότητος καὶ πεποικιλμένος διὰ πολυχρόων λιθορύτων.

Καταβάντες ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, εἴδομεν ἕδρας τινὰς ἀπειροκάλως ἐξειργασμένας ἀλλὰ χαριέντως σκιαζομένας· οὗτος εἶνε ὁ συνήθης τόπος τῆς συνεντεύξεως τῶν κατοίκων τῆς μικρᾶς ταύτης κοινότητος· ἐνταῦθα διατρίβουσι τὰς μακρὰς των ἡμέρας, μεταξὺ τῶν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνειλκυσμένων λεμβῶν των, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν θάλασσαν, τῆς ὁποίας ἐνασμενίζονται θεωροῦντες τὰ κύματα· μετ' ὀλίγον ἔδραμεν ἐκεῖ ἅπας ὁ λαὸς, ἐκτὸς τῶν γυναικῶν, αἵτινες εἰσὶ καταδεδικασμέναι ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας εἰς κατάκλεισιν ἥτις βεβαίως δὲν εἶνε τῆς ἀρεσκείας των, διότι ἐπασχον νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν περιέργειάν των, ὑπεκφέρουσαι τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν ἡμιηνεωγμένων πυλῶν των ἢ συνθλιβόμεναι πρὸς τοὺς φραγμοὺς τοὺς περικυκλοῦντας τοὺς οἰκίσκους των· μᾶς ὡδήγησαν εἰς τὸ δι' ἡμᾶς διορισθὲν οἴκημα, ὅπερ ἦν καλύβη μακρὰ ὑποστηριζομένη ὑπὸ κορμῶν κοκκοφοινίκων, καὶ κεκλεισμένη μόνον κατὰ τὰς δύο πλευράς· ἐπὶ τῆς ἄμμου ἦσαν ἐστρωμέναι ψάθαι ὅπου κατεκλίνθην, ὅλως κεκμηκώς· ἀλλ' αἱ κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας ἀλληλοδιαδόχως συμβᾶσαι περιστάσεις τοσοῦτον εἶχον ταράξῃ τὸ πνεῦμά μου, ὥστε οὐδὲ ἀνάπαυσιν οὐδὲ ὕπνον ἐδυνήθην νὰ εὕρω.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἀπὸ πρωΐας ἐδόθη τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπλεύσαμεν. Τέλος πρὸς τὸ ἑσπέρας ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον Τιναν-δοὺ, ἥτις ἦν διωρισμένη πρὸς κατοικίαν μας· ἀπεβιβάσθη παρευθὺς πᾶσα μας ἡ ἀποσκευὴ, καὶ ἡμεῖς ἤλθομεν καὶ ἀπεκατεστάθημεν εἰς τὸν λεγόμενον Κοινὸν οἶκον. Τὸ εὐσεβὲς τοῦτο κατάστημα ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἀρχιπελάγους τούτου, καὶ τὸ ἐλάχιστον νησίδιον, τὸ ἀφανὲς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λαβυρίνθου ἐκείνου τῆς ψάμμου καὶ τῶν βράχων ἔχει ἐπὶ τῆς μονήρους του ὄχθης τὸν οἶκον τοῦ ὁδοιπόρου· ὁ ναὸς οὗτος τῆς ἀρχαίας φιλοξενίας εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καλύβη συγκειμένη ἐκ φύλλων καὶ καλάμων, εἶα ἦν καὶ ἡ κατοικία ἡμῶν εἰς τὴν νῆσον Τιναν-δοὺ· ἄπλωσον ψάθας τινὰς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κρέμασον εἰς τὴν στέγην λύχνον ἐκ κιτρίνου χαλκοῦ, καὶ λαμβάνεις ἰδέαν ἐντελῆ περὶ ὅλων μας τῶν ἐπίπλων· ὀθώνη διασωθεῖσα ἐκ τοῦ ναυαγίου διήρεσε τὸ οἴκημά μας εἰς δύο χωρίσματα, τὸ μὲν διὰ τοὺς ἐπιβάτας, τὸ δὲ διὰ τοὺς ὑπαλλήλους· διαίρεσις ἀναγκαία διὰ τὴν πειθαρχίαν, καὶ τρόπον τινὰ ἐπέχουσα τόπον τοῦ ἐδωλίου

τοῦ πλοίου μας· ἔφερον εἰς ἡμᾶς ὄρυζαν· ἕκαστος ἐπροθυμήθη νὰ συνάξῃ κλάδους ξηροὺς καὶ φύλλα πεπτωκότα ἀπὸ τῶν κοκκοφοινίκων, καὶ μετ' ὀλίγον ἡτοιμάσθη γεῦμα κατὰ τὸν Ἰνδικὸν τρόπον.

Ἡ Τινανδοῦ δύναται νὰ ἔχῃ τριῶν μιλίων περίμετρον. Τὸ μέγιστον πλάτος της εἶνε ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς. Ὑψαλοὶ πέτραι τὴν περικυκλοῦσι πανταχόθεν, καὶ ὁ αἰγιαλός της σύγκειται ἐξ ἄμμου τοσοῦτον λευκῆς ὥστε ἡ ὅρασις μόλις δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὴν λάμψιν της, ὁπόταν ὁ ἥλιος σφενδονίζῃ ἐπ' αὐτῆς τὰς ἀκτίνας του· τὸ χωρίον κεῖται κατὰ τὸ βόρειον καὶ ὁδὸς ἀρχομένη ἀπ' ἐκείνου τοῦ μέρους διατέμνει τὴν νῆσον καθ' ὅλην της τὴν ἔκτασιν· ἡ ὁδὸς αὕτη ἥτις εἶνε γραφικωτάτη προβαίνει ὁριοειδῶς, παριστῶσα τὰς φαντασιώδεις καμπὰς Ἀγγλικοῦ κήπου. Προῆλθε δὲ ἡ τοιαύτη κομψότης ἐκ τύχης καὶ ἐκ τῆς ῥαθυμίας τῶν νησιωτῶν, οἵτινες ἠκολούθησαν τὰ εὐέργαστα μόνον μέρη τοῦ τόπου, ἀποφεύγοντες τὰς δυσκολίας καὶ ῥεφόμενοι περὶ τὰ πεπυκνωμένα δάση· αὕτη ἡ ὁδὸς ἦν ὁ προσφιλὴς ἡμῶν περίπατος, διότι ἐκεῖ παρετείνετο ἡ σκιὰ ὀλίγον τι μᾶλλον παρὰ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς νήσου, καὶ τὰ δένδρα ἦσαν πυκνότερα καὶ ποικιλότερα παρὰ ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅπου ὁ κοκκοφοίνιξ μόνον ἐκτείνει τὸ εὐκίνητόν του σκιάδιον· εὑρίσκοντο δὲ καὶ ὡραῖαι ἀρτόδενδρα καὶ Βακόαι φέρουσαι τοὺς γωνιώδεις καρπούς των· πρὸς τούτοις εὑρισκόμεθα καὶ ἱκανῶς μεμακρυσμένοι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐδυνάμεθα νὰ συλλογιζώμεθα ἐν ἡσυχίᾳ· ἔπειτα ἦν καὶ ἀνάγκη νὰ ἀγαπῶμεν τι ἀντικείμενον εἰς τόπον ὃν ἡ θεία πρόνοια ἐχορήγησεν εἰς ἡμᾶς ὡς ἄσυλον.

Πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸ μᾶλλον συνεσκιασμένον μέρος, ἔπρεπε νὰ διέλθωμεν τὸ κοιμητήριον· εἶνε δὲ τοῦτο μικρὸς αἰγιαλὸς ὁλοκλήρως γυμνός, ὅπου οἱ ἐπιτύμβιοι λίθοι εἰσὶ τεταγμένοι κατὰ συμμετρίαν δεικνύουσαν τὴν εὐσεβῆ καὶ ἀτάραχον ἔποψιν, ὑφ' ἣν ἐκεῖνα τὰ τέκνα τοῦ προφήτου θεωροῦσι τὸν θάνατον. Ἐπὶ τῶν λάκκων κυματοῦσι μικραὶ σημαῖαι λευκαὶ καὶ αὕτη εἶνε ἡ μόνη κίνησις, ἡ μόνη πολυτέλεια τῶν τάφων ἐκείνων ὅπου τὰ πάντα εἰσὶν ἀνάπαυσις καὶ ἁπλότης, καὶ ἐκείνη ἡ ἀνώνυμος ἄμμος καλύπτει ὀστᾶ ἀνώνυμα· ἡμεῖς βεβαίως δὲν εἴχομεν μέρος εἰς ἐκείνην τὴν γῆν, καὶ ὅμως δὲν ἐδυνάμεθα νὰ θεωρῶμεν ἄνευ συγκινήσεως τὸν γεγυμνωμένον ἐκεῖνον τόπον ὅπου ἐκοιμῶντο τοσαῦται γενεαί· κατὰ τὸ βόρειον πέρας τοῦ κοιμητηρίου ὑψοῦται ναὸς Ὀθωμανικὸς, ὅστις εἶνε μνημεῖον μεγάλης ἁπλότητος, καὶ κατὰ μὲν τὸ ἔνδον τὸν περισκεπάζουν ψάθαι, κατὰ δὲ τὸ ἔξω κύτρινον χῶμα. Κλίμαξ δὲ διά τινων βαθμίδων φέρει εἰς τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ πλησιέστατα αὐτοῦ ὑπάρχει ὀρύσις ὑπεράνω τῆς ὁποίας κρέμαται ἀγγεῖον ἐκ κοκκοκαρύου διωρισμένον διὰ τοὺς ἀγνισμοὺς οὓς ὁ εὐσεβὴς ἐκεῖνος λαὸς τελεῖ πάντοτε πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναόν· ὑπάρχει προσέτι εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ναοῦ μικρὰ δεξαμενὴ ἐν ᾗ οἱ νησιῶται ἐμβαίνουσι τακτικῶς καθ' ἑκάστην· ἡ κοσμιότης καὶ ὁ εὐσεβὴς ζῆλος μεθ' ὧν ἐκπληροῦσι τὰ διάφορα ταῦτα χρέη ἀποδεικνύουσι τὴν ἁπλοϊκὴν καὶ δεισιδαίμονα ἐνταῦτῳ πίστιν των· ἀμαθέστατοι τῷ ὄντι ὡς πρὸς τὸ δόγμα, μόνον τὴν ἐξωτερικὴν λατρείαν γνωρίζουσι ἐκ τῆς θρησκείας των.

Τὸ χωρίον τῆς Τινανδοῦ περιέχει ἕως πεντήκοντα οἰκίας χωριζομένας ἀπ' ἀλλήλων διὰ μικρῶν ἀτραπῶν ὅπου φυλάττεται ἡ μεγαλητέρα καθαριότης· ἕκαστον οἴκημα σύγκειται ἐκ δύο δωματίων συνημμένων καὶ κοινωνούντων διὰ μικρᾶς θύρας κλειομένης διὰ παραπετάσματος· ἐντὸς τῆς οἰκίας ὑπάρχουσι πολλαὶ κλίναι· ἀναπαύσεως ἐξ ὧν ἡ κατὰ δεξιὰν εἶνε ἡ ἕδρα τοῦ οἰκοδεσπότου ὅστις καθίζει εἰς αὐτὴν ὅντινα ξένον θέλει νὰ τιμήσῃ· αἱ δὲ ἄλλαι εἰσὶ διωρισμέναι διὰ τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους· ἐπὶ πασῶν δὲ τῶν κλινῶν εἰσὶν ἐστρωμέναι ψάθαι πεποικιλμέναι διὰ διαφόρων ζωγραφιῶν καὶ χρωμάτων. Ἀπέναντι δὲ τῆς τοῦ οἰκοδεσπότου ὑπάρχει πάντοτε μία τοῦ αὐτοῦ ἀείποτε σχήματος καὶ ἀξία παρατηρήσεως· ἡ κλίνη αὕτη εἶνε ἀπῃωρημένη διὰ τεσσάρων ἁλύσεων, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τοῦ δωματίου συνενοῦνται εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κρίκον καὶ ὁ ἐλαφρότερος κλονισμὸς δίδει εἰς αὐτὴν κίνησιν αἰώρας· ἔχει δὲ στρῶμα καὶ πολλὰ μικρὰ προσκεφάλαια καὶ περικαλύπτεται ὑπὸ κινητοῦ μεταξωτοῦ περιπετάσματος, τῆς μόνης πολυτελείας καθ' ὅλον τὸν οἶκον. Πανταχοῦ ἐμποδίζεται εἰς τοὺς ξένους νὰ πλησιάσωσι τὴν κλίνην ἐκείνην· ἀγνοῶ κυρίως τὸ αἴτιον, πλὴν ὑποθέτω ὅτι αὕτη εἶνε ἡ νυμφικὴ κοίτη· εἰς τὰς μεσόδομας εἶνε προσηρτημένα ἐργαλεῖα ἁλιευτικά, ψάθαι καὶ διάφορα σκεύη γεγλυμμένα μετὰ λεπτολόγου ἐπιμελείας. Εἰς τινα δὲ γωνίαν εὑρίσκονται λεκάναι χάλκιναι καὶ ἀγγεῖα περιέχοντα τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν οἰκίαν ὕδωρ.

Ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος εὑρίσκεται τὸ οἴκημα τῶν γυναικῶν, καὶ εἰς αὐτὸ ὑπάρχουσι πολλαὶ κλίναι ἀπῃωρημέναι, αἵτινες εἰσὶ γενικῶς ἰσάριθμοι τῶν συζύγων τοῦ οἰκοδεσπότου· αἱ γυναῖκες ἅπασαι σχεδὸν εἰσὶν ὑψηλοῦ ἀναστήματος καὶ εὐειδεῖς· οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου των εἰσὶν ἱκανῶς σύμμετροι καὶ εἰς τοὺς ἡμικαλύπτους μεγάλους μέλανας ὀφθαλμούς των ἐπικρατεῖ ἡ γλυκεία ἐκείνη χαύνωσις ἡ φυσικὴ εἰς τὰς γυναῖκας τῶν Ἰνδιῶν· ῥίπτουσιν αὗται ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς τὴν μακρὰν κόμην των ἥτις συνδέεται διὰ χονδροῦ δεσμοῦ· τὸ ἔνδυμά των δὲν εἶνε χαρίεν· εἶνε εἶδος χιτῶνος ὅστις καταβαίνων μέχρι τοῦ ἡμίσεως τῆς κνήμης. ἀφήνει ἀνακεκαλυμμένον τὸν τράχηλον καὶ μέρος τῶν βραχιόνων, καὶ εἶνε τόσον στενὸς ὥστε λαμβάνει πᾶσας τὰς διαμορφώσεις τοῦ σώματος· αὕτη ἡ παραδόξως σεμνὴ ἐνδυμασία εἶνε εἰς ἄκρον στενόχωρος, καὶ αἱ γυναῖκες μετὰ δυσκολίας δύνανται νὰ περιπατήσωσι. Στολίζουσι δὲ τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας των διὰ κρίκων χαλκίνων, καὶ φοροῦσι πολλάκις περιδέῤῥαιον ἐκ μικρῶν χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν νομισμάτων.

Οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶν ὡραῖοι καὶ εὐειδεῖς εἰς τὴν νεότητά των, ἀλλ' ὀλίγον διαρκεῖ ἡ ἀκμὴ καὶ ἡ ὡραιότης των· παρακμάζουσι ταχέως, καὶ πρὸ τῶν τριάκοντα ἐτῶν μαραίνονται· δὲν προέρχεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ μόχθου τῆς ἐργασίας, διότι ὀσάκις δὲν εὑρίσκονται εἰς ὁδοιπορίαν, διέρχονται ἅπαντα τὸν καιρόν των εἰς παντελῆ ἀργίαν, διασειόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ θώκου κινητοῦ, ἔχοντος σχῆμα πλάστιγκος σταθμοῦ. Ἐκεῖ ῥοφοῦσι μεθ' ἡδονῆς τὸν ἀρωματικὸν ἀτμὸν τοῦ Γουργουλίου ἢ καταγεύονται ἐν σιωπῇ τὴν βετάλην (betel,) περιστρέφοντες τὰ σκεπτικὰ βλέμματά των ἐπὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν θυγατέρων των, αἵτινες ἀσχολοῦνται εἰς τὸ νὰ πλέκωσι ψάθας ἢ νὰ κατασκευάζωσι μεταξωτὸν ἢ βαμβακερόν τι ὕφασμα. Ὁ βίος τῶν νησιωτῶν τούτων παρέρχεται εὐτυχὴς καὶ ἥσυχος, ἀλλ' ὅστις θέλει νὰ ἀπολαύσῃ τὴν εὐτυχίαν των πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἀμάθειάν των, καὶ ἄνθρωποι ῥιφθέντες ἐκ ναυαγίου εἰς τὴν ἀγρίαν ἐκείνην γῆν, καὶ ἔχοντες τὰς κλίσεις καὶ τὰς ἕξεις τῆς Εὐρώπης, ὀλίγον θέλγητρον ἐδύναντο νὰ εὕρωσιν εἰς ἐκείνην τὴν ὀκνηρὰν ὕπαρξιν. Ἡ νῆσος εἶνε τόσον μικρὰ, ὥστε διατρέχεται εἰς ὀλίγας ὥρας· ἡ περιέργεια εὐχαριστεῖται ἀμέσως καὶ τότε γεννᾶται ἡ ἀηδία καὶ ἡ μελαγχολία· ὁ ξένος εἰς πᾶσαν στιγμὴν αἰσθάνεται τὴν σκληροτέραν μόνωσιν, καὶ ἀπολαμβάνει μὲν τὴν θρησκευτικὴν φιλοξενίαν, ἀλλὰ δὲν εὑρίσκει τὴν γλυκεῖαν φιλοξενίαν τῆς οἰκογενείας· κατὰ τὸ διάστημα τῆς μακρᾶς ἡμῶν διατριβῆς εἰς τὴν Τινανδοῦ, δύο μόνοι κάτοικοι ἐτόλμησαν νὰ ἀναπετάσωσιν εἰς ἡμᾶς τὸ μυστηριῶδες παραπέτασμα, καὶ νὰ μᾶς εἰσαγάγωσιν εἰς τὸ ἔνδον τῆς οἰκογενείας των, καὶ ἐκεῖνοι οἱ πτωχοὶ ἄγριοι ἐθεωρήθησαν ἴσως ὡς ἄπιστοι, καταπατοῦντες θρησκείαν καὶ ἤθη.

(ἀκολουθεῖ)

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ· μετάφρασις Ἰ. Ῥ. Ῥ.)

ΠΑΡΕΡΓΑ. ΔΙΑΦΟΡΑ. ΠΟΙΚΙΚΑ.

Μῦθος

Τῆς φυλῆς τῶν τετραπόδων ἐβασίλευεν ὁ λέων
δικαιώματι κ' ἐλέῳ τῶν ὀνύχων καὶ ὀδόντων.
Ἦτον ἄριστος μονάρχης, ἦτον τύπος βασιλέων,
καὶ νομίμως ἐκυβέρνα μὲ τὸν νόμον τῶν λεόντων.

Πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν σέβας ἔτρεφε τῶν ζώων,
κ' ἐξ αὐτῆς λαμβάνων τρία, ἄφιν' ἕν καὶ εἰς ἐκεῖνα.
Ἦτον ἔνθερμος προστάτης τῆς ζωῆς τῶν ὑπηκόων,
οὐδὲ ἔτρωγε τινάς των, ἐκτὸς μόνον ἂν ἐπείνα.

Εἶχε δύναμιν, καὶ πλοῦτον, καὶ ἀρθόνους ὁ εὐδαίμων
εἶχεν ὑπουργοὺς, συμβούλους, στρατηγοὺς κ' ὑποστρατήγους·
ἐπειδὴ δὲ πρᾶος ἦτον καὶ ἀμέτοχος πολέμων,
στρατηγοὺς πολλοὺς μὲν εἶχε, στρατιώτας δὲ ὀλίγους.

Ἂν τινὲς τῶν μεμψιμοίρων εὐσεβάστως ἀπετόλμων
ἢ μικρὰς παρατηρήσεις ἢ παράπονα ὀλίγα,
ὡς ἐγύμνου ἀγριαίνων τῶν ὀδόντων του τὸν ὄλμον,
καὶ τὴν χαίτην του ἀνόρθου, τὸ ὑπήκοον ἐσίγα.

Δὲν ἐσίγα πλὴν ἡ Ἄρκτος, ἡ στριφνὴ τοῦ πόλου κόρη,
ἀλλ' εἰς τοὺς βαρεῖς της πέδας κ' εἰς τὸ ῥύγχος πεποιθυῖα,
ὅπου ἵστατο καὶ ὅπου ἐκινεῖτο, κατηγόρει,
καὶ διέβαλλε βλασφήμως ὑπουργοὺς καὶ ὑπουργεῖα.

— Ὑπάρχουσι καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς τὰ ἑλώδη μάλιστα μέρη, μυῖαι θανατηφόροι. Περὶ τὴν πόλιν Λαῶνα τῆς Γαλλίας γεωργὸς κοιμώμενος εἰς τὸν ἥλιον, ἐκεντήθη ὑπὸ μυίας, καὶ ἀψηφήσας τοῦτο κατὰ τὰς δύω πρώτας ἡμέρας, ἐξηκολούθησε τὰς ἐργασίας του. Ἀλλὰ κατὰ τὴν τρίτην εἰς τὴν πληγὴν ἀνεπτύχθη ἄνθραξ, ἐπρίσθη, ἐμελάνθη, καὶ διὰ μιᾶς ἐπῆλθεν ἡ γάγγραινα, φονεύσασα τὸν ἀσθενῆ μετ' ὀλίγον Ἡ θλιβερὰ τύχη αὐτοῦ ἔσωσεν ἄλλον συμπολίτην του, ὅστις ἐπίσης δηχθεὶς ὑπὸ μυίας, κατέφυγεν ἀμέσως εἰς τὸ νοσοκομεῖον καὶ ἐθεραπεύθη.

(Ἐκ τοῦ Ταχυδρ. τοῦ ἀγ. Κηντίνου)

— Ὁ Κ. Ῥωσσέτος, ἐπίσημος ἀεροναύτης Γάλλος, ἐπέδειξεν ἐσχάτως τὴν τέχνην του εἰς τὴν πόλιν Βαγδάδην. Ἐκ τοῦ μέσου ἀναριθμήτου πλήθους Ἀσσυρίων, συῤῥευσάντων περὶ αὐτὸν, ἀλλὰ μὴ νοούντων τίς ἦν ὁ σκοπός του κυρίως, ἀνελήφθη αἴφνης πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ διὰ τὸ ὀμιχλῶδες τῆς ἀτμοσφαίρας ἔγινε μετ' οὐ πολὺ ἄφαντος εἰς ὅλων τοὺς ὀφθαλμοὺς. Πλανηθεὶς δ' ἐφ' ὅλης τῆς ἡμέρας, καὶ ὑπὸ σφοδροῦ ὠθούμενος ἀνέμου, ἔπεσε τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν ποταμὸν Τίγριν, πέντε ὥρας μακρὰν τῆς πόλεως, καὶ μόλις κολυμβῶν ἐσώθη εἰς παρακειμένην ἔπαυλιν ἀγγλικῆς τινος οἰκογενείας, καὶ ἐφιλοξενήθη ἐφ' ἡμέρας τινὰς παρ' αὐτῇ.

Ἀλλ' ὅταν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πόλιν, ἡ θέσις του ὑπῆρξε δεινή. Οἱ καλοὶ ἀπόγονοι τῶν Χαλδαίων ἐνόμισαν ὅτι ὁ Κ. Ῥωσσέτος εἰς τὸ διάστημα τοῦτο εἶχεν ἐπισκεφθῇ τὴν σελήνην, καὶ τόση ὑπῆρξεν ἡ περιέργειά των νὰ μάθωσιν εἰδήσεις ἐκ τοῦ ἄνω ἐκείνου κόσμου, ὥστε ἤθελεν ἀποβῇ ὀλεθρία εἰς τὸν ἀεροπόρον, ἂν ὁ πρόξενός του δὲν ἐπενέβαινεν, καὶ δὲν τὸν ἐπροστάτευε δι' ἀστυνομικῆς καὶ στρατιωτικῆς κ μεσιτείας.

Εἰς τὸν λέοντα μὲν ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ τὴν φάγῃ,
ἀλλὰ εἶδε πῶς τὸ πρᾶγμα τινὰς ἔχει δυσκολίας,
καὶ πρὸς τρόπους γλυκυτέρους διακείμενος, συνάγει
τοὺς ὑπόπτους ὑπουργούς του νὰ κριθοῦν ἐπ' ἐκκλησίας.

Κλοπὰς ἄλλους ὠφελούσας μισῶν, ἤθελε νὰ μάθῃ
ἂν τοὺς ὑπουργοὺς δικαίως ἔψεγον ἢ ἀνυπάρκτως.
Ἀφ' οὗ ἦλθον, καὶ καθείς των εἰς τὸν τόπον του ἐστάθη,
εἶπεν. « Ἄρκτε, τώρα λέγε! » — Καὶ ὡμίλησεν ἡ Ἄρκτος.

— Βασιλεῦ! τῶν ὑπουργῶν σου καταγγέλλω σοι τὴν πίστιν.
Ὁ καλός σου πίθηξ οὗτος, χειρονόμει, χοροπήδα,
βασιλεῦ, τὸ κράτος κλέπτει μὲ ἀναιδειαν μεγίστην,
καὶ τὰς χεῖρας νὰ γεμίζῃ καὶ τὰς γνάθους του τὸν εἶδα.

Τὰς πολλάς του καταχρήσεις παραιτοῦμαι νὰ ἐκθέσω.
Ἐσωτερικῶν τὸν ἔχεις. Ὄρκον δύναμαι νὰ λάβω,
ἐσωτερικά του εἶναι τοῦ στομάχου του τὰ ἔσω. —
Καὶ ὁ λέων ἀπεκρίθη ἡγεμονικῶς· — Τὸν παύω! —

— Ὁ τῶν Στρατιωτικῶν σου, λαγωὸς ὁ τροπαιοῦχος,
χλωρὸν φύλλον δὲν ἀφήνει. Εἰς τὸ κρᾶτος πόση βλάβη.
Ὁ τῶν ναυτικῶν, τῶν ἵππων καὶ τῶν ὄνων ὁ εὐνοῦχος,
τρώγει μόνον καὶ κοιμᾶται. — Καὶ ὁ εἷς κ' ἄλλος παύει. —

— Καὶ ἡ τίγρις, τοῦ Δικαίου, τῶν φονέων καὶ κακούργων
εἶναι τρὶς φονικωτέρα. Κάμνει τοῦ λαοῦ σου θραῦσιν.
Ὁ τῶν Οἰκονομικῶν σου! . . . Κλέπτην ὡς αὐτὴν πανοῦργον
τὴν ἀλώπεκα δὲν ἔχει ἡ φυλὴ τῶν ζώων. — Παῦσιν!

Ἰδοὺ ἔπαυσα, ὦ Ἄρκτε, ὑπουργοὺς τοὺς δημοβόρους.
Σὺ ἀντικατάστησέ τους, καὶ καλῶς, πιστῶς κυβέρνα. —
— Δέχομαι μετ' εὐπειθείας καὶ τὸ βάρος καὶ τοὺς ὅρους.
Μὴ φοβεῖται. Τῶν ποδῶν μου φθάνει νὰ μὲ θρέψ' ἡ πτέρνα.

—Κατὰ τὸ Τούνεζι ἀνασκάπτοντές τινες εἰς τὸν Κώθωνα, τὸν ἐσωτερικὸν τῆς Καρχηδόνος λιμένα, πρὸς ἐξαγωγὴν λίθων πελεκητῶν, εὗρον εἰς βάθος 12 μέτρων προτομὴν μαρμαρίνην ὡραιοτάτου ῥυθμοῦ καὶ παραδόξως ἐντελοῦς διατηρήσεως. Εἶναι δὲ ἡ προτομὴ αὕτη, κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε γενομένας εἰκασίας, ἄγαλμα τῆς Ἥρας. Ἀπὸ τῆς μήτρας ἢ τοῦ διαδήματος, ὃ φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μέχρι τοῦ ἄνω μέρους τοῦ στήθους, ὅπου περατοῦται ἡ προτομή, εἶναι τὸ μῆκος αὐτῆς ἑνὸς μέτρου καὶ ἓξ δεκάτων, ὥστε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔργον ἀληθῶς κολοσσαϊκόν. Ἕκαστος τῶν ὀφθαλμῶν ἔχει μῆκος 0,22 μέτρων, ὥστε δικαιοῖ ἡ θεὰ τὸ ὁμηρικὸν ἐπίθετον τῆς βοῶπιδος. Τὸ περίεργον καὶ πολύτιμον καλλιτέχνημα τοῦτο ἐπρόσφερεν ὁ Δέης εἰς τὸν πρόξενον τῆς Γαλλίας, παραχωρήσας αὐτῷ συγχρόνως τὴν ἰδιοκτησίαν ὅλων τῶν ἄλλων ἀρχαιοτήτων ὅσαι ἤθελον ἀνακαλυφθῇ εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο μέρος.

(Γαλλ. Συνταγμ.)

— Κατὰ τὴν τελευταίαν μεταρρύθμισιν τοῦ Βελγικοῦ ὑπουργείου, ἄνθρωπός τις ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, καὶ εὑρὼν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον γέροντά τινα ὅστις ἐφύλαττε, — Ἠμπορῶ, τῷ εἶπε, κύριε, νὰ σᾶς ἐρωτήσω ποῖον εἶναι τοῦ ὑπουργοῦ τὸ δωμάτιον; — Ὁ ὑπουργὸς δὲν εἶναι ἐδῶ, ἀπεκρίθη ὁ γέρων.— Ἀλλὰ ποῖον εἶναι τὸ δωμάτιόν του; παρακαλῶ.—Σᾶς εἶπα, κύριέ μου, ὅτι ὁ ὑπουργὸς δὲν εἶναι ἐδῶ.—Δὲν μ' ἐννοεῖτε ὡς φαίνεται. Τὸ δωμάτιόν του σᾶς ἐρωτῶ ποῖον εἶναι. — Σᾶς ἐννοῶ πολλὰ καλὰ, καὶ σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ ὑπουργὸς δὲν εἶναι εἰς τὸ δωμάτιόν του.— Ἀλλὰ σᾶς λέγω ὅτι δὲν θέλω νὰ ἰδῶ τὸν ὑπουργόν. Θέλω νὰ ἰδῶ τὸ δωμάτιόν του. — Καὶ ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ὑπουργοῦ δὲν θέλω νὰ σᾶς δείξω τὸ δωμάτιόν του. Ἠμπορεῖτε νὰ πηγαίνεται. — Αὐστηρὸς εἶσθε εἰς τὰ χρέη σας, Κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἐλθών. Ἠμπορῶ νὰ μάθω τίς εἶσθε; — Μάλιστα, κύριε, μάλιστα. Εἶμαι τοῦ ὑπουργείου ὁ κλητήρ. — Καὶ ἐγὼ, κύριε, εἶμαι ὁ Ὑπουργός!

(ἐκ τοῦ ἀγγλ. Ἑταστοῦ).

Καὶ ἰδοὺ ἡ Ἄρκτος μέγας ὑπουργὸς ἰσχύων τώρα,
καὶ δι' ἓν μειδίαμά του μικροί τρέχουν καὶ μεγάλοι,
καὶ τὶς πρῶτος νὰ τῷ φέρῃ κολακείας καὶ τὶς δῶρα·
καὶ τῆς μὲν ῥοφᾷ τὴν κνίσσαν, καὶ τὰ δὲ δὲν ἀποβάλλει.

Ἀλλ' ἡ πονηρὰ ἀλώπηξ, τὸ μνησίκακον θηρίον,
εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· « — Ἡ ἰσχύς σου ἀπατᾶται.
Θ' ἀποδείξω ὅτι ἔχεις κλέπτην ὑπουργὸν κἰ ἀχρεῖον,
ἂν νὰ πράξω μὲ ἀφήσῃς. » Καὶ ὁ λέων εἶπε — Πράττε· —

Τότε σχίζει κορμὸν δένδρου, πονηρὰ μηχανωμένη,
καὶ τοῦ κράτους τὸ ταμεῖον, σάρκας, κόκκαλα καὶ κῶλα,
ἄλλοτε διεσπαρμένα καὶ ἀνέλεγκτα, τὰ δένει,
τὰ μετρᾷ, καὶ εἰς τὸ κοῖλον τοῦ κορμοῦ τὰ κλείει ὅλα.

Ἰδοὺ, ἔρχεται ἡ ἄρκτος, μακρὰς ὥρας ἐργασθεῖσα,
πεινασμένη, ὡς ἐδόθη εἰς τὰς Ἄρκτους νὰ πεινῶσι·
πλησιάζει τὸ ταμεῖον. Τὶ γλυκεῖα ὄζει κνίσσα!
Τὶ θαυμάσι' εὐωδίαι τοὺς μυκτῆράς της κεντῶσι!

Περιβλέπεται, μὴ ξένος ὀφθαλμὸς ἐπιτηρήσῃ,
καὶ τὸ σχίσμα τοῦ ταμείου ἐρευνᾷ ἐκ τοῦ πλησίον,
καὶ τὸ ῥύγχος παρενείρει, λέγουσα ἐν πεποιθήσει
ὅτι ζῇ ἐκ τοῦ ταμείου ὁ δουλεύων τὸ ταμεῖον.

Αἴφνης κλείεται τὸ σχίσμα, καὶ τὸ ῥύγχος ἐντὸς μένει!
μάτην στρέφεται ἡ Ἄρκτος, καὶ φρυάττει, καὶ μυκᾶται·
συνελήφθη· κ' ἡ ἀλώπηξ ἰδοὺ φθάνει ὀρχουμένη,
καὶ φωνάζει· Κλέπται, κλέπται! χωροφύλακες, ἐλᾶτε!

Αἱ κραυγαί της συναθροίζουν ὅλον στράτευμα ποιμένων·
τρέχουν ἔκθαμβοι, κρατοῦντες ἄλλος λίθον, ἄλλος ξύλον,
καὶ τὸν ὑπουργὸν ὡς βλέπουν εἰς παγίδα δεσμευμένον,
Ὅλοι τὸν περικυκλόνουν καὶ ξυλοκοποῦν τὸν φίλον.

— Γάλλος τις ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ ἐπεφόρτισε ποτὲ ζωγράφον τινὰ νὰ ζωγραφίσῃ εἰς μίαν εἰκόνα διάφορα ἔθνη μὲ τὰς ἐνδυμασίας των. Ἀφ' οὗ ὁ ζωγράφος ἐτελείωσε τὸ ἔργου του, ὁ ἀξιωματικὸς παρετήρησεν ὅτι τὸν Γάλλον εἶχε ζωγραφήσει γυμνὸν, πλησίον του δὲ εἶχε θέσει διάφορα τεμάχια ῥούχων, ψαλίδια, κτλ. καὶ τὸν ἠρώτησε διὰ τί τοῦτο; Ὁ ζωγράφος ἀπεκρίθη ὅτι, ἐπειδὴ οἱ Γάλλοι ἀλλάσουν συνεχῶς τὸν τρόπον τῆς ἐνδυμασίας των, δὲν ἠξεύρει μὲ ποῖον ἔνδυμα νὰ τοὺς ζωγραφήσῃ, διότι παρελθόντος ἑνὸς ἔτους οὐδεὶς ἤθελε γνωρίσῃ ἂν ἦναι Γάλλος ἢ ἄλλου τινὸς ἔθνους κάτοικος.

— Εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἱ Ἱππευταὶ (gentlemen riders) δὲν εὐχαριστοῦνται πάντοτε ἀπειλοῦντες ἢ ἀπωθοῦντες διὰ ζωηρῶν λέξεων τὸν ὑποχρεωτικὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον, ὅστις ἤθελε τοὺς συνδράμῃ πίπτοντας ἐκ τοῦ ἵππου. Κομψή τις ἅμαξα συρομένη ἀπὸ δύο ὡραίους ἵππους, διήρχετο κοιλάδα τινὰ χαρίεσσαν καὶ τερπνὴν μεταξὺ Λονδίνου καὶ Βρίγτων. Αἴφνης ἱππεύς τις, διαβαίνει ὡς ἀστραπὴ, καὶ πίπτει ὡς κεραυνὸς μετὰ τοῦ ἵππου του, ὅστις κρημνίζεται εἰς τὸ χεῖλος ἑνὸς χάνδακος. Ἡ ἅμαξα, ἥτις ἦν ὀλίγα βήματα μακρὰν, σταματᾷ· Κύριός τις καταβαίνει ἐξ αὐτῆς, πλησιάζει πρὸς τὸν πεσόντα ἱππέα, καὶ λαμβάνων αὐτὸν προσεκτικῶς ἐκ τοῦ βραχίονος, διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐγερθῇ, τὸν ἐρωτᾷ φιλανθρώπως ἐὰν ἐπληγώθη καὶ ἂν ἐπιθυμῇ νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὸν πλησιέστερον ἐκεῖθεν ἰατρὸν ἐφ' ἁμάξης.

— Εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ἄγγλος ἱππεὺς, εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλοσύνην Σας. Ἔχω ἀνάγκην μόνον, Κύριέ μου, νὰ μάθω τὸ ὄνομά Σας καὶ τὴν κατοικίαν Σας.

— Μοὶ φαίνεσθε πολὺ εὐγενὴς, Κύριέ μου, καὶ ἔχω μεγάλην εὐχαρίστησιν διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ μέλλουσαν ἐπίσκεψίν σας. Σᾶς παρακαλῶ δὲ νὰ μὴ θεωρήσητε τὸν ἑαυτόν σας ὑποχρεωμένον πρὸς ἐμὲ δι' ὅ,τι πρὸ ὀλίγου φιλανθρώπως ἔπραξα. Βοηθῶν τὴν ἀνέγερσίν σας ἐξετέλεσα τὸ χρέος μου.

— Τὸ χρέος σας; εἶσθαι πολλὰ μετριόφρων! ἐλπίζω νὰ σᾶς ἀποδείξω ὁποίαν ἀξίαν ἔχει τοιαύτη πρᾶξις.

— Τῇ ἀληθείᾳ, Κύριε, διὰ τῶν λόγων σας μὲ ὑπεχρεώσατε . . . Ἐδουάρδος Ἄστερυ ὀνομάζομαι

Ἐκεῖ φθάνει καὶ ὁ λέων, πνέων πῦρ ἐκ τῶν μυκτήρων.
— Δοῦλε ἄπιστε, τὴν λέγει, σ' ἐμπιστεύθην. Τί μωρία!
Σὺ τοὺς ἄλλους κατηγόρεις, καὶ τῶν ἄλλων εἶσαι χείρων.
Πήγαινε, σὲ περιμένει ἡ ἐσχάτη τιμωρία. —

— —

Τὸ συμβὰν ἠκούσθη· τρέχουν μικρὰ ζῶα καὶ μεγάλα
ἐν χορδαῖς καὶ ἐν τυμπάνοις καὶ μετὰ χαρᾶς μεγίστης·
ἄλλα δράμουσ' ἢ πηδῶσιν, ἕρπουσ' ἢ πετῶσιν ἄλλα,
καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἦλθον ὡς καὶ Ἄρκτοι συγγενεῖς της.

— —

Καὶ ἀναλαβὼν ὁ λέων τὸν βασιλικόν του τρόπον,
εἰς τὴν πλήθουσαν ἐκείνην τῶν ἀλόγων ἐκκλησίαν
νὰ τῷ φέρουν διατάττει τὴν αὐθάδη κρεωκλόπον,
καὶ εἰς ὑψηλὴν ἀγχόνην τὴν κρεμᾷ μακρὰν πλατεῖαν.

— —

Κ' ἐπαιδεύθ' ἡ συκοφάντις, κ' ἐπεκρότησε τὸ πλῆθος,
κ' ἡ ἀλώπηξ νὰ τὸ λέγῃ, τρέχει καὶ ἀκόμη τρέχει.
Τί δηλοῦσι ταῦτα ὅλα. Ὅλα ταῦτα εἶναι μῦθος.
Καὶ τὸ Ἐπιμύθιόν του; — Ἐπιμύθιον δὲν ἔχει. (1)

Α. Ῥ. Ῥαγκαβῆς.

(1) Παρακαλοῦνται οἱ ἐκαστάχοῦ ἀναγνῶσται νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ὁ μῦθος οὗτος δὲν ἔχει ποσῶς ἐφαρμογῆς σκοπὸν ἢ ἀξίωσιν, ἀλλ' ἐγράφη μόνον πρὸς ἀφελῆ ἐξήγησιν τῶν εἰκονογραφιῶν αἵτινες δὲν εἶναι ἐδική μας ἐπίνοια, ἀλλ' εὑρυεῖς προϊὸν γραφίδος Γερμανικῆς.

(Σ. Σ.)

καὶ κατοικῶ εἰς τὴν ὁδὸν Regent's street 102.

— Ἐντὸς ὀλίγου, Κύριε, θέλετε μάθει περὶ τοῦ πλοιάρχου Ἀρθοὺρ Μοντβέλλ!

Καὶ τῷ ὄντι τῇ ἐπαύριον ὁ Κ. Ἐδουάρδος Ἀσερβοῦ προσεκλήθη παρὰ τοῦ Δικαστηρίου κατ' αἴτησιν τοῦ πλοιάρχου Μοντβέλλ. Ἡ ὑπόθεσις ἐδικάσθη τακτικῶς. Ὁ Κ. Ἐδουάρδος ὡμολόγησεν ὅτι συνέδραμε τὸν πλοίαρχον χωρὶς νὰ προσκληθῇ παρ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ, ποῖον ἀδίκημα ἔπραξα πρὸς ὑμᾶς τὸν ἠρώτησεν;

— Μὲ ἐμποδίσατε νὰ κερδίσω τὴν τιμὴν τοῦ ἱπποδρομείου (Steeple-chase) ἀπεκρίθη ὁ Μοντβέλλ, καθότι ἐγὼ ἔτρεχον πρὸς τὸ τέρμα, ὅταν ὑμεῖς μὲ ἀνεγείρατε.

Οἱ μάρτυρες ὡμολόγησαν, ὅτι οὔτε ὁ ἵππος, οὔτε ὁ πλοίαρχος ἐπληγώθησαν ἐκ τοῦ κρημνίσματος τούτου, ὅτι ἤθελον ἐγερθῇ μόνοι καὶ ἄνευ συνδρομῆς τινος, καὶ ὅτι βεβαίως ὁ Μοντβέλλ ἤθελε κερδίσῃ τὸ στοίχημα, διότι ἐπροπορεύετο τῶν συναγωνιστῶν του πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας.

Οἱ δικασταὶ ἀπεφάσισαν μὲ τὴν τοῦ Σολομῶντος σοφίαν, ὅτι ὁ ἔνοχος τῆς τοιαύτης ἀργοπορίας χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ τὸ στοίχημα· ὥστε ὁ Κ. Ἐδουάρδος Ἀσερβοῦ κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ πρὸς τὸν πλοίαρχον Μοντβέλλ τὴν ἀξίαν τοῦ στοιχήματος τοῦ ἱπποδρομείου καὶ τῶν ἰδιαιτέρων στοιχημάτων, ἤτοι τὸ ὅλον τρεῖς χιλιάδας διακοσίας λίτρας Στερλίνας, (90,000 περίπου Δραχμάς.)

— Ἂν τις ἀμφιβάλλῃ ἀκόμη περὶ τῆς ὠφελείας τῶν ἠλεκτρικῶν τηλεγράφων καὶ τῶν σιδηρῶν ὁδῶν, ἂς ἀναγνώσῃ καὶ ἂς πεισθῇ. Ἀγγλική τις ἐφημερὶς ἀναφέρει ὅτι, κύριός τις ὁδοιπορῶν διὰ τῆς σιδηρᾶς ὁδοῦ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον του ἀπέχοντα ἑκατὸν μίλια ἀπὸ τὸ Λονδῖνον παρετήρησε μὲ λύπην του ὅτι τῷ ἔλειπεν ὁ ἐπενδύτης του. Ἀμέσως κινεῖται ὁ τηλέγραφος καὶ λέγει: Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς σιδηρᾶς ὁδοῦ τοῦ Λονδίνου. Ἂν ἔμεινεν εἰς τὸ γραφεῖόν της εἷς κυανοῦς ἐπενδύτης νὰ τὸν στείλῃ. Μετὰ ἓν λεπτὸν ὁ ὁδοιπόρος ἀνέγνω τὴν ἀπάντησιν: Ἔμεινε· καὶ μετὰ δύω ὥρας εἶχε τὸν ἐπενδύτην του.

***

Ἐπεισόδια τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν 13*ην* *ἑκατονταετηρίδα.*

Μέρος Α'.

Ἡ Πελοπόννησος, ἡ ἔνδοξος αὕτη πατρὶς τοσούτων ἡρώων κατέστη περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 13ης ἑκατονταετηρίδος, τὸ ἔρμαιον τυχοδιοκτῶν τινῶν τῆς Δύσεως.

Συμμορία σταυροφόρων, ἐπὶ κεφαλῆς ἐχόντων Γουλιέλμον τὸν Καμπενίτην (Guillaume de Champ-litte) ἀνήκοντα εἰς τὴν διάσημον τοῦ Δουκὸς τῆς Καμπανίας οἰκογένειαν, σχηματισθεῖσα κατὰ πρῶτον ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ πολεμήσῃ τοὺς ἀπίστους πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἁγίου τάφου, ἐνόμισεν ἔπειτα συμφερώτερον κατακτήσεις εὐκολωτέρας καὶ ἧττον ἐπικινδύνους νὰ ἐπιχειρήσῃ.

Εἰς τοῦτο δὲ παρήχθη ἐκ τῆς ἐπιτυχίας σταυροφόρων ἄλλων, οἵτινες, πρὸ ἑνὸς ἔτους πρὸς τὸν αὐτὸν ἐκστρατεύσαντες σκοπὸν ἐκ τῆς Γαλλίας, μετέβαλον καθ' ὁδὸν τὰ σχέδιά των, ἀπέβησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐξεθρόνισαν τὸν Αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου, ὠνόμασαν ἀντ' αὐτοῦ Αὐτοκράτορα ἐκ τῆς φυλῆς των, καὶ τὸ Βυζαντινὸν κράτος κατακτήσαντες ὅλον μέχρι τῆς Μακεδονίας, ἐσύστησαν καὶ ἐκεῖ Βασίλειον, ἀναγορεύσαντες ὡσαύτως ἕτερον ἐκ τῆς φυλῆς των Βασιλέα τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἐκτείναντες τὸ Κράτος τούτου μέχρις Ἀθηνῶν.

Ἐκ τῆς Ῥωμανίας ὅλης, ὡς ἐκάλεσαν τὴν Ἑλλάδα τότε, τὸ προχειρότερον πρὸς κατάκτησιν μέρος ἦτον ἡ Πελοπόννησος, καθότι, ὡς προείπομεν, τὸ Βυζάντιον καὶ ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ στερεὰ ὑπέκειντο ἤδη εἰς ἄλλα σκῆπτρα. Τοῦ Καμπενίτου ἄρα ἡ συμμορία διευθυνθεῖσα εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀπέβη κατὰ πρῶτον εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας, καὶ καταλαβοῦσα τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἄνευ ἀντιστάσεως, μετέβη ἔπειτα εἰς Ἀνδραβίδαν, τῆς ὁποίας εὗρεν ἀνοικτὰς τὰς πύλας.

Τῆς Ἀνδραβίδας ἡ πόλις (*) ἦτον τότε ἡ πολυανθρωποτέρα καὶ ἐπισημοτέρα τῆς Πελοποννήσου, ὡς πρωτεύουσα οὕτως εἰπεῖν αὐτῆς θεωρουμένη. Ἐκεῖ ὁ Καμπενίτης ἔστησε τὸ κέντρον του, διωργάνισε τὸν στρατόν του, καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ δι' ὑποσχέσεων καὶ δωρεῶν τοὺς πλείστους τῶν ἐντοπίων προὐχόντων ἐφελκύσας, ἐκηρύχθη Ἡγεμὼν τῆς Πελοποννήσου.

Ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος κατέκτησεν ἀμαχητὶ τὴν Ἠλείαν, τὴν Ἀχαΐαν, τὴν Κορινθίαν καὶ τὴν Ἀργολίδα. Παντάχοῦ ὅπου διέβαινεν οἱ λαοὶ ὑπετάσσοντο εἰς αὐτὸν ἄνευ δυσκολίας καὶ ἀνεγνώριζον τὴν κυριαρχίαν του. Εἰς τὰ φρούρια μόνον τῆς Ἀκροκορίνθου, τοῦ Ναυπλίου καὶ τοῦ Ἄργους ἀπήντησεν ἰσχυρὰν ὁπωσοῦν ἀντίστασιν. Ταῦτα δὲ κατείχοντο ὑπὸ τοῦ Ναυπλιέως Λέοντος Σγούρου, ἀνδρὸς γενναίου καὶ ἐμπειροπολέμου. Ὁ Σγοῦρος, Δεσπότης τοῦ Ναυπλίου κατὰ πρῶτον, εἶχε βαθμηδὸν ἑνώσει εἰς τὴν δεσποτείαν του τὸ Ἄργος καὶ τὴν Κόρινθον· νυμφευθεὶς δ' ἐπομένως Ἀλεξίου τοῦ Αὐτοκράτορος τὴν θυγατέρα τοσοῦτον θρασὺς ἐδείχθη εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του, ὥστε εἶχεν ἀποπειραθῆ κύριος καὶ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Θηβῶν νὰ γίνῃ.

Ἄλλο τι ὅμως δὲν κατώρθωσεν ὁ Σγοῦρος ἀντιστὰς εἰς τὴν πρώτην τῶν Σταυροφόρων ὁρμήν, εἰμὴ νὰ παρατείνῃ ἐπί τινα χρόνον ἀκόμη τὴν δεσποτείαν του, περιορισθεῖσαν ἐντὸς μόνων τῶν τριῶν φρουρίων. Δραστήριος ὢν καὶ γεγυμνασμένος, ἐδύνατο ἴσως ἐπὶ κεφαλῆς τιθέμενος τῶν Πελοποννησίων νὰ διαφιλονεικήσῃ ἰσχυρῶς πρὸς τοὺς ξένους τὴν τῆς Χερσονήσου κατάκτησιν, ἂν ἠγαπᾶτο ἀπὸ τοὺς λαοὺς, ἂν κατώρθου νὰ τοῖς ἐμπνεύσῃ ἐμπιστοσύνην τινά ἤ τι αἴσθημα ἐθνισμοῦ· ἀλλὰ μισούμενος ἕνεκα τῆς τυραννίας του, οὐχὶ μόνον ὑφ' οὐδενὸς ἐπιστεύετο, ἀλλ' οὐδ' ἰσχυρόν τινα ἄλλον ἐκ τῶν προὐχόντων εὕρισκε σύντροφον εἰς τὴν ἀντίστασίν του.

Δὲν ἦσαν τάχα οἱ Πελοποννήσιοι ἐκεῖνοι τοῦ Λεωνίδα, τοῦ Ἀγησιλάου καὶ τοῦ Φιλοποίμενος ἀπόγονοι; δὲν ἦσαν πρόγονοι τοῦ Ζαήμη τοῦ Κολοκοτρόνη, τοῦ Κυριακούλη, τοῦ Φλέσσα καὶ τοῦ Νοταρᾶ; Ναί, ἀλλὰ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ἡ παρακμὴ τοὺς εἶχεν ὁλοτελῶς ἀποχαυνώσει, οἱ δὲ μικροὶ τυραννίσκοι, οἵτινες ἐν μέσῳ πληρεστάτης ἀναρχίας ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἀνεφύησαν, εἶχον ἐμφυσήσει εἰς τὰς ψυχὰς ἁπάντων τὸ πνεῦμα τῆς διαφθορᾶς, καὶ τὰ ἤθη τοῦ λαοῦ ἐξαχρειώσαντες, εἶχον ἀφαιρέσει ἀπ' αὐτὸν πᾶν εὐγενὲς καὶ γενναῖον αἴσθημα. Οἱ Πελοποννήσιοι ὅθεν ὧν τριακόσιοι ἀντέκρουσαν μυριάδας βαρβάρων εἰς τὰς Θερμοπύλας, οἱ Πελοποννήσιοι οἵτινες εὐάριθμοι καὶ ἀπροπαρασκεύαστοι κατέστρεψαν πεντήκοντα χιλιάδας Ὀθωμανῶν μετὰ τοῦ Δράμαλη εἰς τὴν Κόρινθον, οἱ Πελοποννήσιοι τέλος, οἵτινες κατὰ τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν ἀγῶνα ἔδειξαν καρτερίαν ἀπαράμιλλον καὶ σπανίαν, προτιμήσαντες νὰ κατασφάζωνται μᾶλλον, νὰ καταπολεμῶνται, καὶ ὡς κτήνη εἰς τὰ ὄρη καὶ σπήλαια νὰ ζῶσι ἐπὶ πολὺ, παρὰ νὰ δώσωσιν ἐν μόνον παράδειγμα ὑποταγῆς εἰς τοὺς Ἄραβας, ἔκυψαν τότε τὸν αὐχένα ἀμαχητὶ σχεδὸν καὶ ἄνευ σπουδαίας ἀντιστάσεως εἰς ὁμάδα τυχοδιοκτῶν. Τοιαῦτα εἰσὶ πάντοτε τῆς ἀναρχίας, τῆς κακῆς κυβερνήσεως, τῆς ἐξαχρειώσεως τῶν ἠθῶν, καὶ τῆς τυραννίας τῶν δεσποτίσκων τὰ ἀποτελέσματα.

Οὐχ ἧττον ὅμως τοῦ Σγούρου ἡ ἀντίστασις, καίτοι ἀσθενὴς καὶ ἀτελὴς οὖσα, ἐπηρέασε μεγάλως τῶν Σταυροφόρων τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις. Ὁ Γουλιέλμος, ἀπελπισθεὶς τοῦ νὰ καταλάβῃ διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων τὰ φρούρια, ἅτινα ἔφραττον τὴν πορείαν του, ἐπεκαλέσθη τοῦ Βασιλέως τῆς Θεσσαλονίκης τὴν ἐπικουρίαν· οὗτος δ' ἅμα λαβὼν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Καμπενίτου, δὲν ηὐκολύνθη μὲν νὰ τῷ πέμψῃ στρατὸν, ἔσπευσεν ὅμως πρὸς συνέντευξίν του εἰς Κόρινθον, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν μεταξὺ τῶν Σταυροφόρων γνωστὸν διά τε τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν πολιτικὴν σύνεσιν Γοφφρέδον τὸν Βιλλαρδουίνον (Geofroi de Ville-Hardoin.)

Τὴν κατάστασιν τῶν Σταυροφόρων καὶ τῶν πολεμίων τὴν θέσιν καὶ τὰ φρούρια ἐμβριθῶς ἐξετάσας ὁ Βιλλαρδουίνος, συνεβούλευσε τὸν Καμπενίτην ν' ἀφήσῃ τινὰς δυνάμεις πρὸς πολιορκίαν αὐτῶν, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ μετὰ τῶν λοιπῶν σωμάτων τὴν κατὰ τὴν Χερσόννησον πορείαν του, παραστήσας αὐτῷ ὅτι χρόνον πολὺν ἤθελε κατατρίψει ἐπὶ ματαίῳ καταπολεμῶν τὰ φρούρια ὁ ἴδιος, ἐν ᾧ ἂν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο κατακτήσῃ τὴν Πελοπόννησον ὅλην, τὰ φρούρια ἢ θέλον πέσει αὐτομάτως εἰς τὰς χεῖράς του. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Θεσσαλονίκης, ἐγκρίνας τὴν γνώμην τοῦ ἐμπείρου συμβούλου του, τὴν ἐσύστησεν εἰς τὸν Γουλιέλμον, ὅστις δὲν ἐδίστασε νὰ τὴν παραδεχθῇ, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅμως τῆς ἐκπληρώσεως δύω αἰτήσεων τὰς ὁποίας ἀπέτεινεν πρὸς τὸν Βασιλέα: Α'. νὰ παραχωρηθῇ ἐπί τινα χρόνον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ὁ Βιλλαρ-

(*) Ἡ πόλις αὕτη δὲν ὑπάρχει τὴν σήμερον ἔκειτο πλησίον τῆς Κυλλήνης ἢ Γλαρέντζας.

δουίνος, καὶ Β'. νὰ τῷ δοθῇ πραγματικὴ ἐπικουρία.

Ὁ Βασιλεὺς παρεδέχθη ἀμφοτέρας τὰς αἰτήσεις τοῦ Γουλιέλμου, καὶ ἀφ' οὗ δι' ἐπισήμων ἐγγράφων καὶ διαταγῶν παρεχώρησεν αὐτῷ τὴν Μ έ ν σ α ν (*) τῶν Ἀθηνῶν, τρεῖς ἔτι μένσας ἐν Εὐβοίᾳ, καὶ δύω ἑτέρας ἐν Βουδουνίτζᾳ, καὶ τῷ μετεβίβασε τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐκεῖνος ἕως τότε ἐπὶ τῶν γαιῶν τούτων ἐξουσίαν, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Βασίλειόν του.

Ὁ δὲ Γουλιέλμος ἀκολουθῶν τὰς συνετὰς συμβουλὰς τοῦ Βιλλαρδουίνου, τὸν ὁποῖον καὶ διώρισε στρατάρχην, ἐξηκολούθησε τὰς κατακτήσεις του, καὶ εἰς μικρὸν χρόνου διάστημα καθυπέταξε τὸ πλεῖστον τῆς Πελοποννήσου.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου, εἴτε εἰς θέσεις ὀχυρὰς εἴτε ἐντὸς τῶν φρουρίων συνερχόμενοι, ἀντέταττον εἰς αὐτὸν τὰ ὅπλα· ἀλλὰ τοσοῦτον χαύνη, τοσοῦτον ἀσυνάρτητος ἦτον ἡ ἀντίστασίς των, ὥστε διελύετο πάραυτα ὡς ἰστὸς ἀράχνης, καὶ τὰ φρούρια, τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἔπιπτον εἰς τὰς χεῖρας τῶν σταυροφόρων, καὶ αἱ μεγάλαι πόλεις ἤνοιγον εἰς αὐτοὺς τὰς πύλας των· ἓν μόνον σῶμα τετρακισχιλίων Ἀρκάδων, Λακόνων, καὶ Σπαρτιατῶν ἐπειράθη σπουδαίως νὰ τοὺς πολεμήσῃ. Οἱ Ἕλληνες οὗτοι τῶν ἐχθρῶν τὸ εὐάριθμον περιφρονήσαντες, παρετάχθησαν εἰς μάχην ἔμπροσθεν τῆς Ῥαψικίας, πόλεως κειμένης τότε παρὰ τῇ Μαντινείᾳ. Ἀλλ' οἱ σταυροφόροι, εἰ καὶ μόνοι ἑπτακόσιοι, ὄντες ὅμως στρατιῶται ἐκλεκτοὶ καὶ ἀρχαῖοι, ἡγούμενοι δὲ καὶ ὑπὸ ἀρχηγῶν ἀξίων, ἐπέπεσαν κατὰ τῶν τετρακισχιλίων χωρικῶν Ἑλλήνων, στερουμένων καὶ ἀρχηγοῦ καὶ πολεμικῆς ἐμπειρίας, καὶ τοὺς κατετρόπωσαν ἐν ἀκαρεῖ, καταστρέψαντες τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῶν.

Ὁ μετὰ τὴν μάχην ταύτην καταλαβὼν τοὺς κατοίκους τῆς Χερσοννήσου πανικὸς φόβος ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου αἱ ἀστυκαὶ ἐλευθερίαι τὰς ὁποίας παρεχώρουν εἰς τὸν λαὸν οἱ σταυροφόροι, καὶ τὰ προνόμια τὰ ὁποῖα εἰς τοὺς Προὔχοντας ὑπέσχοντο ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς ὑποταγῆς, διηυκόλυνον τῆς κατακτήσεως τὴν ἀποπεράτωσιν.

Ἐκτὸς τῆς Ἠλείας καὶ τῆς Ἀχαΐας εἶχον λάβει προσέτι ἐν πλήρει κατοχῇ τὴν Ἀρκαδίαν, τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Λακωνίαν, μόνον δὲ ἡ Κορινθία καὶ ἡ Ἀργολὶς ἐθεωροῦντο ὡς οὔπω ἐντελῶς κατακτηθεῖσαι, ἕνεκα τῶν τριῶν φρουρίων ἐν οἷς ὁ Σγοῦρος ἀντεῖχε πολιορκούμενος.

Ἔμενε δ' ἀκόμη καὶ τὸ μικρὸν φρούριον τῆς Ἀρκαδίας ν' ἁλωθῇ, διὰ νὰ προσθῶσιν οἱ κατακτηταὶ εἰς τὴν διανομὴν τῶν γαιῶν καὶ εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ τιμαριωτικοῦ αὐτῶν συστήματος.

Ἀλλὰ τὸ φρούριον τοῦτο, τοῦ ὁποίου τὰ τείχη τοσοῦτον ἐφαίνοντο ἀσθενῆ, καθ' ὃ ἱστάμενον ἐπὶ βράχου ὀχυρωτάτου, ἀντέστη πολὺ ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν καὶ πιθανότητα. Ἐν τῇ μέθῃ τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς νίκης οἱ κατακτηταὶ κατεφρόνησαν τὸν βράχον ἐκεῖνον κατ' ἀρχὰς, δὲν ἐδράδυναν ὅμως νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ἔπρεπε ν' ἀσχοληθῶσι σπουδαίως εἰς τὴν πολιορκίαν του.

Οἱ ὀλίγοι Ἕλληνες οἱ κατέχοντες τὸ φρούριον τῆς Ἀρκαδίας, εἶχον ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Δοξαπατρὶν, πολεμιστὴν γνωστὸν τότε εἰς τὴν Πελοπόννησον διά τε τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν καρτερίαν του, καὶ εἰς τὴν διάσημον οἰκογένειαν ἀνήκοντα τῶν Βουτζαράδων.

(*) Κατὰ τὸ φεουδαλικὸν δίκαιον ἡ λέξις μένσα (mense) ἐμφαίνει τεμάχιον γῆς συνάμα καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐξουσίαν τοῦ ἄρχοντος.

Ὁ Δοξαπατρὶς ἦτον εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ὅ,τι ὁ Σγοῦρος εἰς τὴν Κορινθίαν καὶ τὴν Ἀργολίδα. Ἡ ἔκτασις ὅμως τῶν μερῶν ἐφ' ὧν ἐδέσποζε περιωρίζετο εἰς μόνην τὴν μικρὰν τῆς Ἀρκαδίας ἐπαρχίαν· ἦτον εἷς τῶν πολυαρίθμων τοπαρχῶν τοὺς ὁποίους ἡ ἀναρχία, καὶ τῆς κεντρικῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βυζαντίου ἡ ἀθλιότης, καὶ ἀδράνεια εἶχον ἀναδείξει κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ κατὰ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα· ὀλίγιστα μὲν μέρη ἐξουσίαζεν, ἀλλ' εἶχεν ἐπιῤῥοὴν οὐχὶ μικρὰν ἐπὶ τῆς Μεσσηνίας ὅλης καὶ ἐπὶ τοῦ πλείστου τῆς Λακωνίας.

Ἦτον χαρακτῆρος πεισματώδους καὶ ἀγερώχου, μέτριος μὲν εἰς τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὴν φιλαρχίαν, ἀλλ' εἰς τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰς ἰδέας του ἀκλόνητος· διεκρίνετο πάντοτε καὶ ἐφημίζετο μεταξὺ τῶν Πελοποννησίων ὡς ἄξιος καὶ ἀνδρεῖος πολεμιστής· οἱ δὲ τῶν παρακειμένων τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ μικροὶ τοπάρχαι, καί τοι ἀνεξάρτητοι φαινόμενοι, τὸν ἐθεώρουν ὅμως ὡς κέντρον καὶ ἀρχηγόν των, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπέβλεπον εἰς περίπτωσιν κινδύνου.

Βεβαίως τὸν κίνδυνον τοῦτον ἀπεῖχον πολὺ τοῦ νὰ περιμένωσιν ἀπὸ τὸ μέρος ὅθεν ἀληθῶς προῆλθεν· ὅ,τι μεγάλως κατεπτόει τοὺς Πελοποννησίους, ἦτον τοῦ Σγούρου ἡ ἄμετρος φιλοδοξία. Τὸν ἔβλεπον κύριον τριῶν τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Πελοποννήσου φρουρίων, τὸν ἔβλεπον αὐξάνοντα καὶ προχωροῦντα εἰς τὰς κατακτήσεις του, τὸν εἶδον ἐπιχειρισθέντα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Θηβῶν τὴν ἅλωσιν μετὰ τόλμης πολλῆς, καὶ ὑπέβλεπον τὴν πρόοδόν του, καὶ ἐφοβοῦντο τὴν εἰς τὴν λοιπὴν Χερσόννησον ἐπιδρομήν αὐτοῦ, καὶ ἐνδομύχως ηὔχοντο τὴν καταστροφήν του.

Καί τοι στερουμένης τότε τῆς Πελοποννήσου τῶν ἀναγκαίων φώτων, καὶ τῶν Προὔχόντων ἢ μᾶλλον τῶν Τοπαρχῶν αὐτῆς γεγυμνομένων παντὸς αἰσθήματος πατριωτισμοῦ, στοιχεῖα ὅμως ἱκανὰ ὑπῆρχον ἔτι δυνάμενα ν' ἀποκρούσωσι ξένην ἐπιδρομὴν, οἷα ἡ τῶν σταυροφόρων, ἂν τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἦτον δυνατὸν συνδυαζόμενα νὰ συγκεντρωθῶσιν. Ἀλλά, φεῦ! ἡ φιλαρχία καὶ ἡ ἠθικὴ διαφθορὰ ἦσαν εἰς τὸν κολοφῶνά των. Ὁπόταν ὁ Σγοῦρος ἀπέκρουε τῶν σταυροφόρων τὴν προσβολὴν καὶ ὑπέμενε τὰς πολιορκίας, οὐδεὶς τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων προσῆλθεν εἰς βοήθειάν του, ἴσως δὲ οἱ πλεῖστοι τούτων περιέμενον ἀνυπομόνως καὶ τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ νὰ ἴδωσιν· ὁπόταν δ' οἱ ἄλλοι ἐμάχοντο εἰς Ῥαψικίαν, ὁ Σγοῦρος ἔμενεν ἐντὸς τῶν φρουρίων του ἀκίνητος, καί τοι ὀφείλων νὰ προίδῃ ὅτι τῶν συμπολιτῶν του ἡ καταστροφὴ ἔμελλε ταχέως νὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἐξολοθρευμόν.

Ὁ Δοξαπατρὶς συνετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐν Ῥαψικίᾳ στρατοπέδου, καὶ ἦτον εἷς τῶν ἀνωτέρων αὐτοῦ ἀρχηγῶν, καθὸ τὰς πλειοτέρας δυνάμεις διαθέτων· κατὰ δυστυχίαν ὅμως δὲν εἶχεν ὁλοκλήρου τοῦ στρατοῦ τὴν ἀρχηγίαν, οὐδ' ἕτερος ἐφαίνετο ἀνώτατος διοικητὴς αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ, ἕνεκα τοῦ τοσοῦτον δυστυχῶς ἐπικρατοῦντος φθόνου, καὶ τῶν εἰς τὰς καρδίας τῶν Προὔχόντων ὑποθαλπομένων ἀμοιβαίων ὑποψιῶν.

Στρατὸς ἄνευ ἀρχηγοῦ εἶναι ὡς σῶμα κεφαλῆς στερούμενον. Ὥστε οὐχὶ ἐκ τεσσάρων, ἀλλὰ καὶ ἐκ πεντήκοντα χιλιάδων πολεμιστῶν ἀνδρείων ἂν συνέκειτο τὸ ἐν Ῥαψικίᾳ στρατόπεδον, ἔπρεπεν ἀφεύκτως νὰ νικηθῇ ὑπὸ τῶν ἑπτακοσίων σταυροφόρων.

Ὁ Δοξαπατρὶς ἐπολέμησεν ἀνδρείως, καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ στρατοπέδου γυμνώσας τὴν σπάθην, διέσχισε τὸν ἐχθρόν· ὑπ' εὐαρίθμων δέ τινων οἰκείων του παρακολουθούμενος, ἐσώθη εἰς τὸ φρούριον του, καὶ ἀπεφάσισε ν' ἀποθάνῃ ἐντὸς αὐτοῦ μᾶλλον ἢ νὰ τὸ παραδώσῃ εἰς τοῦ ἐχθροῦ τὰς χεῖρας. Ὅσας δήποτε προτάσεις ἐντίμους ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ὑποσχέσεις μεγάλας ὑπὲρ τῶν οἰκείων του καὶ ἂν τῷ ἀπέτεινον οἱ πολιορκηταί, ἔμενεν ἄκαμπτος εἰς τὴν ἀπόφασίν του.

Μεγάλη καὶ καταστρεπτικὴ ἦττα ἀποδειλιᾷ συνήθως καὶ τὸν πλέον ἀτρόμητον πολεμιστὴν, ὅταν δὲν τὸν ἐμψυχοῖ αἴσθημα ἐθνισμοῦ καὶ πατριωτισμοῦ. Ἀποτέλεσμα ὅμως ἐναντίον ἐπέφερεν αὕτη εἰς τὸν Δοξαπατρίν· εἶδος μέθης ἀκατανσήτου ἐξῆψε τὴν κεφαλήν του, καὶ οὐδ' ἡ ἀρχηγία ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας τῆς Ἀρκαδίας, οὐδὲ τὰ προνόμια ἀτελείας καὶ ἄλλα ὅσα τῷ ὑπέσχοντο οἱ κατακτηταί, κατίσχυσαν νὰ τὸν μεταπείσωσιν. Ἂν πρὸ τῆς μάχης τῆς Ῥαψικίας τῷ προσεφέροντο ὑποσχέσεις μικρότεραι, πολὺ μικρότεραι, ἤθελεν ἴσως τὰς δεχθῇ προθύμως, καθότι, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, οὐδ' εἰς αὐτὸν, οὐδ' εἰς οὐδένα ἄλλον ἐνυπῆρχε αἴσθημα πατριωτισμοῦ· ἀλλ' ἡ μάχη, ἀλλ' ἡ καταστροφὴ παρώξυνεν εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τὴν πεισμονήν του.

Ὁ Καμπενίτης ἀπελπισθεὶς νὰ καταλάβῃ δι' εἰρηνικῶν τρόπων τὸ φρούριον, ἀπεφάσισε νὰ περικαθήσῃ εἰς τακτικὴν πολιορκίαν· ἔστησεν ἄρα τὰς ἐν χρήσει τότε πολεμικὰς μηχανὰς δι' ὧν οἱ πολιορκηταὶ ἐνήργουν τὴν κατεδάφισιν τῶν τειχῶν, καὶ παρέταξε πέριξ τοῦ φρουρίου τοὺς βαλλιστριδοφόρους, τῶν ὁποίων ἔργον ἦτον πολεμοῦντες νὰ διαῤῥηγνύωσιν ἐνταὐτῷ τὰ τείχη διὰ τῶν μεγάλων δοκῶν τὰς ὁποίας ἔφερον.

Ἐπὶ πολλὰς ὅμως ἡμέρας τίποτε δὲν κατωρθώθη· οἱ πολιορκούμενοι καὶ τὰς μηχανὰς τῶν πολιορκητῶν κατώρθωσαν νὰ οὐδετερώσωσι, καὶ τὰς ἐπανηλειμμένας ἐφόδους των ἀπέκρουσαν, ὥστε ὁ Καμπενίτης ἤρξατο νὰ στενοχωρῆται καὶ ν' ἀνησυχῇ. Βεβαίως δὲν ἐφοβεῖτο πλέον τὸν Δοξαπατρὶν, διότι ἐγίνωσκε κάλλιστα ὅτι ἀπομονωθεὶς οὗτος δὲν ἦτον ἐπίφοβος παντελῶς, καὶ ὅτι ἔμελλε νὰ ὑποκύψῃ ἐπὶ τέλους· ἀλλ' ἡ ἐπίμονος καὶ πεισματώδης αὐτοῦ ἀντίστασις ἐδύνατο ἐπὶ πολὺ ἔτι ν' ἀπασχολήσῃ ἐκεῖ τὸν σταυροφορικὸν στρατὸν, ἐν ᾧ ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀποπερατώσῃ ὅσον τάχιστα τὸ ἔργον τῆς κατακτήσεως, τὰς τυχαίας πτοούμενος περιστάσεις, αἵτινες ἠδύναντο νὰ τὸν ἐμποδίσωσι πρὶν εἰς τὸ τέρμα ἀφιχθῇ.

Ἕνεκα τούτου, μίαν ἡμέραν κατηφὴς ἦν ἐντὸς τῆς σκηνῆς του περιδιαβάζων μόνος, καὶ περὶ τῶν μέσων δι' ὧν ἤθελε δυνηθῆ νὰ καταλάβῃ τὸ φρούριον διαλογιζόμενος. Αἴφνης εἷς τῶν ὑπασπιστῶν του εἰσέρχεται δρομαῖος καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ χωρικοῦ Ἕλληνος. Τὸν Ἕλληνα τοῦτον εἶχον συλλάβει οἱ σκοποί, κατασκοπεύοντα τῶν πολιορκητῶν τὸ στρατόπεδον· ὁ ἁρμόδιος ἀξιωματικὸς ἔμελλεν ἀμέσως πρὸς παραδειγματισμὸν νὰ τὸν φονεύσῃ ἐνώπιον τοῦ στρατοῦ καὶ πληθύος ἄλλων χωρικῶν, ὅτε ὁ κατάσκοπος ἐζήτησε νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸν ἀρχηγὸν πρὸς ὃν εἶχεν οὐσιώδές τι κατ' ἰδίαν νὰ διακοινώσῃ. Τότε ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Καμπενίτου εἰδοποιηθεὶς, παρέλαβε τὸν αἰχμάλωτον καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τοῦ ἡγεμόνος τὴν σκηνήν.

Πληροφορηθεὶς ταῦτα πάντα ὁ Καμπενίτης, ἠτένισε τὸν κατάσκοπον, καὶ ἀνερευνήσας αὐτὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, τὸν διέταξε νὰ προσέλθῃ.

— Τί ἔχεις νὰ μ' εἰπῇς; ἐρώτησε μὲ φωνὴν ἔντονον.

Ὁ χωρικὸς ἔῤῥιψεν ἐν βλέμμα πρὸς τὸν παρισταμένον ἱππότην, καὶ ἔμεινε σιωπῶν· διὰ τοῦ βλέμματος δὲ τούτου ἐδείκνυεν ὅτι ἐνώπιον τρίτου ἐδίσταζε νὰ ὁμιλήσῃ.

Τὴν ἰδέαν του ἐννοήσας ὁ Γουλιέλμος ἐπανέλαβεν ἐντονώτερον·

— Ὁμίλει, σὲ λέγω, ἀπὸ τὸν ἱππότην τοῦτον οὐδὲν ἔχω κρυπτόν.

Τότε ὁ χωρικὸς ἀπεφάσισε νὰ διακοινώσῃ τὸ μυστήριόν του· πρὶν ἢ ὅμως προβῇ εἰς τὴν ἐξομολόγησίν του, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἐξασφαλίσῃ προηγουμένως τῆς προδοσίας του τὴν τιμήν.

— Σᾶς προσφέρω, λέγει, ἐνδοξότατε, μέσον ἀσφαλὲς, διὰ τοῦ ὁποίου τὸ φρούριον πίπτει εἰς χεῖράς σας χωρὶς μάχην· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνδοξότης σας πρέπει νὰ μ' ὑποσχεθῆτε τῆς ζωῆς μου τὴν χάριν.

Τοῦ Καμπενίτου οἱ ὀφθαλμοὶ ἐφάνησαν σπινθηροβολοῦντες, ἡ κατήφεια ἐξηλείφθη ἐκ τοῦ προσώπου του πάραυτα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ διεχύθη ζωηροτάτη χαρά.

— Ἂν οἱ λόγοι σου ἦναι ἀληθεῖς, τῷ ἀπαντᾷ, ἂν δόλος εἰς αὐτοὺς δὲν ὑποκρύπτεται ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ διασώσῃς τὴν ζωήν σου, σ' ὑπόσχομαι δίδων λόγον ἐντίμου καὶ εὐγενοῦς ἱππότου, ὅτι οὐχὶ μόνον τὴν αἴτησίν σου θέλω ἐκπληρώσει ἀλλὰ καὶ ἀμοιβὰς θέλω σοὶ χαρίσει πλουσίας· ἀλλ' ἂν ψευδὴς ἀποδειχθῇ ἡ ὑπόσχεσίς σου! μάθε ὅτι θάνατος σκληρὸς, σκληρότατος σὲ περιμένει. Λέγε λοιπὸν ἄνευ βραδύτητος.

— Ἂν φανῶ ψευδόμενος, ἐπαναλαμβάνει ὁ Ἕλλην, δέχομαι τὸν θάνατον τὸν ὁποῖον κύριος εἶσθε νὰ μὲ δώσητε. Εἰς σπήλαιον ἐπὶ ἀποτόμου κείμενον βράχου εὑρίσκεται ἡ οἰκογένεια τοῦ Δοξαπατρὶ, εἷς μόνος δύσβατος δρόμος ὁδηγεῖ πρὸς τὸ σπήλαιον τοῦτο· οὐδεμία δ' ὑπάρχει φρουρὰ οὐδὲ κατὰ τὸν δρόμον οὐδ' ἐν τῷ σπηλαίῳ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄγνωστον εἰς τοὺς πολλούς. Τὸ εἶχεν ἤδη πρὸ καιροῦ παρασκευάσει ὁ Δοξαπατρὶς, καταθέσας ἐκεῖ τὰ πλούτη του, καὶ σκοπεύων ἐν καιρῷ κινδύνου νὰ κρύψῃ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν οἰκογένειάν του· καθότι ἐπεθύμει πάντοτε ἐλεύθερος νὰ ἦναι ἐν καιρῷ ἀνωμαλίας, καὶ νὰ ἔχῃ τοὺς οἰκείους του μακρὰν τῶν περιπετειῶν τοῦ πολέμου. Εἰς δύω ἢ τρεῖς τῶν στενωτέρων συγγενῶν του, καὶ εἰς τοὺς πιστοτέρους μόνον ὑπηρέτας του εἶναι γνωστὴ τοῦ σπηλαίου ἡ θέσις. Ὅταν στρατολογήσας ἀπῆλθεν εἰς τῆς Ῥαψικίας τὸ στρατόπεδον, ἔπεμψε μετ' ἐμοῦ τὴν οἰκογένειαν ὅλην εἰς τὸ σπήλαιον, ἐφωδιασμένον ἤδη μὲ ζωοτροφίας ἱκανάς· μετὰ δὲ τὴν ἐν Ῥαψικίᾳ ἧτταν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ φρούριον κατ' εὐθεῖαν, χωρὶς νὰ λάβῃ συνέντευξιν παντελῶς μὲ τὴν οἰκογένειάν του. Τοῦ Δοξαπατρὶ λοιπὸν τὴν οἰκογένειαν εἰμὶ ἕτοιμος νὰ παραδώσω εἰς χεῖράς σας, ὁδηγῶν ὅμως ὑμᾶς μόνον μετὰ τοῦ εὐγενοῦς αὐτοῦ ἱππότου εἰς τὸ ἄσυλόν της· ἅμα ὁ Δοξαπατρὶς πληροφορηθῇ ὅτι εἶσθε κύριος αὐτῆς, εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλει ἀμέσως σᾶς παραδώσει τὸ φρούριον καθότι ἡ πρὸς τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα ἀγάπη του ὑπερισχύει παρ' αὐτῷ παντὸς ἄλλου αἰσθήματος.

Τοῦ Ἕλληνος ἡ καταμήνυσις τοσοῦτον ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας τοῦ Γουλιέλμου, ὥστε χωρὶς δυσπιστίας, χωρὶς μέτρων προφυλακτικῶν ἀπεφάσισεν ἀμέσως νὰ μεταβῇ εἰς τὸ σπήλαιον μόνος μετὰ τοῦ κατασκόπου.

— Ἄς ὑπάγωμεν λοιπὸν, τῷ λέγει, προηγήθητι.

Ὁ χωρικὸς ὅμως ἔμεινεν ἀκίνητος.

— Ὄχι, ἀπαντᾷ, δὲν εἶναι καιρὸς ἀκόμη· πρῶτον πρέπει νὰ περιμείνωμεν τὴν νύκτα, καὶ ἂν δυσπιστῆτε, λάβετε μέτρα ἱκανὰ νὰ σᾶς ἐξασφαλίσωσι. Ἀλλὰ πρέπει καὶ ἄλλην ὑπόσχεσιν νὰ μὲ δώσητε· νὰ μὲ ὑποσχεθῆτε ὅτι τὴν εὐγενῆ ταύτην οἰκογένειαν δὲν θέλετε τὴν κακοποιήσει, θέλετε τὴν μεταχειρισθῆ μόνον διὰ ν' ἁλώσητε τὸ φρούριον. Ἂν ὅμως, ὅπερ δὲν

ἐλπίζω, ὁ Δοξαπατρὶς φανῇ! ἄκαμπτος, πρέπει, ναί, πρέπει νὰ μὲ ὑποσχεθῆτε ὅτι δὲν θέλετε τὴν κακοποιήσει.

Ὁ Γουλιέλμος δὲν ἀπήντησεν εἰς τὸν κατάσκοπον ἀμέσως, ἀλλὰ τὸν ἐθεώρει μὲ βλέμμα περιφρονητικὸν, ἐκφράζον τὴν ἀγανάκτησίν του, διότι ὁ Ἕλλην ἐνόμισεν ἱππότην εὐγενῆ καὶ διάσημον, ὡς ἐκεῖνος, ἱκανὸν τοιαύτης πράξεως ἀπανθρώπου.

Τὴν σιωπήν του ὅμως ταύτην ὡς δισταγμὸν ὑπολαβὼν ὁ Ἕλλην,

— Ὄχι! κράζει, ἂν διστάζητε, λάβετε ἀμέσως τὴν ζωήν μου. Ἀπεράσισα μὲν διὰ προδοσίας νὰ τὴν ἐξαγοράσω, ἀλλὰ τοσοῦτον δὲν τὴν ἀγαπῶ ὥστε νὰ τὴν ἀνταλλάξω μὲ τὴν ζωήν, μὲ τὴν τιμὴν σεβαστῶν καὶ ἀθώων ὄντων. Στρατηγὲ, διατάξατε νὰ μὲ φονεύσωσι, μὴ νομίσετε ὅμως ὅτι ἡ καταμήνυσίς μου δύναται νὰ σᾶς χρησιμεύσῃ· ποτὲ τὸ σπήλαιον δὲν θέλετε ἀνακαλύψει.

— Ἕλλην! τῷ ἀπαντᾷ ὁ Καμπενίτης περιφρονητικῶς, ὁμιλεῖς οὕτω, καθότι ἀγνοεῖς τῶν εὐγενῶν τῆς Δύσεως τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν ἀγωγήν. Ἂν θηριώδεις εἰς τὸν πόλεμον φαινώμεθα, δὲν μιαίνομεν ὅμως τὰς χεῖράς μας μὲ τῶν νηπίων καὶ τῶν γυναικῶν τὸ αἷμα, οὐδὲ τὴν τιμὴν τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐχθρῶν μας συνηθίζομεν νὰ ἐπιβουλευώμεθα. Ἀλλὰ πρὸς πλείονα ἡσυχίαν σου σοὶ δίδω καὶ τὴν δευτέραν ταύτην ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν μοὶ ζητεῖς· σοὶ ὀμνύω ὅτι καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὰ πλούτη ἀκόμη τῆς οἰκογενείας τοῦ Δοξαπατρὶ καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ὑπ' ἐμὲ θέλομεν σεβασθῆ ὡς ἱερά.

Τὴν ἐπιοῦσαν, τῶν πολιορκητῶν τὰ στρατεύματα ἀποσυρθέντα εἰς τὰς κυριωτέρας αὐτῶν θέσεις, ἔμενον ἀκίνητα. Εἷς δὲ τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ ἡγεμόνος, παρακολοθούμενος ὑπὸ ἀγγελιοφόρου κρατοῦντος κλάδον ἐλαίας ἐν τῇ μιᾷ χειρὶ, καὶ σημαίαν λευκὴν ἐν τῇ ἄλλῃ, σύμβολα ἐμφαίνοντα κήρυκα, εἰσῆλθεν ἀκολούτως εἰς τὸ φρούριον, ὅθεν ἐξελθὼν μετά τινας στιγμὰς, διευθύνθη εἰς τοῦ ἡγεμόνος τὴν σκηνήν.

Οὐδὲν ἐγνώσθη εἰς τὸν στρατὸν ἐκ τῆς πρεσβείας ταύτης, ἀλλ' ἅπαντες ἐπίστευσαν ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτῆς ἦτον νὰ προσκληθῇ ἐκ νέου ὁ Δοξαπατρὶς νὰ παραδώσῃ ὅπλα καὶ φρούριον. Πλὴν τὸ ἀποτέλεσμα μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κήρυκος ἔμεινε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄγνωστον. Ἓν δὲ μόνον ἐφαίνετο εἰς πάντας ἄπορον: Πῶς, ἔλεγον, ἀφ' οὗ δύω κατὰ συνέχειαν ἔφοδοι ἀπεκρούσθησαν, ἐνόμισεν ὁ Γουλιέλμος πιθανὴν τοῦ φρουρίου τὴν παράδοσιν;

Ἀλλὰ τοιαύτη ἦν ἡ πειθαρχία εἰς τῶν σταυροφόρων τὸν στρατὸν, ὥστε οὐδεὶς κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἐτόλμησε νὰ προτείνῃ τὴν ἐλαχίστην ἀξίωσιν. Καὶ ὁ Στρατάρχης αὐτὸς, ἄνευ τῆς γνώμης καὶ τῆς συμβουλῆς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἐπράττετο συνήθως, ἠγνόει τὸ σχέδιον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποστολῆς.

Τὴν ἐπαύριον τὰ στρατεύματα ἔλαβον διαταγὴν νὰ μένωσιν ἀκίνητα εἰς τὰς θέσεις των. Τοῦτο δὲ ἐξηκολούθησεν ἡμέρας τινὰς ἀκόμη, καθ' ἃς οἱ μὲν πολιορκηταὶ οὐδὲ ἓν βῆμα προὐχώρουν πέραν τῶν ὀχυρωμάτων καὶ τῶν χαρακωμάτων των, οἱ δὲ πολιορκούμενοι ἔμενον εἰς τὰς ἐπάλξεις των ἡσυχάζοντες.

Μέχρι τινὸς ὑπέθεσαν οἱ πολλοὶ ὅτι μεταξὺ τῶν δύω μερῶν εἶχε γίνει ἀνακωχή· ἀλλ' ὁποῖοι ἦσαν οἱ ὅροι, ὁποῖον τὸ αἴτιον, ὁποῖος ὁ σκοπὸς τῆς ἀνακωχῆς ταύτης; Σκότος μέγα περιεκάλυπτε τὰ πάντα, καὶ ὅμως οὐδεμία εἰσέτι ἠγείρετο φωνὴ, τοῦ αἰνίγματος ζητοῦσα τὴν λύσιν.

Αἱ ἡμέραι ἐν τοσούτῳ τὰς ἡμέρας διεδέχοντο, καὶ ἡ αὐτὴ ἐξηκολούθη εἰς τὸν στρατὸν ἀκινησία, καὶ τὸ μυστήριον ἤρξατο νὰ ἐξαντλῇ τὴν ὑπομονὴν τῶν ἀρχηγῶν. Καὶ ἀνακωχῆς συμφωνία ἂν ὑπῆρχεν, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας δὲν ἐδύνατο νὰ διαρκέσῃ ἄνευ ἀποτελέσματος, ἐνῷ πασίγνωστος ἦτον τοῦ Καμπενίτου ἡ δραστηριότης, καὶ ἡ ἀνάγκη ἡ ὑπαγορεύουσα τῆς κατακτήσεως τὴν ἀποπεράτωσιν.

Ψιθυρισμοὶ ἐπὶ τέλους δυσαρεσκείας ἤρξαντο νὰ διαδίδωνται εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Βιλλαρδουίνου σφοδρὰ καὶ σοβαρὰ ἐζωγραφεῖτο ἡ ἐν αὐτῷ καταθλιβομένη ἀγανάκτησις· οἱ πρώτιστοι τῶν σταυροφόρων συνδιελέγοντο ἀδιακόπως, καὶ συνεσκέπτοντο περὶ τῆς ἀκατανοήτου ταύτης τοῦ Καμπενίτου διαγωγῆς, καὶ παντοῖαι ὑπόνοιαι διηγείροντο· ὑπόκωφος δὲ φήμη διεδίδετο εἰς τοὺς ἁπλουστέρους περὶ τοῦ ὅτι ὁ Γουλιέλμος ὑπὸ γοητείαν τινὰ διέκειτο, καθότι τὸν εἶδον πολλοὶ, ἔλεγον, ἐξερχόμενον καθ' ἑκάστην τῆς σκηνῆς του περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ προχωροῦντα συνοδείᾳ δύω ἢ τριῶν μόνων ἀνθρώπων πρὸς τὰ ὄρη καὶ τοὺς βράχους.

Τί δ' ἔπραττε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ Γουλιέλμος;

Πίστιν ἐντελῆ δοὺς εἰς τοῦ κατασκόπου Ἕλληνος τοὺς λόγους καὶ τὸν χαρακτῆρα, ἠκολούθησεν αὐτὸν τὴν ἰδίαν ἐκείνην νύκτα, συνοδευόμενος ὑπὸ μόνου τοῦ ὑπασπιστοῦ του. Βεβαίως τὸ κίνημά του τοῦτο ἦν ἀπερίσκεπτον καὶ ἀσύνετον· ἀλλ' εὔτολμος φύσει ὤν, οὐδεμίαν στιγμὴν ἐδίστασεν, ἄνευ δὲ τῶν ἐπιμόνων τοῦ ὑπασπιτοῦ προτροπῶν οὐδὲ μέτρα προφυλακτικὰ ἐσκέπτετο παντελῶς νὰ λάβῃ· ἠναγκάσθη ὅμως νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς ὑποβληθείσας αὐτῷ ὀρθὰς παρατηρήσεις, καὶ συνεναίσει τοῦ Ἕλληνος διέταξεν ἓν σῶμα ἐκ τῶν πιστοτέρων σωματοφυλάκων του νὰ τὸν παρακολουθῇ μακρόθεν, νὰ σταθῇ δὲ ἅμα τῷ δοθῇ σύνθημα διὰ συρίγματος, καὶ νὰ μὴ προέλθῃ παραιτέρω εἰμὴ ὁπόταν ἀκούσῃ σύριγμα πάλιν ἢ θόρυβον καὶ κραυγάς.

Δυσβάτους καὶ πολυπλόκους στενωποὺς διελθών, καὶ ἐπὶ σκληρῶν βράχων ἀνερπύσας, ἔφθασε μετὰ μίαν περίπου ὥραν, ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ ἕλληνος, ἀπέναντι ἄλσους θάμνων συμφύτων καὶ πεπυκνωμένων. Ἐκεῖ ὁ ὁδηγὸς καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Γουλιέλμος καὶ ὁ ὑπασπιστής του ἐστάθησαν.

— Καιρὸς, λέγει ὁ πρῶτος, νὰ δώσητε τὸ σύνθημα εἰς τοὺς σωματοφύλακας.

Πάραυτα εἰς νεῦμα τοῦ Γουλιέλμου ὑπακούσας ὁ ὑπασπιστὴς ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸ στόμα, καὶ διὰ τῶν δύω δακτύλων ἀφῆκε ὀξύτατον σύριγμα.

Ἔπειτα δὲ διὰ ῥάβδου ἐμάκρυνεν ὁ Ἕλλην τινὰς θάμνους ἐν ᾧ προέβαινε, καὶ ἀμέσως στόμιον σπηλαίου παρουσιάζεται ἐνώπιόν του, εἰς μέρος ὅπου ἀδύτον ἦν ὁ ἐμπειρότατος, καὶ ὀξυδερκέστερος ὀφθαλμὸς νὰ ὑποπτεύσῃ σπηλαίου ὕπαρξιν.

Φόβος ἀκούσιος καὶ ἀνεξήγητος κατέλαβε τὸν Γουλιέλμον ἅμα ἔθεσε τὸ σῶμα ἐντὸς τοῦ σπηλαίου. Τὸ ἐπικρατοῦν μέλαν σκότος, ἡ βαθυτάτη σιγὴ ἡ ὑπὸ μόνου τοῦ κρότου τῶν βημάτων των διαταραττομένη, ἡ ὑγρὰ αὖρα ἥτις ἐφύσησεν αἴφνης ἐπὶ τοῦ προσώπου του, τοσοῦτον συνεκίνησαν τότε σῶμα καὶ τὴν ψυχήν του, ὥστε ἠσθάνθη ἐπὶ μίαν στιγμὴν τοὺς πόδας του κλονιζομένους καὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ πάλλουσαν.

Καὶ ὄντως ἂν προδοσία ἤθελε χαλκευθῇ ὑπὸ τοῦ Ἕλληνος, τίποτε εὐκολότερον ὡς τῶν δύω τούτων ἀνθρώπων ἡ σφαγὴ εἰς τὸ καταχθόνιον ἐκεῖνο μέρος, ὅθεν οὐδ' αἱ κραυγαί των εἰς των παραφυλαττόντων πολεμιστῶν τὰς ἀκοὰς ἐδύναντο νὰ φθάσωσιν, οὐδὲ χεὶρ ἀρωγὸς δυνατὸν ἦτον νὰ τοὺς διασώσῃ. Τότε μόνον συνῃσθάνθη ὁ Γουλιέλμος τὸ ἀπερίσκεπτον τοῦ κινήματός του· ἀλλὰ μεταμελείας καιρὸς δὲν ἦτον πλέον· ἂν ὑπῆρχε προδοσία, πᾶν κίνημα ὀπισθοχωρήσεως ἤθελεν ἀποβῇ ἐπὶ ματαίῳ· διὸ καὶ ἀνακαλέσας τὴν συνήθη του εὐτολμίαν, ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν σπάθην του, καὶ θαῤῥαλέως ἠκολούθησε τὸν Ἕλληνα, προηγούμενος τοῦ ὑπασπιστοῦ του.

Ἡ ὑπὸ τὸν βράχον στενωτάτη καὶ ζοφώδης ὁδὸς ἐν ᾗ ἐβάδιζον τοὺς ἔφερε μετά τινας περιστροφὰς ἀπέναντι θύρας, ἐκ τῶν χασμάτων τῆς ὁποίας ἐξήρχοντο νυκτερινοῦ φωτὸς ἀκτίνες. Τὸ ἀμυδρὸν ἐκεῖνο φῶς κατέστρεψεν ὁλοτελῶς τὰς ὑπονοίας τοῦ Γουλιέλμου, καθότι ἂν εἰς ἔνεδραν ἐφέροντο, τῆς δολοφονίας τὸ ἔργον ἤθελεν εἶσθαι τετελεσμένον ἤδη πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς μέρος φωταγωγημένον. Ἅμα λοιπὸν ἐπλησίασαν πρὸς τὴν θύραν, ὁ Ἕλλην κρούσας αὐτὴν ἐζήτησε νὰ ἀνοιχθῇ, ἀμέσως δὲ ἡ μία τῆς θύρας πτέρυξ ἀποσύρεται, καὶ γυνὴ τεσσαρακοντούτης τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ὡραία ἔτι, παρίσταται ἐπὶ τοῦ κατωφλίου λέγουσα πρὸς τὸν Ἕλληνα, τὸν ὁποῖον μόνον κατ' ἀρχὰς ἐνώπιόν της εἶδεν.

— Ἐδράδυνες πολὺ ἀπόψε. Τί συνέβη εἰς τὸ φρούριον; μήπως ἔγινε καὶ ἄλλη ἔφοδος;

Ὁ Ἕλλην δὲν ἀπήντησεν, ἀλλὰ στραφεὶς πρὸς τοὺς παρακολουθοῦντας, τοὺς ὁποίους ἡ ἀνοίξασα τὴν θύραν γυνὴ δὲν εἶχεν ἰδεῖ ἕως τότε ἕνεκα τοῦ σκότους, ἔνευσεν εἰς αὐτοὺς διὰ τῆς κεφαλῆς ὅπως προχωρήσωσι. Τότε φωνὴ ὀξεῖα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος τῆς γυναικὸς, εἰς ἣν τῶν ξένων ἡ θέα ἐπέφερε τρόμον φρικώδη, συγχρόνως δ' ἑτέρα ἀλλ' ἀσθενὴς φωνὴ ἠκούσθη ἀπὸ μίαν τοῦ σπηλαίου γωνίαν. ὅπου φέρων τὰ βλέμματα ὁ Καμπενίτης, εἶδε νεάνιδα λευκοφόρον καὶ ἀκίνητον μένουσαν ἐπὶ κλίνης.

Αἱ δύω αὗται γυναῖκες, αἱ σκηναὶ αἵτινες παρίσταντο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ τὸ παράδοξον τῶν σκηνῶν τούτων θέατρον, ἐνέπλησαν θαυμασμοῦ καὶ ἐκστάσεως τὸν Καμπενίτην, ὥστε δὲν ἐδυνήθη οὐδὲ λέξιν κατὰ πρῶτον νὰ ἐκφέρῃ πρὸς ἐξήγησιν τῆς παρουσίας του εἰς τοιοῦτον μέρος καὶ κατὰ τοιαύτην ὥραν.

Καὶ ὄντως τὸ σπήλαιον ἐκεῖνο τῷ ἐφαίνετο παράδοξον· ἂν δὲν εἶχε διέλθῃ ἀπότομα καὶ ζοφοδέστατα μέρη ἐπὶ τῶν βράχων καὶ ὑπὸ τοὺς βράχους, δὲν ἤθελε ποτὲ πιστεύσει ὅτι τὴν ὥραν ἐκείνην εὑρίσκετο εἰς ἄντρον, διότι ἡ αἴθουσα αὐτοῦ, εὐρύχωρος οὖσα καὶ ὑψηλὴ, παρίστα πάντα ὅσα χορηγεῖ ὁ ἄνετος βίος εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἡ ὀροφὴ αὐτῆς δὲν ἦτον θολωτὴ ὡς συνήθως ἡ τῶν σπηλαίων, ἀλλὰ τετράγωνος παρουσιάζουσα ἐντελῶς σχῆμα αὐθούσης· τὰ δὲ τείχη της ἐφαίνοντο κεκοσμημένα διὰ χρωμάτων, καὶ τάπης ὡραῖος ἐκ τῶν ἐντοπίων περιεκάλυπτε τὸ ἔδαφος. Ἤθελέ τις νομίσει ὅτι εὑρίσκετο εἰς κομψοτάτην εὐρωπαϊκῆς πόλεως αἴθουσαν, ἂν χασμάδες τινὲς, δι' ὧν, φαίνεται, ὁ ζωτικὸς ἀὴρ εἰσήρχετο εἰς τὸ σπήλαιον, δὲν διέσχιζον τὴν ὀροφὴν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας εἰς τὴν ἄλλην.

Τοῦ Γουλιέλμου τὴν σιωπὴν παρεξηγήσασα ἡ τεσσαρακοντούτης γυνὴ, ἥτις ἦν σύζυγος τοῦ Δοξαπατρὶ, ἐπανέλαβε μὲ τόνον φωνῆς ἐκφράζοντα φρίκην.

— Προδοσία! προδοσία! ἄφθονα δὲ δάκρυα ἀπεχύθησαν συγχρόνως ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της.

Ἡ λέξις προδοσία ἐπανέφερε τὸν Γουλιέλμον ἐκ τῆς ἐκστάσεως εἰς ἣν βεβυθισμένος ἦτον.

— Προδοσία, Κυρία μου, δὲν ὑπάρχει, λέγει· ἤλθομεν ἐδῶ οὐχὶ διὰ νὰ σᾶς κακοποιήσωμεν ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς σώσωμεν.

— Νὰ μᾶς σώσητε! ἀπαντᾷ ἡ Σύζυγος τοῦ Δοξαπατρὶ, μειδιῶσα σπασμωδικὸν μειδίαμα.

— Ναὶ! νὰ σᾶς σώσωμεν, ἐπαναλαμβάνει ὁ Γουλιέλμος, καὶ θέλετε πεισθῆ περὶ τούτου μετ' ὀλίγον, ἅμα κατευνασθῇ ἡ ταραχή σας.

Αἱ διαβεβαιώσεις αὗται, καίτοι τὴν σύζυγον τοῦ Δοξαπατρὶ μὴ πείθουσαι ἐντελῶς, ἐμετρίασαν ὅμως ὀπωσοῦν τὴν ταραχήν της. Τότε ἀπέβλεψε πρὸς τὴν θυγατέρα της, καὶ δραμοῦσα πρὸς αὐτὴν, τὴν εὗρεν ἐν λειποθυμίᾳ. Αἱ μητρικαὶ περιποιήσεις καὶ ὀλίγον ψυχρὸν ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ὁ Καμπενίτης αὐτὸς καθ' ὃ ἱππότης εὐγενὴς καὶ περιποιητικὸς ἐπέχυσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου της, τὴν ἀνεκάλεσαν μετ' οὐ πολὺ εἰς τὴν αἴσθησιν.

Ἀνοίξασα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ νεάνις περιέφερε πέριξ τὰ τεταραγμένα βλέμματά της καὶ τὰ ἐκράτησε πρὸς καιρὸν προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ Γουλιέλμου.

Ὁ Καμπενίτης ἵστατο ἀκίνητος ἀπέναντί της, ἀτενίζων ὡσαύτως τὰ ὄμματα τῆς νεάνιδος. Εἶδος τι γοητείας τὸν κατεῖχε, ὥστε δὲν ἐδύνατο ἐκεῖθεν ν' ἀπομακρυνθῇ· τὴν δὲ καρδίαν του ἠσθάνθη πάλλουσαν ὡς ποτὲ δὲν ἔπαλεν.

Εἰς τὰ παίγνια τοῦ ἔρωτος πρωτόπειρος δὲν ἦτον ὁ Γουλιέλμος, ἀπ' ἐναντίας ἡ πρώτη αὐτοῦ νεανικὴ ἡλικία διῆλθεν εἰς θεραπείαν τοῦ ὡραίου φύλου· καὶ συμβάντα παντοῖα τὴν καρδίαν του ἀνεπίδεκτον πλέον σφοδροῦ αἰσθήματος εἶχον καταστήσει· τῆς δὲ θυγατρὸς τοῦ Δοξαπατρὶ ἡ ὡραιότης δὲν ἦτον ἀνωτέρα τῶν ὡραιοτήτων τῆς Δύσεως, εἰς ἃς ὁ Καμπενίτης εἶχεν ἀπονείμει ἀφθόνως τὴν λατρείαν του. Ἔρως δὲν ἦτον ἄρα ὅ,τι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκινήθη ἐν αὐτῷ· καθότι ἐκ πρώτης ὄψεως, ἐκ πρώτης ἐντυπώσεως ἔρως δὲν γεννᾶται, εἰς ἄνδρα μάλιστα διελθόντα ἤδη τῶν ζωηρῶν αἰσθημάτων τὴν ἡλικίαν. Ὁ ἔρως εἶναι τῶν ψυχικῶν μᾶλλον ἢ τῶν ὑλικῶν ἐντυπώσεων ἀποκύημα· προκαλοῦσι μὲν αὐτὸν τὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα, ἀλλὰ δὲν δύνανται μόνα καὶ νὰ τὸν ῥιζώσωσι· πρὸς τοῦτο ἀναγκαία εἶναι ἡ τῶν ψυχικῶν πλεονεκτημάτων συμφωνία, καὶ τῶν αἰσθημάτων ἡ ἀμοιβαία διακοίνωσις.

Τί λοιπὸν ἦτον ὅ,τι συνετάραξε τοσοῦτον αἰφνηδίως τὸν Γουλιέλμον; Τῆς θυγατρὸς τοῦ Δοξαπατρὶ οἱ ὀφθαλμοὶ εἶχον γοητείαν ἀνεξήγητον, ἥτις ἐπενήργησε σφοδρῶς ἐπὶ τοῦ Γολιέλμου· δὲν ἦτον ἔρως, ὡς προείπομεν, ἡ γοητεία αὕτη, ἀλλ' ἔρωτος μᾶλλον προανάκρουσμα.

Ἡ σφοδρὰ αὕτη ἐντύπωσις ὀλίγα μόνον λεπτὰ διήρκεσεν, ἐνθυμηθεὶς δ' ὁ Γουλιέλμος τῆς εἰς τὸ ἄντρον ἐλεύσεώς του τὸν σκοπὸν, ἀπεσύρθη ἀποτόμως τοῦ μέρους ἐκείνου ἔνθα ἔκειτο ἡ μαγευτικὴ γυνὴ, καὶ προσκαλέσας τὴν μητέρα αὐτῆς, ἤρξατο νὰ τῇ ἐξηγῇ τὸν σκοπὸν καὶ τὰ σχέδιά του.

Ἐξέθηκε κατὰ πρῶτον εἰς αὐτὴν τὰς περιστάσεις αἵτινες τὸν ἔφερον εἰς τὸ ἄσυλόν της, τῇ παρέστησε τὸ κινδυνῶδες καὶ ἀπελπιστικὸν τῆς στάσεως τοῦ Δοξαπατρὶ, καὶ τῇ ὑπεσχέθη ἐπὶ τέλους, ἂν διὰ τῆς συνεργείας της παραδοθῇ τὸ φρούριον ἄνευ ἐφόδου, ν' ἀφήσῃ εἰς τὸν σύζυγόν της ὅλα ὅσα ἕως τότε ἀπελάμβανε προνόμια.

— Ἄλογος μόνον πεισμονὴ, ἔλεγεν, ἐμποδίζει τὸν σύζυγόν σας τοῦ νὰ παραιτήσῃ πλέον ἀντίστασιν ἀνωφελῆ, καθότι τί περιμένει ἤδη; τίς δύναται νὰ δράμῃ πρὸς βοηθείαν του; Ἀφ' οὗ ἐπὶ κεφαλῆς ἑπτακοσίων μόνον σταυροφόρων κατέστρεψα στρατόπεδον ἐκ τετρακισχιλίων ἀνδρῶν, τίς δύναται πλέον τὴν νίκην νὰ μοὶ διαφιλονεικήσῃ; Ἔπειτα πρὸς τί ἡ τοιαύτη τοῦ

Δοξαπατρὶ θυσία; Θυσία ἄνευ δόξης, ἄνευ ὀφέλους πρὸς τὴν πατρίδα, ἐπειδὴ οὐδ' ἔθνος ὑπάρχει πλέον εἰς τὴν Ῥωμανίαν, οὐδὲ Κυβερνήσεως σκιά, οὐδὲ λαὸς δυνάμενος εὐγνωμοσύνην νὰ αἰσθανθῇ διὰ τὴν καρτερίαν του. Ἂν ὁ σύζυγός σας ἐπιμείνῃ εἰς τὴν παράδοξον ἀντίστασίν του, θέλει καταστραφῇ ἀφεύκτως, καὶ μετ' αὐτοῦ ἅπασα ἡ ἐπαρχία, καὶ τοσαῦται ἀθῶαι οἰκογένειαι· ἂν δὲ εἰρηνικῶς παραδοθῇ, θέλει διατηρήσει τὰ πλούτη του, τὴν δόξαν του, τὴν ἐπιρροήν του, διακείμενος μόνον ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν μου. Τί πλειότερον ἐμπορεῖ εἰς τοιαύτην ὢν στάσιν νὰ ἐπιθυμήσῃ;

Οἱ λόγοι τοῦ Γουλιέλμου ἔπεισαν πληρέστατα τοῦ Δοξαπατρὶ τὴν σύζυγον· ἐξαγαγοῦσα δ' αὐτὴ τῆς χειρὸς ἓν δακτύλιον, τὸ ἐγχειρίζει εἰς τὸν ἡγεμόνα λέγουσα:

— Ἐπείσθην ἐντελῶς περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν λόγων σας, καὶ εἰς τὰς ὑποσχέσεις ὑμῶν πλήρη δίδω πίστιν· λάβετε λοιπὸν τὸ δακτύλιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ πρῶτον ἤδη ἐξῆλθε τῆς χειρός μου, ἀφ' ὅτου τὸ ἔθεσεν εἰς αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἑνώνων με διὰ τοῦ ἱεροῦ τοῦ γάμου μυστηρίου μὲ τὸν σύζυγόν μου, εἴπατε εἰς αὐτὸν παρουσιάζοντές το ὅτι ἡ οἰκογένειά του εὑρίσκεται εἰς χεῖράς σας· ἅμα ἰδῇ τὸ δακτύλιον θέλει πιστεύσει εἰς τοὺς λόγους σας, καὶ τὰς ὑποσχέσεις ὑμῶν παραδεχόμενος, ἔχω πεποίθησιν ὅτι θέλει σᾶς παραδώσει τὸ φρούριον ἀμέσως.

Ὁ Καμπενίτης λαβὼν τὸ δακτύλιον ἀπεσύρθη, ἀφ' οὗ ἀπέτεινεν ἀκόμη θωπευτικάς τινας ἐκφράσεις πρὸς τὴν οἰκοδέσποιναν. Πρὶν δ' ἢ ἐξέλθῃ τῆς αἰθούσης, ἔρριψεν ἓν βλέμμα πρὸς τὸ μέρος τῆς νεάνιδος, καὶ τὴν εἶδεν ἔχουσαν πάντοτε πρὸς αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμούς της ἐνατενισμένους.

Ἡ ἔξοδος ἐγένετο καθ' ὃν καὶ ἡ εἴσοδος τρόπον· ὁ μὲν Ἕλλην προηγεῖτο τοῦ Γουλιέλμου, ὁ δὲ ὑπασπιστὴς τούτου τὸν παρηκολούθη μέχρις οὗ ἐξῆλθον εἰς τὸ ὕπαιθρον. Ἓν δεύτερον σύριγμα ἐκάλεσε τότε παρ' αὐτοῖς τοὺς σωματοφύλακας, τοὺς ὁποίους εἰς διαφόρους θέσεις κύκλῳ τοῦ ἄντρου ἐτοποθέτησεν ὁ ὑπασπιστής, ἀποκλείσας οὕτω διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον τοῦ Δοξαπατρὶ τὴν οἰκογένειαν.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν των σιγὴν ἄκραν διετήρησεν ὁ Καμπενίτης μέχρις οὗ ἔρθασεν εἰς τὴν σκηνήν του, ὅθεν τὴν ἐπιοῦσαν ἔπεμψε τὸν ὑπασπιστήν του εἰς τὸ φρούριον, ὅπως παρουσιάσῃ εἰς τὸν Δοξαπατρὶν τῆς συζύγου του τὸ δακτύλιον, καὶ τὸν προσκαλέσῃ νὰ παραδώσῃ τὰ ὅπλα καὶ τὸ φρούριον.

Ἀλλὰ τῆς ἀποστολῆς τὸ ἀποτέλεσμα ἀπέβη ἄκαρπον· ὁ Δοξαπατρὶς μετὰ πλειοτέρας ἔτι πεισμονῆς ἐπέμενεν εἰς τὴν ἀπόφασίν του, καὶ τῆς οἰκογενείας του ἡ αἰχμαλωσία παντελῶς δὲν τὸν κατεκλόνισε.

Τοῦ Δοξαπατρὶ ἡ ἄρνησις ἦτον σαφεστάτη, καὶ ὡς ἄμεσον συνεπείαν ἔπρεπε νέαν ἐπὶ τοῦ φρουρίου ἔφοδον νὰ προκαλέσῃ. Καὶ ὅμως τίποτε τοιοῦτον τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἐγένετο· ὁ Γουλιέλμος τὴν περὶ τούτου σκέψιν ἀνέβαλεν εἰς τὴν ἐπιοῦσαν. Τὸ ἑσπέρας δέ, ἀνέλαβε τῆς παρελθούσης τὴν ὁδοιπορίαν, καὶ περὶ τὴν πρωίαν μόνον εἰς τὴν σκηνήν του ἐπιστρέψας, εὑρίσκετο ὀλιγώτερον παρὰ ποτὲ εἰς διάθεσιν νὰ πολεμήσῃ τὸν Δοξαπατρίν.

Ἡ τοιαύτη τῶν πραγμάτων στάσις ἡμέρας πολλάς, ὡς προειπομεν διήρκεσεν. Εἰς τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ὁ Γουλιέλμος διήρχετο τὰς νύκτας ὅλας ἐν τῷ σπηλαίῳ παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Δοξαπατρί. Ὅ,τι γοητεία μόνον, ὅ,τι προανάκρουσμα μόνον ἦτον ἔρωτος κατὰ τὴν πρώτην νύκτα, εἰς ἀληθῆ ἔρωτα μετεβλήθη ἔπειτα, ἕνεκα τῶν εἰς τὸ ἄντρον ἐπανειλημμένων τοῦ Γουλιέλμου ἐπισκέψεων καὶ τῆς στενῆς σχέσεως τὴν ὁποίαν ἔλαβε μετὰ τῶν ἐνοικούντων. Δὲν ἐθεωρεῖτο πλέον ὡς ἐχθρὸς, τὴν κατατρόπωσιν ζητῶν τοῦ Δοξαπατρὶ, ἀλλ' ὡς φίλος, προσπαθῶν νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν τιμὴν αὐτοῦ ἐναντίον τῆς θελήσεώς του. Ὁ Γουλιέλμος ἐφαίνετο συνομόττων, οὕτως εἰπεῖν, καθ' ἑκάστην ὑπὲρ τοῦ Δοξαπατρὶ μετὰ τῆς οἰκογενείας τούτου, ἡ δὲ θυγάτηρ του Μαρία ἀνυπομόνως πάντοτε τὸν περιέμενε μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν, καὶ πολλάκις μάλιστα προείρχετο μέχρι τοῦ στομίου τοῦ ἄντρου εἰς συνάντησίν του.

Ἡ δυστυχὴς νέα, μόλις ἀπὸ τὴν παιδικὴν προκύπτουσα ἡλικίαν, καὶ παιδίου τρυφεροῦ ἔχουσα ἀθωότητα, ἠγνόει ἐντελῶς τοῦ ἔρωτος τοὺς κινδύνους καὶ τὰς δολοπλοκίας, καὶ εἰς τὸν πρῶτον τῆς καρδίας της παλμὸν πιστεύσασα παρεδόθη εἰς αὐτὸν ἀφύλακτος. Ὁ πρῶτος θνητὸς ὅστις τὴν ψυχήν της εἵλκυσεν, ἦτον ὁ τοσοῦτον χαρίης, τοσοῦτον περιποιητικὸς, τοσοῦτον ἐπαγωγὸς Γουλιέλμος, πῶς ἐδύνατο ν' ἀνθέξῃ ἡ ἀφελὴς εἰς τοῦ ἐμπείρου, τοῦ ἐπιδεξίου τούτου πλάνου τὰς θωπεύσεις; πῶς νὰ μὴ πιστεύσῃ εἰς τοὺς λόγους ἀνδρὸς τοσαῦτα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ πατρός της προσπαθοῦντος;

Ἀλλ' οἱ λόγοι τοῦ Καμπενίτου ἦσαν ἄραγε δόλιοι; ψευδὴς ἄρα ἦν ὁ ἔρως τὸν ὁποῖον ἐδείκνυε πρὸς τὴν Μαρίαν;

Παντελῶς. Ὁ Σταυροφόρος ἠγάπα ἀληθῶς τὴν Ἑλληνίδα, καὶ οἱ πρὸς ταύτην λόγοι του ἀπὸ καρδίαν ἐρῶσαν καὶ ἄδολον προήρχοντο τὴν ἠγάπα ὅμως ὡς τοσαύτας ἠγάπησεν γυναῖκας. Ὁ ἔρως του οὐδὲν νέον οὐδὲ ἄγνωστον τῷ ἐχορήγει θέλγητρον, ἦτον ἀληθής, ἀλλὰ τίς νὰ ἐγγυηθῇ ἠδύνατο ὅτι τὸ πρῶτον συμβὰν δὲν ἤθελε τὸν διασκεδάσει, ὡς καὶ τοσαῦτα ἄλλα αἰσθήματα πρὸ αὐτοῦ διεσκεδάσθησαν; Τῆς Μαρίας ὅμως ὁ ἔρως διέφερε τὰ μέγιστα, ἦτον ζωηρὸς, ἦτον σφοδρὸς, ὡς ἐν γένει τὰ πρῶτα πάθη τῆς νεότητος. Ἀθῶα καὶ ἄπειρος ἐφρόνη ὅτι ὁ ἔρως ὁ αὐτὸς ἦν εἰς τὰς καρδίας ὅλων, καὶ ἐνόμιζεν ἑπομένως ὅτι τοῦ Γουλιέλμου τὸ αἴσθημα παντελῶς δὲν διέφερε τοῦ ἰδικοῦ της Ἡ πρώτη δὲ περίστασις καθ' ἣν ἤθελεν ἐννοήσει τὴν ἀπάτην της, ἤθελεν εἶσθαι ἐπικίνδυνος δι' αὐτὴν, καὶ ὀλεθρία.

Μίαν νύκτα, τὴν τελευταίαν καθ' ἣν ὁ Καμπενίτης ἐξῆλθε πρὸς τοὺς βράχους, εὗρε τὴν Μαρίαν παρὰ τὸ σύνηθες περιμένουσαν αὐτὸν ἐμπρὸς τῶν θάμνων τῶν καλυπτόντων τοῦ σπηλαίου τὸ στόμιον.

— Μαρία! τῇ λέγει δὲν δύναμαι νὰ κρύψω πλέον τὸ αἴτιον τῆς ἀδρανείας μου. Εἰς τὸ στράτευμα ἡ ἀγανάκτησις ἐκορυφώθη, καὶ μ' ὅλον τὸ πρός με σωζόμενον σέβας, ἦλθον σήμερον τοῦ στρατοῦ οἱ διασημότεροι, τολμηρὰς νὰ μ' ὑποβάλωσι παρατηρήσεις. Ἠναγκάσθην νὰ τοῖς ὑποσχεθῶ ὅτι ἂν σύριον ὁ Δοξαπατρὶς δὲν παραδοθῇ, ὁ στρατὸς θέλει καταλάβει τὸ φρούριον διὰ τοῦ πολέμου· ἦλθα περὶ τούτου νὰ σ' εἰδοποιήσω, καὶ νὰ βεβαιώσω τὴν μητέρα σου ὅτι ἡ κατοικία αὐτῆς καὶ ἡ περιουσία θέλουσι μείνει ἄθικτοι καὶ ἱεραί· νὰ βεβαιώσω, λέγω, τὴν μητέρα σου μόνον, καθότι σὺ, Μαρία, ἀνάγκην δὲν ἔχεις ν' ἀκούσῃς παρ' ἐμοῦ ὅτι τὸ σπήλαιον τὸ περιέχον σὲ θέλει θεωρηθῇ ἀπόρθητον. Ὦ! Κύριος οἶδε ὁποία μὲ κατατήκει θλῖψις διὰ τὴν ἄκαμπτον πεισμονὴν τοῦ Δοξαπατρί, διότι πατήρ σου εἶναι, καὶ φοβοῦμαι μήπως ὁ θάνατος αὐτοῦ σοὶ ἐμπνεύσει ἀδίκως κατ' ἐμοῦ ἀποστροφήν. Τὶς δύναται τοῦ πολέμου τὴν τύχην νὰ γνωρίσῃ;

Ἂν πλειοτέραν πεῖραν ἢ ἂν ἡσυχώτερον τὸν νοῦν εἶχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ Μαρία, ἤθελεν ἴσως ἐννοήσει τοῦ σταυροφόρου τὸν ἐγωϊσμόν· ἂν στερεὸς ἦτον ὁ ἔρως του δὲν ἔπρεπε τάχα νὰ φανῇ παντὸς ἄλλου αἰσθήματος ἀνώτερος; δὲν ὤφειλε τάχα ὁ Γουλιέλμος πᾶν σχέδιον νὰ παραλείψῃ δυνάμενον τὸν ὅλεθρον νὰ ἐπιφέρῃ τῆς ἐρωμένης του; Κάλλιστα εἶχεν ἤδη γνωρίσει τῆς νεάνιδος τὸν χαρακτῆρα καὶ ὤφειλε νὰ προϊδῇ ὅτι τὸν θάνατον τοῦ πατρός της ἤθελεν ἀκολουθήσει καὶ ἐκείνης ὁ θάνατος, ἢ τοὐλάχιστον ὅτι ποτὲ δὲν ἤθελε δεχθῇ ἡ Ἑλληνὶς ὡς σύζυγον, ὡς ἐραστὴν τοῦ πατρός της τὸν φονέα. Ὅθεν ἡ ἀπόφασις τοῦ Γουλιέλμου τοῦ νὰ ἐφορμήσῃ κατὰ τοῦ φρουρίου, ἔπρεπε ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ νὰ ὑποδείξῃ εἰς αὐτὴν ὅτι ὁ ἔρως του ἐπισφαλὴς ἦτον καὶ ὀλέθριος. Πλὴν τίποτε εἰς ὅλα ταῦτα ἡ δυστυχὴς δὲν εἶδε· τετυφλωμένη δὲ ὑπὸ τοῦ πάθους, καὶ προκατηλειμμένη ὑπὸ τοῦ σχεδίου της, ἔσπευσε νὰ τῷ ἀπαντήσῃ.

— Καὶ ἐγώ, Γουλιέλμε, θεωρῶ ἀφόρητον τὴν περαιτέρω τῆς τοιαύτης στάσεως παράτασιν, διὸ καὶ ἐξῆλθον ἐπίτηδες εἰς συνάντησίν σου, ἔχουσα ἐν ἀπουσίᾳ τῆς μητρός μου ἓν σχέδιον νὰ σοὶ διακοινώσω, τὸ ὁποῖον σήμερον συνέλαβον. Πέπεισμαι ὅτι ἂν εἰς τοσαύτας προτροπὰς ἔμεινε μέχρι τοῦδε ἄκαμπτος ὁ πατήρ μου, αἱ δεήσεις μου θέλουσι τὸν κάμψει. Ἐλπίζω ὅτι θέλει ἀφοπλίσει ἡ παρουσία μου τὴν ἐπιμονήν του, καὶ ἀπεφάσισα νὰ προσέλθω εἰς αὐτὸν, καὶ ῥιπτομένη εἰς τοὺς πόδας του, νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ σωθῇ καὶ ἡμᾶς νὰ σώσῃ. Τίποτε μέχρι τοῦδε δὲν μ' ἠρνήθη, καὶ ἡ καρδία μου μοὶ λέγει ὅτι δὲν θέλει μείνει ἀναίσθητος εἰς τὰ δάκρυά μου. Ἂν αὔριον μέχρι τῆς μεσημβρίας δὲν ἔλθω εἰς τὸ στρατόπεδόν σου μετ' αὐτοῦ, ἐλθὲ νὰ μ' εὕρῃς σὺ εἰς τὰς ἐπάλξεις. Θέλω μαζή του ἀποθάνει, καθότι μακρὰν σοῦ καὶ ἄνευ σοῦ, Γουλιέλμε, δὲν δύναμαι πλέον νὰ ὑπάρξω· ἂν δ' ὁ πόλεμος φέρῃ τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου, δὲν πρέπει βεβαίως οὐδὲ μ' εἶναι δυνατὸν μετὰ τοῦ φονέως αὐτοῦ νὰ ζήσω.

Ποτὲ ὁ Γουλιέλμος δὲν ἐφαντάσθη ἡρωϊσμὸν τοιοῦτον, τοιαύτην εὐτολμίαν εἰς τὴν εὔθραυστον καὶ τρυφερὰν ἐκείνην νεάνιδα· ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ εἰς αὐτὴν τὸν θαυμασμόν του, ἀλλὰ λέξεις πρὸς τοῦτο δὲν εὕρισκεν τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Λαβὼν δὲ τὴν χεῖρά της τὴν ἔφερεν ἐπὶ τῆς καρδίας του, δεικνύων οὕτως ἂν ὄχι λέγων, τὸ τί ἠσθάνετο· ἀνεπαισθήτως δὲ καὶ ἄνευ προθέσεως τὰ χείλητου ἐπλησίασαν πρὸς τὰ χείλη της.

Ἦτον ὁ πρῶτος ἀσπασμὸς τὸν ὁποῖον ἐλάμβανεν ἡ νεάνις ἀπὸ τὸν Γουλιέλμον, ἀσπασμὸς τὸ σῶμα καθηλεκτρίσας καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῆς. Ὁ Γουλιέλμος ἠσθάνθη τὴν χεῖρα τὴν ὁποίαν ἐκράτει, τρέμουσαν σπασμωδικῶς, καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς νέας κόρης κλινασαν ἐπὶ τῶν ὤμων του· ἠθέλησε τότε νὰ καθίσῃ πλησίον της ἐπὶ τοῦ βάθρου μέχρις οὗ παρέλθῃ ἡ τοσοῦτος τῆς συγκινήσεως, πλὴν ἡ Μαρία, ἀποσπασθεῖσα αἴφνης τῶν ἀγκάλων του·

— Ὄχι, λέγει, ἐνταῦθα δὲν πρέπει ἐπὶ πολὺ νὰ μείνωμεν, καθότι ἡ μήτηρ μου δύναται νὰ μᾶς καταλάβῃ, καὶ τὰ σχέδιά μας ὅλα ἀνατρέπονται. Ἐξῆλθον τοῦ ἄντρου ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς, τὴν ἀφῆκα κοιμωμένην, καὶ τὸν ὑπηρέτην ἐκεῖνον ὅστις σ' ἔφερεν εἰς τὸ ἄσυλόν μας ἐπεφόρτισα νὰ τῇ ἐγχειρίσῃ τὴν ἐπιστολήν μου, δι' ἧς τῇ ἐκθέτω τὸν σκοπόν μου χωρὶς παντάπασι νὰ παρενείρω τὴν ἰδέαν τοῦ θανάτου. Πιθανὸν νὰ μὴ διεγείρωσιν οἱ λόγοι μου τὰς ὑπονοίας της, ἀλλ' εἰς ἐναντίαν περίστασιν, πιθανὸν ὡσαύτως εἰς τῆς θλίψεως καὶ τῆς ἀνησυχίας τὴν παραφορὰν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἄντρου πρὸς ἀναζήτησίν μου. Ἐντεῦθεν λοιπὸν πρέπει νὰ μακρυνθῶμεν. Ἐντὸς τοῦ δάσους τούτου, τοῦ χωροῦντος μέχρι σχεδὸν τοῦ φρουρίου, ὑπάρχουσιν ἔρημα καὶ πυκνὰ μέρη, ὅπου δύναμαι νὰ διανυκτερεύσω μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν πρέπει νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ φρούριον. Δὲν ἠμπορῶ νὰ μείνω μόνη τὴν νύκτα ὅλην εἰς τὴν ἔρημον· ἐλθὲ μαζή μου. Ἴσως αἱ στιγμαὶ αὗται εἶναι αἱ τελευταῖαι, τὰς ὁποίας θέλομεν ὁμοῦ διέλθει.

Λαβοῦσα δὲ μετὰ ταῦτα τὸν βραχίονά του, ἐπροχώρησε μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ βάθη τοῦ ἄλσους.

Ὁ Γουλιέλμος ἐπανῆλθε κατὰ τὸ σύνηθες λίαν πρωὶ εἰς τὸ στρατόπεδον, οὐχὶ πλέον ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ αὐτοῦ ἢ ὑπὸ σωματοφυλάκων συνοδευόμενος, ἀλλὰ μόνος, κατηφὴς καὶ ἀνησυχῶν. Ἀμέσως διὰ μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου προσκαλέσας τὸν Βιλλαρδουίνον, τῷ ἐκοινοποίησεν ὅτι ἂν μέχρι τῆς μεσημβρίας ὁ Δοξαπατρὶς τὸ φρούριον δὲν παραδώσῃ, πρέπει νὰ γενῇ ἔφοδος, καὶ νὰ ληφθῶσι τοιαῦτα μέτρα, ὥστε πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἡμέρας τὸ φρούριον νὰ πέσῃ εἰς χεῖράς των.

Ἡ αἰφνήδιος καὶ ὁρμητικὴ αὕτη ἀπόφασις τοῦ Καμπενίτου τοσοῦτον παράδοξος καὶ ἀνεξήγητος ἐφάνη εἰς τὸν Βιλλαρδουίνον, ὅσον καὶ ἡ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης διαγωγή του. Οὐδεμίαν ὅμως ἔκπληξιν ἐξέφρασεν, ἀλλ' ἐξελθὼν ἤρξατο τὰ τῆς ἐφόδου νὰ προετοιμάζῃ.

Ἡ ἡμέρα εἶχεν ἤδη ἀρκούντως προχωρήσει, καὶ τῶν σταυροφόρων ὁ στρατὸς παρεσκευασμένος ἀνέμενε τὸ σύνθημα ὅπως κινηθῇ κατὰ τοῦ φρουρίου. Ὁ Γουλιέλμος περιερχόμενος ἔξωθεν τῆς σκηνῆς του ἐδείκνυεν ἀγωνίαν παράδοξον, ποτὲ μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενίζων πρὸς τὸ φρούριον, ποτὲ δὲ φέρων αὐτοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ προσπαθῶν νὰ διαμετρήσῃ τοῦ ἡλίου τὴν ἀπόστασιν ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ οὐρανίου θόλου.

Τῆς μεσημβρίας ἡ ὥρα ἐπλησίαζε, καὶ τίποτε δὲν ἐφαίνετο προμηνύον τοῦ Δοξαπατρὶ καὶ τῆς θυγατρός του τὴν προσέλευσιν. Ὁ διαλάμπων τοῦ ἡλίου ἀστὴρ ἔφθασε σχεδὸν εἰς τοῦ οὐρανοῦ τὸ κέντρον, αἱ πολεμικαὶ σάλπιγγες ἤρξαντο τῆς ἐφόδου νὰ δίδωσι τὸ σημεῖον, καὶ ὁ στρατὸς ἐκινεῖτο ἤδη, ὅταν παρετήρησεν ὁ Γουλιέλμος στίφος ἀνθρώπων ἐξελθὸν τοῦ φρουρίου, καὶ διευθυνόμενον πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν πολιορκητῶν. Εἷς δ' ἀγγελιοφόρος, φέρων σημαίαν λευκὴν εἰς τὴν χεῖρα, προηγεῖτο.

Ἐννόησεν ἀμέσως ὅτι αἱ εὐχαί του ἐπληροῦντο, καὶ περίχαρὴς σφόδρα, διέταξε τὸν ὑπασπιστήν του ν' ἀναστείλῃ τὸν στρατὸν, καὶ νὰ προβῇ ἔπειτα πρὸς προϋπάντησιν τῶν προσερχομένων. Μετ' οὐ πολὺ δὲ βλέπει ἐνώπιόν του τὸν Δοξαπατρὶν ἐκ τῆς χειρὸς κρατούμενον ὑπὸ τῆς θυγατρός του, περικυκλούμενον ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων αὐτοῦ ἀξιωματικῶν, καὶ τοῦ φρουρίου τὰς κλεῖς προσφέροντα.

Τοῦ Δοξαπατρὶ τὸ πρόσωπον ἦτον σεβαρὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς, ἡ δὲ Μαρία ἐφαίνετο κεκμηκυῖα καὶ κάτωχρος, ἡ φυσιογνωμία της, καί τοι περιχαρὴς, ἐδείκνυεν ὅμως ὁποῖον ὑπέστη ἡ νεάνις ἀγῶνα μέχρις οὗ νικήσῃ τοῦ πατρός της τὴν ἐπιμονήν. Ἅμα δὲ παρέλαβε τὰς κλεῖς ὁ Καμπενίτης, καὶ ἐπαινῶν τοῦ Δοξαπατρὶ τὸν ἡρωϊσμὸν, ὑπεσχέθη νὰ σεβασθῇ τὰ προνόμιά του, ἡ Μαρία ἔπεσεν ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ὁ Ἡγεμὼν ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του, καὶ ὁ Δοξαπατρὶς ἔμεινεν ἄρχων τῶν μερῶν ὅσα καὶ πρότερον διέκειντο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, ὑποτελὴς μόνον γενόμενος τῶν σταυροφόρων.

Μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ φρουρίου τῆς Ἀρκαδίας καὶ τοῦ Δοξαπατρὶ τὴν ὑποταγὴν, ὁ Γουλιέλμος ἐδύνατο ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἡγεμονίας του, καὶ ἤδη ἐσκέπτετο τίνι τρόπῳ νὰ διανείμῃ τὰς κατακτηθείσας γαίας εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν, καὶ νὰ προσδιωρίσῃ τὰ πρὸς τὸν ἡγεμόνα χρέη τούτων. Ἡ νέα ἑλληνὶς ἥτις τοσαύτην εἶχε δείξει πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσιν, τὸν ἠσχόλει ἐπίσης, καὶ ἐπεθύμει ν' ἀνταμείψῃ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς διὰ πράξεως ἀνταξίου τοῦ ἡρωϊσμοῦ της. Μὴ φανταζόμενος παντάπασιν ὅτι ἐδύνατο νὰ ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὴν πατρίδα του, δὲν ἐθεώρει τὸν μετὰ τῆς Μαρίας γάμον του ὡς ἀδύνατον. Ἡ Μαρία ἀνῆκεν εἰς μίαν τῶν τότε ἐπισημοτέρων τῆς Πελοποννήσου οἰκογενειῶν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς ἦτον μετὰ τὸν Σγοῦρον ὁ ἰσχυρώτερος κατὰ τὴν Χερσόννησον. Ἐκτὸς λοιπὸν τοῦ ὅτι συνοικέσιον τοιοῦτο δὲν ἤθελεν εἶσθαι μεγάλως δυσανάλογον, ἐδύνατο προσέτι καὶ νὰ συντείνῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ὁριστικὴν τῆς δυναστείας του ἀποκατάστασιν· ἓν μόνον πρόσκομμα ἀντέκειτο εἰς τοῦ σχεδίου του τὴν πραγματοποίησιν: τῆς θρησκείας ἡ διαφορά· ἀλλὰ τὸ πρόσκομμα τοῦτο ἤλπιζε νὰ ἄρῃ εὐκόλως, δι' ἀδείας τοῦ Πάπα, εἰς ὃν ἤθελε παραστήσει τὰ καλὰ ἅτινα ἐκ τοιούτου συναικεσίου εἰς τὴν ἐν Πελοποννήσῳ δυναστείαν τῶν σταυροφόρων, καὶ εἰς τὴν καθολικὴν ἑπομένως θρησκείαν ἤθελον προκύψει.

Ἐνῷ ὅμως τοιαῦτα διαλογίζεται ὁ Καμπενίτης, τῷ ἀναγγέλλεται ὅτι πλοῖον ἑλλιμενισθὲν εἰς Ἀνδραβίδα ἀπεβίβασε δύω ἐκ τῆς πατρίδος του ἀπεσταλμένους, φέροντας αὐτῷ ἐπιστολὰς σπουδαίας· μετ' ὀλίγον δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι φθάσαντες τῷ ἐνεχείρισαν τὰς ἐπιστολάς.

Τῶν ἐπιστολῶν τούτων τὸ περιεχόμενον ἀνέτρεπεν ἐκ θεμελίων τὰ σχέδιά του. Τῷ ἀνηγγέλλετο ὅτι Λουδοβίκος, ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς, ἄγαμος ἔτι, ἀπέθανεν αἴφνης, καὶ ὅτι οἱ ἱππόται καὶ οἱ λαοὶ τοῦ τόπου τὸν παρεκάλουν μετὰ δακρύων νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του ταχέως, καὶ ν' ἀναλάβῃ τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν ἡγεμονίαν, καθότι εἰς αὐτὸν μόνον ἅπαντες ἀπέβλεπον. Τὰς παρακλήσεις ταύτας συνώδευον καὶ ἄλλαι ἰσχυρώτεραι καὶ σοβαρότεραι, ἡ τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας, ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ ὁποίου ἡ πατρὶς τοῦ Γουλιέλμου διετέλει, καὶ ἡ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς, τῆς ὁποίας τὴν θέλησιν καὶ τὰς εὐχὰς περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο πάντοτε.

Μ' ὅλην ὅσην ᾐσθάνθη λύπην διά τε τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ διὰ τὴν δυσχερῆ θέσιν εἰς ἣν εὑρίσκετο ἕνεκα τῆς περιστάσεως ταύτης, τίποτε δὲν διεκοίνωσεν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν του, ἀλλὰ φρουρὰν ἀφεὶς ἐν τῷ φρουρίῳ, ἀνῆλθεν εἰς Ἀνδραβίδαν μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ, παραλαβὼν καὶ τὸν Δοξαπατρὶν μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ὅπως τὸν παρουσιάσῃ εἰς τοὺς πρωτίστους τῶν σταυροφόρων ὡς ἄρχοντα ὑποτελῆ τῆς Ἀρκαδίας, καὶ τὸν ἐφοδιάσῃ μὲ τ' ἀνήκοντα διπλώματα.

Ἅμα δ' ἔφθασεν ἐκεῖ, καλέσας παρ' αὐτῷ τόν τε Γοδοφρεῖδον Βιλλαρδουίνον καὶ τοὺς πρωτίστους τοῦ στρατοῦ, τοῖς εἶπε·

— « Μεγιστάνες, σύντροφοι καὶ ἀδελφοί! Ἐπικαλοῦμαι τὸν θεὸν ὡς μάρτυρα τῆς θλίψεως ἥτις κατατήκει τὴν καρδίαν μου ἕνεκα τοῦ ἀώρου θανάτου τοῦ φιλτάτου μου ἀδελφοῦ καὶ Κυρίου. Τὸ ἀπευκταῖον τοῦτο συμβὰν ἔτι μᾶλλον αὐξάνει τὴν θλίψιν μου καὶ δι' ἄλλον λόγον: διότι καταστρέφει ἐκ θεμελίων τοὺς σκοποὺς, τὰ σχέδια καὶ τὰς προσδοκίας μου, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἀπελάμβανον τιμὴν καὶ δόξαν εἰς τὴν Πελοπόννησον διὰ τῶν κατακτήσεών μου, εἰς τὸ τέρμα τῶν ὁποίων ἐπλησίαζον· ἀλλ' ἐκ τῆς παιδικῆς μου ἔτι ἡλικίας συνηθισας νὰ ὑπακούω εἰς τῶν γερόντων καὶ τῶν ἐμβριθῶν ἀνδρῶν τὰς συμβουλὰς, νὰ ὑποτάσσωμαι δὲ γενναιοψύχως εἰς τὴν τύχην, καὶ εἰς τὰς δυσαρέστους αὐτῆς περιπετείας, σᾶς συνήθροισα σήμερον διὰ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοὶ ἐκφρασθῆτε τί φρονεῖτε δι' ἐμὲ καὶ δι' ὑμᾶς εἰς τοιαύτην περίστασιν ἔντιμον καὶ πρέπον.»

Συσκέψεως γενομένης, ἀπεφασίσθη νὰ δοθῇ ἡ ἀκόλουθος γνώμη εἰς τὸν Καμπενίτην: Ἂν ἡ ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσωρινὴ αὐτοῦ ἀπουσία ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ του νομισθῇ ἀναγκαία, νὰ διαταχθῇ ὁ Βιλλαρδουίνος, βοηθούμενος ὑπὸ δύω ἀρχιεπισκόπων (*), δύω μεγάλων Τιμαριωτῶν, ἢ Φλαμπουριάνων, ὡς κοινῶς ἐκαλοῦντο τότε, καὶ πέντε ἄλλων ἀρχηγῶν, νὰ διανείμῃ τὰς κατακτηθείσας γαίας, καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἀνήκουσαν μερίδα εἰς ἕκαστον, ἀναλόγως τῆς στάσεώς του καὶ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων ὅσων ἦτον ἀρχηγός.

Τὴν γνώμην ταύτην δὲν ἐδίστασεν ὁ Γουλιέλμος νὰ παραδεχθῇ. Ἀμέσως δὲ οἱ δέκα μεγιστάνες συνελθόντες, κατέγραψαν τοὺς ἀρχηγοὺς καὶ τοὺς στρατιώτας ὅλους, καὶ ποιήσαντες τὴν διαίρεσιν τῶν γαιῶν, προσδιώρισαν τὰς μερίδας, καὶ ὑπέβαλον τῶν ἐργασιῶν των τὸ ἀποτέλεσμα εἰς τὸν Καμπενίτην.

Ἡ διανομὴ ἐγένετο μ' ἀμεροληψίαν καὶ δικαιοσύνην· ἀλλ' ἐξεπλάγησαν ἅπαντες διὰ τὴν ἀφιλοκέρδειαν τοῦ Βιλλαρδουίνου, ὅστις στρατάρχης ὢν καὶ πρῶτος σύμβουλος τοῦ ἡγεμόνος, τίποτε δι' ἑαυτὸν δὲν προσδιώρισεν· ἡ ἀφιλοκέρδεια ὅμως αὕτη δὲν ἦτον εἰλικρινής, ἀλλ' ὑπέκρυπτε σκοποὺς καὶ σχέδια μεγάλα, ὡς θέλομεν ἴδει περαιτέρω.

Πλήρης θαυμασμοῦ διὰ τὴν κατ' ἐπιφάνειαν γενναιότητα ταύτην τοῦ Βιλλαρδουίνου, ὁ Γουλιέλμος τῷ λέγει·

—« Ἡ διαγωγή σου, Βιλλαρδουίνε, καθίσταται παντὸς ἐπαίνου ἀξία. Σὺ ὅστις συνέτεινας εἰς τὴν Σταυροφορικὴν κατάκτησιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὸν θρόνον τοῦ Βασιλέως τῆς Θεσσαλονίκης κατέστησας ἑδραῖον, ἀπεφάσισες νὰ παραιτήσῃς τοὺς καρποὺς τῶν ἀγώνων σου ἐκείνων καὶ τὰς γαίας αἵτινες πρὸς ἀμοιβὴν σοὶ παρεχωρήθησαν, διὰ νὰ ἔλθῃς παρ' ἐμοὶ, καὶ ἤδη ἀφ' οὗ εἰς σὲ κατὰ μέγα μέρος ὀφείλω τὰς νίκας καὶ τὰς κατακτήσεις μου, ἀρνεῖσαι ὅ,τι δικαίως σοὶ ἀνήκει! Ἀλλ' ἂν σπανία εἶναι ἡ τοιαύτη ἀρετὴ, θέλω θεωρηθῆ ἀγνώμων ἐγὼ, καὶ θέλω ἐπισύρει τῶν ἀνθρώπων τὴν μομφὴν, ἂν δὲν σ' ἀνταμείψω ἀξίως τῶν πράξεων καὶ τῶν προτερημάτων σου· σοὶ δίδω λοιπὸν εἰς πλήρη ἰδιοκτησίαν τὴν Καλαμάταν καὶ τὴν Ἀρκαδίαν, καὶ σοὶ συνιστῶ ἰδίως τὸν Δοξαπατρὶν, τὸν ὁποῖον θέλεις θεωρεῖ ὑποτελῆ ἄρχοντα τῆς ἐπαρχίας ταύτης. »

Ἐγχειρίσας δ' αὐτῷ ἓν χρυσοῦν δακτύλιον ὡς σύμβολον τῆς ἐπὶ τῶν δύω ἐπαρχιῶν κυριότητός του, τῷ προσέθηκεν·

— « Ἤδη εἶσαι ὑποτελὴς ἐμοῦ. Κατέχων γαίας ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν μου, μ' ὀφείλεις καθ' ὅλα πίστιν καὶ ὑπακοήν. Σοὶ ἐμπιστεύομαι ἄρα ὅλας μου τὰς ὑποθέσεις, καὶ ἀπέρχομαι μετ' ὀλίγον εἰς Γαλλίαν. Σὲ παρακαλῶ καὶ σὲ διατάττω μάλιστα ν' ἀναδεχθῇς ἁπάντων τῶν παρ' ἐμοῦ κατακτηθέντων μερῶν τῆς Πελοποννήσου τὴν διοίκησιν. Θέλεις ἐν ἀπουσίᾳ μου ἐξασκεῖ ἐπ' αὐτῶν ὡς ἄλλος ἐγὼ τὴν κυριαρχίαν.

(*) Οἱ ἐπίσκοποι περὶ ὧν γίνεται μνεία ἦσαν τῆς καθολικῆς θρησκείας. Φαίνεται ὅτι ὁ Πάπας κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν τότε σύστημα ἔπεμψε τοιούτους εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου ἀμέσως μετὰ τὴν εἰς Ἀχαΐαν ἀπόβασιν τῶν σταυροφόρων.

Ἂν δ' ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς σήμερον ἐπιστρέψω ἢ πέμψω ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν συγγενῶν μου ἀντ' ἐμοῦ, θέλεις παραδώσει ἀκριβῶς εἴτε εἰς ἐμὲ αὐτὸν εἴτε εἰς τὸν ἀπεσταλμένον μου τὴν ὁποίαν σήμερον σοὶ ἀναθέτω κυριαρχίαν· ἂν ὅμως τῆς προθεσμίας ταύτης παρελθούσης οὐδεὶς ἐπὶ τούτῳ παρουσιασθῇ ἐκ μέρους μου, διακηρύττω ἐνταῦθα ὅτι θέλω καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μείνῃς σὺ ἡγεμὼν τῆς Πελοποννήσου, ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μεταβιβάσῃς τὴν ἡγεμονίαν ταύτην εἰς ὅντινα θελήσῃς ἐκ τῶν συγγενῶν σου. »

Συντάξας ἔπειτα ἐνώπιον ἁπάντων τὴν ἔγγραφον διαταγὴν δι' ἧς ἡ τοιαύτη ἐξουσία καὶ μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους ἡ κυριαρχία τῆς Πελοποννήσου μετεβιβάζετο εἰς τὸν Βιλλαρδουίνον, τὴν ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν ἀφ' οὗ καὶ οἱ παρεστῶτες ἅπαντες τὴν προσυπέγραψαν.

Τί δ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐμβριθῶν τούτων ἀσχολιῶν του ἐσκέπτετο καὶ περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Δοξαπατρί; Ἡ δυστυχὴς νεάνις, ὡς σκιὰ μόλις παρίστατο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὴν μνήμην του, σκιὰ οὐδόλως διαταράττουσα τὸ συνειδός του, οὐδὲ τὴν καρδίαν του συγκινοῦσα πλέον. Ἂν πρὸ τῆς ἁλώσεως τοῦ φρουρίου τῆς Ἀρκαδίας, πρὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης καθ' ἣν μόνος εἰς τὰ δάση περιήρχετο μετὰ τῆς Μαρίας, ἔφθανεν ἡ εἴδησις τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ του, ἤθελεν ἀρνηθῇ ἴσως τὴν πρόσκλησιν τῶν ὑπηκόων του, καὶ ἡ νέα Ἑλληνὶς ἤθελεν ἴσως φανῇ ἰσχυροτέρα τῶν καθηκόντων ἅτινα τὸν ἐκάλουν εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς του. Ἀλλ' ἤδη παρῆλθε πλέον ἡ παραφορὰ ἡ τὰ ἐπιπόλαια καὶ ἐφήμερα πάθη συνοδεύουσα. Ἂν ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ πρὸς τὴν Μαρίαν ἔρωτός του εἶχεν ἀποφασίσει τὴν ἐξολόθρευσιν τοῦ πατρός της εἰς τῶν καθηκόντων του τὴν φωνὴν ὑπήκων, καὶ διακινδυνεύων οὕτω τὴν εὔνοιαν τῆς ἑλληνίδος, τί ἤθελε πράξει ἤδη ὅτε ἦτον καὶ νοῦν καὶ καρδίαν ἥσυχος; Ἄλλως τε κατὰ τὰ ἴδια αὐτοῦ κρίνων αἰσθήματα δὲν ἐφαντάζετο τὴν σφοδρότητα τοῦ πάθους τῆς νεάνιδος· ὀλίγοι μόνον, ἐσυλλογίζετο, ἐγνώριζον τὰς μετ' αὐτῆς σχέσεις του, καὶ ἡ ὑπόληψίς της ἑπομένως δὲν ἦτον παντελῶς ἐκτεθειμένη. Τὸ δὲ συνειδὸς αὐτοῦ ἐπαυεπαύετο εἰς ὅ,τι ἔπραξεν ὑπὲρ τοῦ Δοξαπατρί, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε διάθεσιν τοῦ νὰ καθιερώσῃ τῆς Μαρίας τὸν ἔρωτα διὰ τοῦ γάμου, ἂν συμβάντα ἀπροσδόκητα δὲν ἤρχοντο νὰ ματαιώσωσι τοὺς σκοπούς του.

Ἀλλ' ἡ Μαρία τοσοῦτον ἀπαθῶς δὲν ἔκρινε τὸ πρᾶγμα. Ἡ εἴδησις τῆς ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἀπελεύσεως τοῦ Γουλιέλμου σφοδρῶς τὴν διετάραξε. Πλὴν κατὰ πρῶτον δὲν ἔδωκεν ἐντελῆ πίστιν εἰς αὐτὴν, οὐδ' ἐδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι ὑπῆρχεν ὑποχρέωσις ἀνωτέρα τῆς πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεως τοῦ Καμπενίτου· ἡ ταλαίπωρος! ἐφαντάζετο τὸν Γουλιέλμον πάντοτε ὡς τὸν ἔβλεπεν εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὸ ἄντρον τῆς πατρίδος της, καὶ φρονοῦσα ὅτι ἂν μίαν μόνην στιγμὴν ἠδύνατο νὰ τὸν ἴδῃ, ὁ ἔρως του ἤθελεν ὑπερισχύσει πάντος αἰσθήματος, καὶ τὸν περιέμενε καθ' ἑκάστην, οὐδόλως ὑποπτεύουσα ὅτι ἤθελεν ἀπέλθῃ χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ τὴν ἀποχαιρετήσῃ. Ὁπόταν δ' ἐπὶ τέλους ἐγνώρισε τὴν ἀπάτην της, ὅταν πανταχόθεν ἤκουσε τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Καμπενίτου, καὶ οὐδεμία περὶ τούτου τῇ ἔμεινεν ἀμφιβολία, ἐρρίφθη εἰς ἀπελπισίαν καὶ εἰς παραφοράν· ἔξω δὲ φρενῶν μίαν πρωΐαν ἐξῆλθε τοῦ καταλύματός της πρὶν ἔτι ἡ Ἠὼς φωτίσῃ τὰς ἀκρωρίας.

Τὴν πρωΐαν ἐκείνην περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ὁ Γουλιέλμος συνοδευόμενος, ὑπὸ πολλῶν τῶν πρωτί τοῦ στραστων τοῦ του καὶ τῶν προὐχόντων τῆς Πελοποννήσου, μεθ' ὧν καὶ ὁ Δοξαπατρὶς, ἐβάδιζε πρὸς τὴν παραλίαν, ὅπου τὸν περιέμενε λέμβος κομψοτάτη διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν Γαλέαν, ἐφ' ἧς ἔμελλε ν' ἀπέλθῃ. Πλησιάσας εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦν ἡ λέμβος ἐλλιμενισμένη, βλέπει ἑκατὸν περίπου βήματα πρὸς ἀριστερὰ πτῶμα ἀνθρώπου ὑπὸ ἁλιέων περικυκλούμενον, καὶ φαινόμενον ὡς νὰ ἐρρίφθη ἀπὸ τὰ κύματα εἰς τὴν ἄμμον ἐν καιρῷ νυκτός. Ἔδραμε πρὸς τὸ πτῶμα μετὰ τῆς συνοδίας του· ἀλλὰ μόλις πλησιάσας, εἶδε τὸ ἄψυχον πρόσωπον τῆς δυστυχοῦς Μαρίας, καὶ ἤκουσε τοὺς ὀδυρμοὺς τοῦ πατρός της. Καλύψας τότε τοὺς ὀφθαλμούς του μὲ τὰς δύω χεῖρας, ἐπαλινδρόμησε καὶ ἐπέβη σπεύδων τῆς λέμβου, χωρὶς οὐδένα τῶν περιεστώτων ν' ἀποχαιρετήσῃ.

Μετ' οὐ πολὺ ἡ Γαλέα παραλαβοῦσα αὐτὸν, ἤγειρε τὴν ἄγκυραν, ἀνεπέτασε τὰ ἱστία, καὶ ἀφανὴς ἐγένετο.

Ι. Δ.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

— Ἑταιρία τις τοῦ Βερολίνου ἐπρότεινεν εἰς τὰς διευθύνσεις τῶν σιδηρῶν ὁδῶν τῆς Γερμανίας τὴν ἀκόλουθον ἐπιχείρησιν. Ἀναδέχεται νὰ χορηγῇ καὶ διατηρῇ εἰς καλὴν κατάστασιν ἀνεξόδως τὰ μεταξωτὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων ὅλων τῶν ἁμαξῶν ὅσαι διατρέχουσι τὰς σιδηρᾶς ὁδοῦς ὅλων τῶν Γερμανικῶν ἐπικρατειῶν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν. Ὡς μόνον δὲ δικαίωμα ἐπιφυλλάττεται νὰ ἀλλάζῃ ἀκωλύτως τὰ παραπετάσματα ταῦτα ὅσον συνεχῶς θέλει καὶ νὰ ἔχῃ τὸ προνόμιον τῆς ἀμισθου χορηγίας ταύτης, ἐξαιρετικὸν ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη.

Τὸ συνάλλαγμα τοῦτο θέλει φανῇ παράδοξον ἀναμφιβόλως ἐκ πρώτης ὄψεως, καὶ τὸ ἀπαιτούμενον ὑπὸ τῆς ἑταιρίας πλεονέκτημα θέλει κριθῇ ἐπιβάρυνσις νέα. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω, διότι ἐπὶ τῶν παραπετασμάτων αὐτῶν ἡ ἑταιρία θέλει τυπώνει ἀγγελίας, ὥστε τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς ἐφημερίδος ἀποβαῖνον ἀναγκαίως τὸ δημοτικώτατον πάντων ἐν Γερμανίᾳ, θέλει ἀποφέρει εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν καταχωρήσεων κέρδος ἀσυγκρίτως ἀνώτερον τῆς δαπάνης της, διὰ τὴν ἄμισθον προμήθειαν τοῦ ὑφάσματος.

— Κατὰ διαταγὴν τῶν Ἀγγλικῶν βουλῶν ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως κατάλογος τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ (χωρὶς τῆς Σκωτίας καὶ τῆς Ἰρλάνδας) ὑπαρχόντων παραφρόνων καὶ ἐνεῶν. Κατὰ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου 1847 ὑπῆρχον παράφρονες μὲν 10,429, ἐνεοὶ δὲ 18,665.

— Ἐν Ἐρετρίᾳ, ὅπου συνοικοῦνται ὡς γνωστὸν, οἱ Ψαριανοὶ, ἀνεκαλύφθη ἀρχαῖον Μωσαϊκὸν πολλῆς ἀξίας. Ὁ Κ. Ἀνδρέας Ν. Κοτσᾶς ἀνασκάπτων εἰς τὸ πεδόν του, διὰ νὰ σχηματίσῃ πλίνθους, εὗρεν ἔπεδον τετράγωνον, καὶ εἰς τὸ κέντρον τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ ἐσχηματισμένον τὸν Διόνυσον καθήμενον ἐπὶ μιᾶς παρδάλεως. Τὸ Μωσαϊκὸν τοῦτο ἀρίστης κατασκευῆς δὲν ὑπέστη οὐδεμίαν φθορὰν. Ἐλπιζόμενον εἶναι ἴσως, νὰ εὑρεθῶσι διὰ τῶν γινομένων πέριξ αὐτοῦ μερικῶν ἀνασκαφῶν καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες.

Ἐνδύματα τοῦ τελευταίου συρμοῦ τῶν Παρισίων.

Ὀκτώμβριος 1847.

ΟΙ ΙΠΠΟΤΑΙ ΤΟΥ ΣΤΕΡΕΩΜΑΤΟΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΟΥ

ΠΑΥΛΟΥ ΦΕΥΑΛΟΥ.

(PAUL FEVAL)

Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

Ὑπὸ Α. Ῥ. Ῥ.

(συνέχεια ἴδε φυλ. Β'.)

—Ἄριστα, εἶπεν ὁ Κόντης, μειδιῶν ἀκουσίως. Μὰ τοὺς εὐγενεῖς μου προγόνους. Ἂν τὸ ξίφος σου ἔχῃ τὴν ἡμίσειαν εὐκινησίαν τῆς γλώσσης σου, πρέπει νὰ εἶσαι θαυμάσιος ὑπηρέτης. Ἴσως σὲ χρειασθῶ. Μὴν ἀναχωρῆς ἐπ' ἐδῶ, καὶ μετὰ μίαν ὥραν θὰ μάθῃς τὰς διαταγάς μου.

Ἐπὶ τούτοις τῷ ἔστρεψε τὰ νῶτα ὁ αὐλικός· ὁ δὲ Μακαρόνης, περιμείνας ἐπὶ ἓν δεύτερον λεπτοῦ, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἤθελε τὸν ἰδῇ λύοντα τὸ βαλάντιον, ὡς ἐβεβαιώθη περὶ τοῦ ἐναντίου, ὥρμησε κατόπιν τοῦ Κόντη, καὶ ἁρπάσας τὴν χεῖρά του, τὴν κατεφίλησε ζωηρότατα, καὶ

—Εὐχαριστῶ, εἶπε, τὴν τύχην ὅτι μ' ἔδοσε τὸν εὐγενέστατόν μου αὐθέντην. Μὰ τὸ ψωμί! εἶμαι ἐκτὸς ἐμαυτοῦ ἀπὸ τὴν χαράν μου! Ὅταν μ' ἀπευθύνατε τὸν λόγον, μ' ἐφαίνετο ὅτι ἤκουα τὴν φωνὴν τοῦ γενναίου Μαρκεσίου Σανταφλώρου· ἐνόμιζα ὅτι αἰσθάνομαι τὴν παλάμην μου πλήρη τῶν ὡραίων φλωρεντινικῶν φλωρίων τῆς Ἐξοχότητός του.

Ὅταν ὁ Κόντης ἤκουσε τὰς λέξεις ταύτας, τὸ συνοφρυωμένον του μέτωπον ἠθρίασεν ἐντελῶς.

—Εἶσ' ἐπιτήδειος κατεργάρης, τῷ εἶπε. Λάβε ταῦτα εἰς λογαριασμόν, καὶ ἂν εὐχαριστηθῶ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν σου, δὲν θὰ ἐπιθυμήσῃς οὔτε τὸν Μαρκέσιον Σανταφλώραν, οὔτε τὴν κόμισσαν Ῥίττην, οὔτε ἀκόμη αὐτὸν τὸν Δοῦκα Βωφόρτον, ὅστις ἠξεύρει τόσον καλὰ νὰ ἐπιμελῆται μόνος του τὰς ἰδίας του ὑποθέσεις, ὥστε δὲν ἔχει ἀνάγκην τυχοδιώκτου ὁποῖος σύ.

Καὶ ἔῤῥιψε τὸ βαλάντιόν του, ὁ δὲ Μακαρόνης τὸ ἥρπασε πετακτόν.

Ἅμα δ' ἐξῆλθεν ὁ εὔνους αὐλικὸς ἀπὸ τὸν ἀντιθάλαμον, ἀμέσως ἔσπευσεν ὁ Μακαρόνης νὰ ὑπολογίσῃ τὰ περιεχόμενα τοῦ βαλαντίου.

—Δύω, τέσσαρα, ἕξ, ἐψιθύριζε καθ' ἑαυτὸν, χύνων εἰς τὴν παλάμην του τὰ δουβλόνια. —Μὰ τὴν ἀλήθειαν, αὐτὸ τὸ χωριατόπαιδον φέρεται μαζῆ μου παρὰ πολὺ ἐλεύθερα . . , ὀκτὼ, δέκα, δώδεκα, δεκατέσσαρα . . . λησμονεῖ ὁ κύριος ὅτι πρὸς εὐγενῆ ἀπευθύνεται . . . δεκαὲξ, δεκαοκτώ . . . Θὰ τῷ τὸ ἐνθυμίσω ἐγὼ νὰ ἰδῇ, . . . εἴκοσι . . . Μόνον εἴκοσι δουβλόνια! Τοῦ διαβόλου τὸν ἄνθρωπον! Μόνον τῶν ἐργαστηρίων οἱ ὑπηρέται φαντάζονται ὅτι τόσον εὐθυνὰ ἠμποροῦν ν' αὐθαδιάζουν . . . Ὤ! ὤ! ἤ, κύριέ μου, θ' ἀλλάξητε τρόπους, ἢ ἀντὶ νὰ φονεύσω τὸν Καστελμελχώραν εἰς λογαριασμόν σας, ἠμπορῶ νὰ σᾶς φονεύσω εἰς λογαριασμὸν τοῦ Καστελμελχώρου. Τοιοῦτος εἶμαι ἐγώ.

Μετὰ ταῦτα δὲ ἔκρυψε τὸ βαλάντιον ὁ Παταυδς, [illegible] ἤρχισε τὴν φρουράν του ἐκ νέου.

[illegible] ἀνάκτορα τῆς Ἀλκαντάρας, οἰκοδομηθέντα παρὰ [illegible] τῆς Δισαβῶνος περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου [illegible]ος ὑπὸ Ἀλφόνσου τοῦ Ε'. ὅστις διὰ τὰς πολλάς του νίκας κατὰ τῶν Μαύρων, ἐπεκλήθη Ἀφρικανός, ἦσαν κυρίως περίφημα διὰ τοὺς πολυτελεῖς κήπους των. Τούτους Ἰωάννης ὁ Δ'., ἀνακτησάμενος τὸν πατρικὸν θρόνον, διεσκεύασε καὶ ἐκαλλώπισεν εἰς βαθμὸν ὥστε οἱ σύγχρονοι ποιηταὶ, οἵτινες ὅσον σπανιώτεροι τόσον πομπωδέστεροι εἰσὶν εἰς τὴν Πορτογαλλίαν, ἐδύναντο χωρὶς μεγάλης ὑπερβολῆς νὰ τοὺς παραβάλλωσι μὲ τοὺς περιπύστους τῶν ἑσπερίδων κήπους, καὶ ἄλλους μυθολογικοὺς παραδείσους. Μέγα πλῆθος ἀγαλμάτων Ἑλληνικῶν θεοτήτων τοὺς κατεκόσμει κατὰ τὸ ἔθος τῶν καιρῶν ἐκείνων, καὶ τὸ ἄλσος τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ προσδιωρισθεὶς πρὸς ἔντευξιν τόπος μεταξὺ τοῦ Κόντη καὶ τοῦ Καστελμελχώρου, ὠνομάζετο οὕτως ἐκ συστήματος γλυπτικοῦ, περιστῶντος τὸν θεὸν τῆς ποιήσεως, κρατοῦντα τὴν λύραν, καὶ περιστοιχιζόμενον ἀπὸ τὰς ἐννέα ἀπαραιτήτους του ἀδελφάς.

Πολὺ πρὶν παρέλθῃ ἡ ὥρα, ὁ νέος κόμης ἐφαίνετο περιφερόμενος περὶ τὸ ἄλσος τοῦτο, καὶ ὅτε μὲν ταχύνων, ὅτε δὲ διακόπτων τὰ βήματά του, ὡς ἄνθρωπος εἰς βαθείας σκέψεις βεβυθισμένος.

Οὐδ' ἦν δὲ ἡ μέριμνά του ἀναίτιος· διότι ἡ συνέντευξις αὕτη, εἰς ἣν προσεκάλεσεν ἢ μᾶλλον κατηνάγκασε τὸν εὔνουν τοῦ Βασιλέως, ἦν εἶδος προκλήσεως, εἰς ἣν ἔπρεπε παντὶ σθένει ν' ἀναδειχθῇ νικητής. Ἀλλὰ πῶς; — Νέϋλης, τὴν προτεραίαν μόλις ἀφιχθεὶς, ἄνευ ἄλλης προστασίας εἰς τὴν αὐλὴν ἐκτὸς τῆς τυχαίας εὐνοίας βασιλέως εὐήθους, ὅστις κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἴσως τὸν εἶχεν ἤδη λησμονήσει, τί ἐδύνατο κατ' ἀνδρὸς πρὸ πολλοῦ τὴν πρώτην κατέχοντος θέσιν, καὶ στερεὰν ἀναμφιβόλως ἀπόφασιν ἔχοντος οὐδενὸς νὰ φεισθῇ τρόπου ὅπως διατηρηθῇ εἰς ἣν κατώρθωσε ν' ἀναβῇ ὑψηλὴν περιοπήν. Διὰ τοῦτο ὁ Καστελμελχώρας ἐμελέτα νὰ μὴ κηρύξῃ τὸν πόλεμον πρὶν προτείνῃ εἰρήνην. Ὁ νοῦς του, ψυχρὸς μὲν εἰς τὴν σκέψιν, ἀλλὰ καὶ τολμηρὸς συγχρόνως εἰς τὴν ἀντίληψιν διεγίνωσκεν ὅτι ὁ δημογέννητος ἐκεῖνος αὐλικὸς εἶχεν ἀνάγκην τῆς προστασίας καὶ τῆς φιλίας ἀληθοῦς τινος εὐπατρίδου, καὶ ἐπὶ τοῦ διδομένου τούτου ἐσάλευε θαῤῥαλέως πάσας τὰς ἐλπίδας τοῦ μέλλοντος. Καὶ δὲν ἠγνόει μὲν πόσον ἐπισφαλὴς ἦν τῶν ὑπολογισμῶν του ἡ βάσις, ἀλλ' ἤξευρεν ὅτι ἐπὶ τῆς πεπατημένης ἐδοῦ ἤθελε πάντοτε ἀπαντᾷ τὸν Κόντην ἐμπρός του· ὅτι ἤθελεν ἀναγκασθῇ ἴσως νὰ περιμείνῃ, ἢ νὰ καθέξῃ δευτερεύουσαν θέσιν. Τὸ ὑπερήφανον δὲ τοῦτο μειράκιον, ἐν ᾧ ἐκ προθέσεως καὶ περιφρονητικῶς κατεπάτει τῆς γενεᾶς του τὰς αὐστηρὰς ἀρετὰς, συγχρόνως ἔτρεφεν ἐν τῇ καρδίᾳ του ἀδάμαστον τὴν ὑπεροψίαν τῶν Σούζων. Καὶ ἀντίπαλον μὲν ἐδύνατο νὰ ὑπομείνῃ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θέλει τὸν ἀνατρέψει ποτέ· ἀνώτερον ὅμως ποτέ.

Ἐπὶ πολὺ ἄρα διασκεφθεὶς καὶ τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰς δυσκολίας τῆς μελετωμένης διαγωγῆς του, ἀπεφάσισε νὰ μὴ προσφέρῃ τὴν ἐξ ἴσου διανομὴν τῆς δυνάμεως εἰς τὸν Κόντην· διότι ὅσον πολύτιμος καὶ ἂν ἦν πρὸς τὸν αὐλικὸν ἡ σχέσις εὐπατρίδου, οἷος ὁ Σούζας, ἀλλὰ δὲν ἠγνόει οὗτος ὅτι ὑπάρχουσιν ἀγαθὰ ἐπ' οὐδεμιᾷ τιμῇ οὐ παραχωρούμενα. Ἀλλὰ τὸ σχέδιόν του ἦν τοιοῦτον, ὥστε προτεινόμενον μὲν νὰ μὴ κινήσῃ τὰς ὑποψίας τοῦ Κόντη, ἀλλ' ἐκτελεσθὲν νὰ καταστήσῃ τὸν Καστελμελχώραν τὸν ἰσχυρότατον ἐν Πορτογαλλίᾳ μετὰ τὸν Βασιλέα, ἂν πλοῦτος ἀπέραντος, ἐπίσημος εὐγένεια, ἱκανότης καὶ τόλμη ὁμοῦ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἰσχύος πηγὴ ἀσφαλής. Τὸ σχέδιον τοῦτο εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι κατέστρεφε διὰ

μιᾶς ὅλην τὴν εὐτυχίαν Βασκογκέλου, τοῦ ἀδελφοῦ του· ἀλλ' ὁ δοξομανὴς ἐνθυμεῖται ἀδελφοῦ εὐτυχίαν;

Τοιαῦτα διεσκέπτετο ὁ πρωτότοκος Σούζας, περίφοβος δὲ συγχρόνως καὶ ἀνυπόμονος ἐμέτρα τὰς στιγμὰς μέχρι τῆς ὥρας τῆς συνεντεύξεως. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐβασάνιζε τὸν νοῦν του ὅπως ἐφεύρῃ νέους τινὰς λόγους διὰ τὸν προκείμενον ἀγῶνα καταδολιεύσεως, ἡ τύχη τῷ παρεσκεύαζε καὶ αὐτὴ ἰσχυρὸν καὶ ἀνέλπιστον ὅπλον.

Ὁ Βαλθάσαρ, ὁ σαλπιγκτὴς ἐκεῖνος τῶν βασιλικῶν περιπόλων, ὃν ἀπηντήσαμεν διαπρέψαντα ὡς πρωταγωνιστὴν εἰς τῶν τεχνιτῶν τὴν συνέλευσιν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τῆς Ἀλκαντάρας, εἰ καὶ παραιτηθεὶς τῆς θέσεως τοῦ σαλπιγκτοῦ τῶν βασιλικῶν Κομπαστῶν, δὲν ἀπώλεσεν ὅμως καὶ τὸ δικαίωμα τῆς εἰσόδου εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ σύζυγός του εἶχε μικράν τινα ὑπηρεσίαν εἰς τὴν αὐλὴν, ἀπεκδυθεὶς αὐτὸς τὰ διακριτικὰ σημεῖα τοῦ νέου του ἐπαγγέλματος, περιεφέρετο εἰς τὸν κῆπον, καραδοκῶν κατάλληλον εὐκαιρίαν ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸς ἔντευξιν αὐτῆς. Ἀλλὰ παραλλάττων μίαν τῶν δενδροστοιχιῶν, ἀπήντησεν αἴφνης ἐμπρός του τὸν Καστελμελχώραν, καὶ ἀποκαλύψας τὴν κεφαλήν του ἐνώπιον τοῦ εὐγενοῦς κόμητος, ἔμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του, ὅταν ἀναβλέψας κατὰ τύχην καὶ ἀντικρύσας τὸ βλέμμα του,

— Πῶς! ἀνέκραξεν ἔκθαμβος. Ὁ Κύριος Σίμων ἐνδεδυμένος στολὴν αὐλικοῦ! Ναί, ἤμην βέβαιος. Ὁ χθεσινὸς ὑφαντὴς ὅσα καὶ ἂν ἔκαμε δὲν ἐμπόρεσε νὰ μὲ ἀπατήσῃ. Ἐννόησα ὅτι τὸ χονδρόν του μάλλινον φόρεμα ἔκρυπτεν ἄνθρωπον συνηθισμένον νὰ φορῇ μεταξωτὰ καὶ τρίχαπτα. Ἀλλὰ τί κάμνει ἐδῶ;

Καὶ παλινδρομήσας ὁ Βαλθάσαρ, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου τοῦ Καστελμελχώρου.

— Προσκυνῶ τὸν ἀνδρεῖόν μας στρατηγὸν, εἶπεν. Ὁ δὲ Καστελμελχώρας, ἀναβλέψας καὶ ἰδὼν ἄνθρωπον ἄγνωστον, τῷ ἔστρεψε τὰ νῶτα μετ' ὀργῆς.

— Αἴ! κύριε Σίμων, ἐπανέλαβεν ὁ Βαλθάσαρ ἀκολουθῶν αὐτόν· δὲν θὰ μὲ διαφύγητε τοιουτοτρόπως. Τὸ κεντητὸν φόρεμά σας σᾶς μετεμόρφωσε καὶ κατὰ τὸν χαρακτῆρα, ἢ ὀλίγαι ὧραι ὕπνου ἀπεδίωξαν ἀπὸ τὴν μνήμην σας τοὺς χθεσινοὺς φίλους σας;

Τὸ ὄνομα τοῦ Σίμωνος ἀκούσας ὁ Κόμης ἀνεσκίρτησε. Δὲν ἦν πρῶτος ὁ Βαλθάσαρ ὅστις ἀπατηθεὶς τὸν ἐξελάμβανεν ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ του· δι' ὃ καταστείλας εὐκόλως τὴν πρώτην του ἔκπληξιν, ἐστράφη πρὸς αὐτὸν μειδιῶν.

— Μ' ἐγνώρισας λοιπὸν, φίλε μου; τῷ εἶπε.

— Εὐγενέστατε, ἀπεκρίθη χαίρων ὁ Βαλθάσαρ, δὲν μὲ παίζουν ἐμέ. Καὶ πρῶτον ἀπὸ πότε ἔχουν οἱ ὑφανταὶ τοιούτου εἴδους κουρέλια;

Καὶ λαβὼν ἀπὸ τὸ στῆθός του τὸ χειρόμακτρον τοῦ νεωτέρου Σούζα, τὸ ἐκίνει θριαμβευτικῶς ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του. Ὅλα ταῦτα ἐφαίνοντο ἀκατάληπτα εἰς τὸν Καστελμελχώραν. Καὶ ἐγνώριζε μὲν τὰ ποικίλματα τοῦ μανδυλίου τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀλλὰ πῶς τὸ μανδύλιον τοῦτο ἦτον εἰς χεῖρας τοῦ ἀγροίκου αὐτοῦ; Χωρὶς ὅμως νὰ ἠξεύρῃ τί θέλει ἀποβῇ ἐξ ὅλου τούτου, κατά τι μὲν ἐκ περιεργείας, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐκ τῆς ἕξεως τοῦ προσποιεῖσθαι, ἀπεφάσισε νὰ ὑποκριθῇ μέχρι τέλους καὶ νὰ μὴν εἴπῃ ποῖος εἶναι.

— Ἀ! ἐφύλαξας τὸ μανδύλιόν μου; ἐρώτησε.

— Καὶ θὰ τὸ φυλάξω πάντοτε, κύριε Σίμων· διότι εἶναι ἔμβλημα δεσμοῦ μεταξύ μας, μεταξὺ τοῦ πτωχοῦ καὶ τοῦ ἄρχοντος· καὶ ἂν ἐγὼ τὸ ἐλησμόνουν ποτὲ, αὐτὸ θὰ μ' ἐνθυμίζῃ ὅτι ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον εὐγενὴς εὐσπλαγχνισθεὶς τὸν χυδαῖον. Καὶ πιστεύσατέ με, ὁ χυδαῖος σώσας τοῦ εὐγενοῦς τὴν ζωήν, μικρὸν μόνον μέρος τοῦ χρέους του ἠμπόρεσε νὰ ἐξοφλήσῃ.

— Οὐαί! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ δὲν Λουδοβίκος. Ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος μ' ἔσωσε τὴν ζωήν! . . . Ποῦ 'ς τ' ἀνάθεμα πῆγε κ' ἐμπερδεύθηκεν ὁ ἀδελφός μου;

— Χαίρομαι πολὺ ὅτι σᾶς ἀπήντησα, ἐπανέλαβεν ὁ Βαλθάσαρ. Ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν ἀνελάβετε, διότι τοῦ Κόντη τὸ χέρι εἶναι μακρὺ, καὶ ὅσοι τὰ ἔβαλαν μαζῆ του ὡς τώρα, ἀπέθαναν.

Ὁ δὲν Λουδοβίκος ἔτεινε τὰ ὦτα· αἱ τελευταῖαι δ' αὗται λέξεις, αἵτινες ἀκριβέστατα ἐφηρμόζοντο εἰς τὴν θέσιν του, τῷ ἐφάνησαν ὡς περιέχουσαι τρομερὰν προφρήσιν, καὶ ὠχρότης ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του.

— Καὶ τὶς σὲ εἶπεν ὅτι τὰ ἔβαλα μὲ τὸν Κόντην, ἐρώτησε βιαίως· ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἐπροδίδετο, ἐπρόσθεσε·

— Βλέπεις πόσον εἶμαι προσεκτικὸς, ὥστε ἐδυσπίστησα καὶ πρὸς σὲ ἀκόμη ἐπὶ μίαν στιγμήν.

— Ναί, εἶπεν ὁ Βαλθάσαρ βραδέως. Σήμερον εἶσθαι προσεκτικὸς, ὄχι ὅμως καὶ χθές· καὶ καθ' ὅσον βλέπω, μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἠλλάξατε μόνον τὸ ἔνδυμα . . . Πλὴν τί μὲ μέλλει; ὁ κίνδυνος, τὸ λέγω πάλιν, εἶναι μέγας, διότι ὁ Κόντης ἔχει μισθωμένας καὶ ἀκονισμένας μαχαίρας. Ὅμως εἴμεθα πολλοὶ καὶ ἡμεῖς καὶ ὡρκίσθημεν νὰ σᾶς ὑπακούωμεν. Ἂν κτυπήσητε ὀγλήγορα, οἱ ἄλλοι θὰ φυλάξουν τὸν ὅρκον των. Ὅμως ἢ ὀγλήγορα κτυπήσητε ἢ ἀργὰ, ἐγὼ θὰ φυλάξω τὸν ἐδικόν μου, καὶ εἴθε ὅταν ἡ μάχαιρα τοῦ δολοφόνου ὑψωθῇ κατὰ τοῦ στήθους σας, νὰ ᾖναι παρὼν ὁ Βαλθάσαρ διὰ νὰ καλύψῃ τὸ στῆθός σας μὲ τὸ στῆθός του.

Ὁ Καστελμελχώρας ἤκουε τοὺς λόγους τούτους, ἄφωνος ἀπὸ ἔκπληξιν. Ἀμυδρῶς πως ἤρχισε νὰ ἐννοῇ ὅτι εὐρεῖα συνομωσία ἐξυφαίνετο ἐν τῷ σκότει κατὰ τοῦ αὐλικοῦ, καὶ ὅτι ὁ ἀδελφός του ἦν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνομωσίας ταύτης.

— Εἰς δύω ἡμέρας! ἔλεγε μετὰ θαυμασμοῦ ἀνεκφράστου. Ὁ Δὸν Σίμων δὲν ἐξόδευτε τὸν καιρόν του ἐπὶ ματαίῳ, καὶ ἂν θέλω νὰ τὸν προλάβω, πρέπει νὰ σπεύσω. Φίλε μου, εἶπε πρὸς τὸν Βαλθάσαρ, σ' εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀφοσίωσίν σου· θὰ σ' ἀνταμείψω, πίστευσέ με γενναίως. Ἐν τούτοις ὅμως, καὶ ὡς νὰ ἠμπορέσω νὰ σοὶ δώσω καὶ περισσότερα, λάβε αὐτὰ δι' ὅσα ἔπραξας ὑπὲρ ἐμοῦ χθές.

Καὶ ταῦτα λέγων, ἔτεινεν ὁ Κόμης τὸ βαλάντιόν του εἰς τὸν Βαλθάσαρ. Ἀλλ' αὐτὸς ὠπισθοδρόμησε βιαίως, καὶ πάλιν πηδήσας εἰς τὰ ἐμπρός, ἔθεσε τὴν χεῖρά του εἰς τὸν ὦμον τοῦ Καστελμελχώρου, καὶ τὸν ἠτένισεν εἰς τὸ πρόσωπον.

Ὀλίγας δὲ μόνον στιγμὰς παρατηρήσας αὐτὸν, περιέζωσεν ὁ γιγαντόσωμος Βαλθάσαρ τὸν κόμητα μὲ τοὺς νευρώδεις βραχίονάς του, καὶ τὸν ἐβρόντησε κατὰ γῆς ὡς παιδίον. Πατήσας δὲ τὸ στῆθός του μὲ τὸ γόνυ,

— Χρήματα! εἶπε. Ὁ Δὸν Σίμων δὲν θὰ μ' ἐπρόσφερε χρήματα. Τίς εἶσαι σύ;

Καὶ πρὶν προφθάσῃ ὁ Λουδοβίκος ν' ἀποκριθῇ, ἀπὸ τὰς πτυχὰς τοῦ ἐνδύματός του ἔσυρε μακρὸν ἐγχειρίδιον.

— Ἄκουσε, τὸν εἶπεν. Ἂν εἶχες τὸ ἰδικόν μου μυστικὸν μόνον, ἤθελα ἴσως σὲ συγχωρήσει. Ἀλλὰ υ' ἔκλεψας καὶ τὸ μυστικὸν τοῦ Σίμωνος. Ἐπικαλ' τὸν θεὸν νὰ εὐσπλαγχνισθῇ τὴν ψυχήν σου.

— Πῶς, θὰ μὲ φονεύσῃς ἐδῶ, εἰς τὸ-

κῆπον; εἶπε μ' ἐκλείπουσαν φωνὴν ὁ Καστελμελχώρας.

— Διατί ὄχι; Κάμε τὴν προσευχήν σου σὲ λέγω. Ἡ μορφὴ τοῦ Βαλθάσαρ ἦν ἀπαισίως ἤρεμος, καὶ ὁ Λουδοβίκος ἐννόησεν ὅτι ὁ κύβος εἶχε ῥιφθῇ κατ' αὐτοῦ.

— Ἀθλιε, εἶπεν ἀπηλπισμένως, εἶμαι ὁ ἀδελφός του, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σίμωνος Βασκογκέλλου.

— Σίμων Βασκογκέλλος! ἐπανέλαβεν ὁ Βαλθάσαρ· ὁ υἱὸς τοῦ εὐγενοῦς κόμητος Καστελμελχώρου! Ὦ! τὴν ἀλήθειαν λέγεις. Τὸ ὄνομα τοῦτο εἶναι τὸ ὄνομά του. Πατρώζει ὁ ἄξιος γόνος τῶν Σουζιδῶν. Ἀλλὰ σὺ, σὺ, ἀδελφός του! Σὺ ὁ πρωτότοκος Σούζας! . . . ψεύδεσαι!

Καὶ ὕψωσε τὸ ἐγχειρίδιον. Ὁ Λουδοβίκος ἦν ἀνδρεῖος· ἀλλ' ὁ ἀφανὴς οὗτος καὶ ἄδοξος θάνατος τὸν ἐτρόμαζε.

— Εὐσπλαγχνίσου, λυπήσου με, ἐφώναξε μὲ φωνὴν θρηνώδη. Πρὸς χάριν τοῦ ἀδελφοῦ μου, λυπήσου με.

Ὁ Βαλθάσαρ ἐκτύπησε τὸ μέτωπόν του ὡς ἔξω φρενῶν.

— Ὁ ἀδελφός, ἐψιθύρισεν· ἐγὼ νὰ χύσω τοῦ ἀδελφοῦ του τὸ αἷμα! . . . Ἂν ὅμως ἀφήσω αὐτὸν νὰ ζήσῃ, τὶς μ' ἐγγυᾶται περὶ αὐτοῦ; . . . τί νὰ κάμω, τί νὰ κάμω, θεέ μου!

— Νὰ, κύτταξε, ἰδὲ ἂν σὲ λέγω ψεύματα, ἐπανέλαβεν ὁ Καστελμελχώρας, δεικνύων τὸ δακτυλιόν του. Γνωρίζεις τὰ παράσημα τοῦ Σουζικοῦ οἴκου;

— Ὄχι, εἶπεν ὁ Βαλθάσαρ, ἀλλὰ τὰ παράσημά σου ὁμοιάζουν τῷ ὄντι τὰ κεντήματα τοῦ μανδυλίου τοῦ δὸν Σίμωνος. Ἐγέρθητε, εὐγενέστατε. Δὲν θὰ σᾶς φονεύσω . . . δηλαδὴ ὄχι σήμερον. Οὔτε κἂν σᾶς ζητῶ ὅρκον ὅτι δὲν θὰ φανερώσητε ὅσα τώρα ἐμάθατε, διότι διὰ νὰ τὰ μάθητε παρέβητε τῆς τιμῆς τοὺς ὅρους, καὶ ἑπομένως εἰς τὸν ὅρκον σας δὲν πιστεύω. Ὅμως θὰ εἶμαι ἄγρυπνος, καὶ ἂν ἔχητε ποτὲ τὴν αἰσχρότητα τοῦ νὰ προδώσητε καὶ τὸν ἀδελφόν σας, τότε, εὐγενέστατε, θ' ἀπαντηθῶμεν ἅπαξ πάλιν, ἅπαξ καὶ μόνον, θ' ἀντικρυσθῶμεν καθὼς καὶ σήμερον, — καὶ μὰ τὴν ψυχὴν τοῦ πατρός μου, ὁ δὲν Σίμων θὰ λάβῃ ἐκδίκησιν φοβερά.

Ταῦτα δ' εἰπὼν ἀνεχώρησεν ὁ Βαλθάσαρ βραδέως. Ὡς δὲ εἰσέδυ εἰς τὴν πυκνὴν τῶν δένδρων σκιὰν, εἶδεν ὁ δὲν Λουδοβίκος προβαίνοντα ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τὸν Κύριον Κόντην Βιντιμίλλην, συνοδευόμενον, ὡς συνήθιζεν, ὑπὸ δέκα ὡς δώδεκα ἱππποτῶν τοῦ Στερεώματος, φερόντων τὴν στολὴν τοῦ σωματοφύλακος.

Η'.

Ἔντευξις.

Ὁ Κόμης Καστελμελχώρας ἤθελε νὰ ἔχῃ ἄνεσιν ὀλίγας στιγμὰς διὰ νὰ συνέλθῃ ἐκ τῆς ἀποτόμου ταύτης συγκρούσεως. Ἀλλ' ὁ Κόντης ἐπροχώρει ταχέως, ὥστε ἠναγκάθη νὰ προβῇ καὶ αὐτὸς εἰς προϋπάντησίν του. Διατρίψας ἡμίσειαν ὥραν ὁ Κόντης παρὰ τῷ Βασιλεῖ, καὶ ἰδὼν ὅτι ὁ Ἀλφόνσος ὑπέκειτο ὑπέρποτε εἰς τὴν ἐπιῤῥοήν του, ἀγερόχως καὶ μετ' ἤθους περιφρονητικοῦ προσῆλθε πρὸς τὸν πρωτότοκον Σούζαν.

— Κύριέ μου, τῷ εἶπε· συνήθως δίδω ἀκρόασιν εἰς ὅσους θέλουν νὰ μ' ὁμιλήσουν, ἐντὸς τῆς κατοικίας μου. Μ' ἦλθεν ὅμως ὄρεξις νὰ μὴ σᾶς ἀρνηθῶ τὴν συνέντευξιν ὁποῦ μ' ἐζητήσατε ὄχι τόσον κατὰ τοὺς τύπους σήμερον τὸ πρωΐ. Οὕτω μ' ἐφάνη. Εἰπέτε, ὅμως χωρὶς πολλὰς λέξεις. Σᾶς ἀκούω.

— Κύριε Βιντιμίλλη, ἀπεκρίθη μὲ τὸν αὐτὸν τόνον φωνῆς ὁ Καστελμελχώρας. Συνήθως συνομιλῶ μὲ μόνους τοὺς ἀνθρώπους τῆς τάξεώς μου. Μὲ ἦλθεν ὅμως ὄρεξις νὰ σᾶς προσκαλέσω εἰς τὴν συνέντευξιν ταύτην, ἣν ἐκινδυνεύσατε σήμερον τὸ πρωΐ ν' ἀρνηθῆτε. Οὕτω μ' ἐφάνη. Δὲν θὰ εἰπῶ πολλὰς λέξεις, διότι καιρὸν δὲν ἔχω.

— Ἐβάλατε βεβαίως στοίχημα, ἀνέκραξεν ὁ Κόντης καγχάζων, νὰ ἰδῆτε ὡς ποῦ πηγαίνει ἡ ὑπομονή μου.

— Ἠθέλησα νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι βαδίζετε εἰς σανίδα κρεμαμένην ἐπὶ κρημνοῦ, καὶ ὅτι ἓν μόνον κίνημα τοῦ ποδός μου — ἐδὼ ὁ Καστελμελχώρας ἐκτύπησε τὴν γῆν μὲ τὸν πόδα του, — δύναται νὰ συντρίψῃ τὴν σανίδα, καὶ νὰ σᾶς σφενδονίσῃ εἰς τὸν κρημνόν.

— Κομπορρημονεῖς, ὦ νέε, εἶπεν ὁ Κόντης, ἂν καὶ μυστικὸν ᾐσθάνθη τρόμον εἰς τὰς λέξεις αὐτάς.

Ὁ Καστελμελχώρας ἐσίγησεν ἐπ' ὀλίγον, καὶ διὰ μιᾶς μετέβαλε τὸ σχέδιον τῆς διαγωγῆς του· διότι ἡ γνῶσις τοῦ μυστηρίου ὃ ἀνεκάλυψε τῷ ἔδιδε νέαν λαβὴν ἐπὶ τοῦ ἀντιπάλου του, καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸν προσβάλῃ διὰ τοῦ φόβου.

— Μάκρυνε τοὺς ἀνθρώπους τούτους, τῷ εἶπε ψυχρῶς. — Ὅ,τι ἔχω νὰ σὲ εἰπῶ, ψυχὴ γεννητὴ δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀκούσῃ.

— Καθ' ὅσον γνωρίζω, κόμη Καστελμελχώρα, ἀπεκρίθη ὁ Βιντιμίλλης, συγχέων αὐτὸν πάντοτε μὲ τὸν ἀδελφόν του, καὶ αἰνιττόμετος τὸ συμβὰν τῆς πλατείας· — καθ' ὅσον γνωρίζω, ἔχετε πολλὴν εὐκολίαν νὰ ξεσπαθώνητε. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ μακρυνθοῦν.

Περιφρονητικὸν μειδίαμα ἐκίνησε τὰ χείλη τοῦ δὸν Λουδοβίκου, ὅστις λύσας τὸν τελαμῶνα τοῦ ξίφους του, ἔῤῥιψεν αὐτὸ μακρὰν εἰς τὰ χόρτα.

— Μακρύνατε τοὺς ἀνθρώπους σας, ἐπανέλαβε.

Καὶ νεύσαντος τοῦ Κόντη, ἀπεσύρθησαν οἱ βασιλικοὶ κομπασταί.

— Τώρα ἀκούσατε, ἐπανέλαβεν ὁ Καστελμελχώρας, καὶ μὴ μὲ διακόπτετε. Ὑπὲρ ὑμῶν ἔχετε τὴν τυφλὴν ἀγάπην Ἀλφόνσου τοῦ ἔκτου, καὶ τοῦτο εἶναι πρᾶγμα πολύ. Ἀλλὰ καθ' ὑμῶν ἔχετε τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ καὶ τῶν εὐγενῶν, καὶ τοῦτο εἶναι πολὺ περισσότερον. — Μία μόνη λέξις λεγομένη ἐνώπιον τῆς Βασιλομήτορος, δύναται νὰ σᾶς καταστρέψῃ, διότι τὴν μητέρα τοῦ Βασιλέως ἀγαπᾷ ὁ λαὸς, καὶ σέβονται ὅλοι οἱ εὐγενεῖς. Ἡ μήτηρ μου λοιπὸν, Δόνα Χιμένα, εἶναι φίλη Λουδοβίκας τῆς Γυσμανίδος, καὶ, ἂν θέλω, ἡ λέξις αὕτη προφέρεται αὔριον.

— Καὶ ἂν ἐγὼ θέλω, εἶπεν ὁ Κόντης, μετὰ μίαν ὥραν . . . .

— Μὲ δολοφονεῖτε; ἀπατᾶσθε . . . . Ἀλλὰ σᾶς εἶπα νὰ μὴ μὲ διακόψητε· σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ τὸ λησμονῆτε . . . . Οἱ δὲ εὐγενεῖς νύξιν μόνον προσμένουν διὰ νὰ ἐπιπέσωσι κατ' ἐπάνω σας. Καὶ τὴν νύξιν ταύτην, ἂν τὴν δώσω ἐγὼ, καθεὶς θέλει τὴν ἀσπασθῇ, διότι πᾶς εὐπατρίδης καὶ ἀγαπᾷ καὶ σέβεται τὴν γενεὰν τῶν Σουζιδῶν ὅσον καὶ τὴν τῶν Βραγαντιδῶν . . .

Πρσέτι δὲ καὶ ὁ λαὸς . . . . ὦ! μὴ μειδιᾶτε, κύριε Βιντιμίλλη, διότι ἐδὼ κυρίως εἶναι ὁ κίνδυνος, καὶ φοβερὸς καὶ βέβαιος. Ὁ λαὸς συνομωτεῖ.

— Τὸ ἠξεύρω.

— Νομίζετε ὅτι τὸ ἠξεύρετε. Νομίζετε ὅτι πρόκειται περὶ θορυβώδους τινὸς συναγελασμοῦ τοῦ ὄχλου, ὅπου μία χιλιὰς πολιτῶν ἐλαφοκαρδίων ἔρχεται νὰ παραστήσῃ τοῦ Αἰσώπου τὸν μῦθον, καὶ κραυγάζουν θάνατος κατὰ τοῦ τυράννου! χωρὶς οὐδὲ εἷς καὶ μόνος νὰ τολμᾷ ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς γελοίας κατα-

ψηφίσεως. Ἀπατᾶσθε, κύριε Βιντιμίλλη. Ὁ μυθογράφος δὲν ἤθελεν εὕρει ὕλην πρὸς ἐμπαιγμὸν εἰς τὴν συνωμοσίαν περὶ ἧς ὁμιλῶ, διότι ἡ συνωμοσία αὕτη ἔχει κεφαλὴν σκεπτομένην, καὶ χεῖρα ὑπηρετοῦσαν τὴν κεφαλήν . . . .

— Σὲ τὸν ἴδιον, διέκοψεν ὁ Κόντης . . . .

— Ὄχι ἐμὲ, εἶπεν ὁ Καστελμελχώρας ἡσύχως, ἀλλ' ἄλλον ἐμοῦ φοβερώτερον. Ὁ βραχίων . . . εἶναι βραχίων νευρώδης, κύριε Βιντιμίλλη· καὶ ὅταν ὁ βραχίων ἐκεῖνος ὑψώσῃ τὸ ἐγχειρίδιον καθ' ὑμῶν, ὡς πρὸ ὀλίγου τὸ ὕψωσε κατ' ἐμοῦ, τότε δέκα σειραὶ τῶν γελοίων σωματοφυλάκων σας δὲν θὰ προφυλάξουν τὸ στῆθός σας.

— Ἀληθέστατα εἴπατε, κύριε κόμη, ἐκτὸς περὶ ἑνὸς καὶ μόνου. Τῆς συνωμοσίας ταύτης ἀρχηγὸς εἶσθε ὑμεῖς ὁ ἴδιος, καὶ ὡς τοιοῦτος ἄξιος θανάτου, καὶ θ' ἀποθάνητε. — Ἀφ' οὗ δ' ἀποθάνητε, τότε διαλύεται καὶ ἡ συνωμοσία, διότι ὁ βραχίων δὲν κτυπᾷ πλέον ἀφ' οὗ κοπῇ ἡ κεφαλή.

Ὁ Καστελμελχώρας ἐδάγκασε τὰ χείλη του, καὶ ἐσταύρωσε τὰς χεῖράς του. Ἐννοῶν ὅτι ὁ Κόντης ἦν ἠπατημένος, δὲν ἤξευρε πῶς νὰ τὸν πείσῃ περὶ τῆς ἀπάτης του.

— Δὲν ὁμιλεῖτε λοιπὸν πλέον; ἐπανέλαβεν ὁ αὐλικός. Πιστεύσατέ με· νέοι τῆς ἡλικίας σας δὲν πρέπει νὰ διακυβεύωσι τὴν κεφαλήν των εἰς πολύπλοκα μηχανουργήματα, ὅπου ἀποπλανᾶται πολλάκις καὶ τῶν γερόντων ἡ πεῖρα.

— Σκέπτομαι, ἀπεκρίθη ὁ Καστελμελχώρας, ὅτι ἑνὸς καὶ μόνου ἡ πλάνη ἢ ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη ἀρκεῖ ὅπως ἀνατρέψῃ τὰ σοφώτερα σχέδια. Ἐδῶ σᾶς ἔχω, κύριε Βιντιμίλλη, καὶ οὔτε δύνασθε νὰ μὲ φύγητε χωρὶς νὰ βυθισθῆτε ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἀπώλειάν σας· καὶ τῷ ὄντι θ' ἀπολεσθῆτε φρονῶν ὅτι σώζεσθε . . . Μίαν μόνον λέξιν ἀκόμη. Ἀκούσατε. Τὴν συνωμοσίαν αὐτὴν τὴν ἠγνόουν πρὸ μιᾶς ὥρας· τὴν ἀνεκάλυψα δὲ ἐδῶ, τὴν ζωήν μου διακυβεύσας. — Εἶναι δὲ εὐρεῖα, καὶ τὰ ὄργανά της σᾶς περιστοιχίζουσι πανταχόθεν. — Ἂν μὲ θανατώσητε, ἡ ἑταιρία θὰ μὲ θεωρήσῃ ὡς μάρτυρα, καὶ αὔριον, ἴσως ἀπόψε ἀκόμη, θὰ μ' ἐκδικήσῃ. Ἂν ἐξ ἐναντίας ἠθέλατε νὰ μ' ἀκούσητε, ἐνικᾶτε τὴν συνωμοσίαν, ἐταπεινοῦτε τοὺς εὐγενεῖς, καὶ ἐλυγίζετε τὴν δύναμιν τῆς μητρὸς τοῦ Βασιλέως.

Ἡ φωνὴ τοῦ κόμητος τόσην ἐξέφραζεν ἤρεμον σταθερότητα, ὥστε δὲν ἐδύνατο νὰ μείνῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων του. Ὁ Κόντης ἑπομένως ἤρχισε νὰ διστάζῃ, καὶ ὁ Καστελμελχώρας ἠτθάνθη ὅτι νικᾷ.

— Μήπως ἠπατήθην, εἶπε κρυφίως ὁ αὐλικός· μήπως ὁ Παταυὸς ἠκολούθησεν ἄλλον τινά; . . . Κύριε κόμη, ἐξηκολούθησε μεγαλοφώνως. Ποίας ἡλικίας εἶναι ὁ ἀδελφός σας, Σίμων Βασκογκέλλος;

— Τῆς ἡλικίας μου.

— Ἤκουσα ὅτι ὁμοιάζετε τὴν μορφήν.

— Τόσον ὥστε, κύριε Βιντιμίλλη, ἐξελάβατε, ὡς ἐννοῶ, τὸν Σίμονα Βασκογκέλλον ἀντὶ τοῦ Κόμητος Καστελμελχώρου.

— Ἐκεῖνος λοιπὸν εἶναι ὁ ἀρχηγός; . . .

— Ἠμπορῶ νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ τώρα, διότι δὲν θὰ μείνῃ εἰς χεῖράς σας. — Ὅπως δήποτε, ἐννοούμεθα, δὲν εἶναι ἀληθές; Ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰς συμφωνίας. Σᾶς ἐξουσιάζω, τὸ ἠξεύρετε. Ἠμπορῶ ἑπομένως νὰ ζητήσω λύτρα τὸ ἥμισυ τῶν ἀξιωμάτων σας, καὶ πολὺ δὲν θὰ ἦτον. Ἀλλὰ θέλω νὰ σώσω τὸν δὸν Σίμωνα, διὰ τοῦτο ἀρκοῦμαι ζητῶν ἀπὸ ὑμᾶς διαταγὴν μόνον τοῦ Βασιλέως, ὑποχρεοῦσαν τὴν δόναν Ἰνὲς Καδαυάλην νὰ μὲ νυμφευθῇ.

— Καὶ τότε εἴμεθα φίλοι; ἐρώτησε προθύμως ὁ Βιντιμίλλης.

— Φίλοι ὄχι, ἀλλὰ σύμμαχοι ναί. Δύνασθε, στηριζόμενος ἐπ' ἐμοῦ, ν' ἀπολαύσητε πάλιν τῶν εὐγενῶν τὴν εὔνοιαν, καὶ νὰ ἔχητε κἂν τὴν βεβαιότητα ὅτι δὲν θέλει γίνει λόγος περὶ ὑμῶν εἰς τὴν Βασιλομήτορα. Ὅσον δὲ περὶ τῆς συνομωσίας, ἐγὼ φροντίζω, μὲ τὴν ἄδειάν σας.

— Ὅμως . . .

— Τὸ ἐπιθυμῶ. Ὁ Δὸν Σίμων θὰ σταλῇ ἀβλαβὴς εἰς τῶν Βασκογκέλλων τὸν πύργον, ὅπου θὰ μείνῃ ἐξόριστος μέχρις ἄλλης διαταγῆς. Ἤδη δὲ ἂς ἐπιστρέψωμεν εἰς τ' ἀνάκτορα, καὶ καθ' ὁδὸν μοὶ λέγετε τί ἠνίττεσθε ὁμιλῶν περὶ τοῦ ξίφους μου.

— Φίλτατε κόμη, ἀνέκραξεν ὁ αὐλικός. Μοὶ τὸ ἐνεθυμίσατε· σᾶς ὀφείλω ἱκανοποίησιν διὰ τοῦτο.

Καὶ τρόπους ἐπιτηδευόμενος φιλοφροσύνης, ἔλυσε τὸν τελαμῶνα τοῦ πλουσίου του ξίφους, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν δέσῃ περὶ τὴν ὀσφὺν τοῦ Καστελμελχώρου. Ἀλλ' αὐτὸς ἐπέφυγε τὴν διφορουμένην τσύτην τιμὴν, καὶ ἀναλαμβάνων τὴν σπάθην του, τὴν περιεδέθη, λέγων·

Εἶναι τριακόσια ἔτη, κύριε Βιντιμίλλη, ἀφ' ὅτου Διέγος ὁ Βασκογκέλλος ἐκυρίευσε τὸ ὅπλον τοῦτο ἐπὶ τῶν ἀπίστων . . . Δὲν μοὶ εἴπατε τί σᾶς ἔκαμεν ὁ ἀδελφός μου.

Τοῦ αὐλικοῦ τὸ μέτωπον ἐσκυθρώπασε.

— Ὁ ἀδελφός σας, εἶπε, μὲ περιύβρισε δημοσίως.

— Εἶναι εὐγενὲς καὶ τολμηρὸν παιδίον, εἶπεν ὁ Καστελμελχώρας καθ' ἑαυτὸν, καὶ μυστικὸς στεναγμὸς ἐκίνησε τὸ στῆθός του. — Ἐκεῖνος ἐνθυμεῖται τοῦ πατρός μας τοὺς τελευταίους λόγους. . . . Καὶ πῶς σᾶς περιύβρισε;

— Μὰ τοὺς εὐγενεῖς μου προγόνους, ἀνέκραξεν ὁ αὐλικὸς ὡς μαινόμενος. Μὲ ὠνόμασεν υἱὸν κρεωπώλου.

— Πρέπει νὰ τὸν συγχωρήσητε, κύριε Βιντιμίλλη, εἶπεν ὁ Καστελμελχώρας, μειδιῶν χαιρεκάκως. — Ἴσως δὲν ἐγνώριζε τοὺς λοιποὺς τίτλους σας.

Σπινθὴρ μίσους ἀνέθορεν εἰς τὸ βλέμμα τοῦ Κόντη, ὅστις κλίνας προσπεποιημένως τὴν κεφαλήν,

— Θὰ εἴμην ἀσύγγνωστος, Κύριε κόμη, εἶπε μασσῶν τοὺς λόγους του, ἂν δὲν ἐδεχόμην τὴν ἐξήγησιν ταύτην, καὶ σᾶς ἀποδίδω ὅσην ὀφείλω εὐγνωμοσύνην.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀνέβαινον τῶν ἀνακτόρων τὴν κλίμακα. Μεγάλως δ' ἐξεπλάγησαν οἱ αὐλικοὶ ὅλοι ἰδόντες τὸν πρωτότοκον Σούζαν μετ' οἰκειότητος ἐρειδόμενον εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Βιντιμίλλη. Εἰς αὐτὸν τὸν Βασιλέα τὸ πρᾶγμα ἐφάνη παράδοξον κατ' ἀρχάς.

— Ἰδοὺ, εἶπεν, ὁ φίλτατος Κόντης. Ἐφορτώθη εἰς τὴν ῥάχιν τὸν διάδοχόν του, φοβούμενος μὴ τὸν χάσ' εἰς τὸν δρόμον. Νοστιμώτατον πρᾶγμα εἶναι. Ἐγὼ τὸν εἶχα συμβουλεύσει νὰ τὸν δολοφονήσῃ.

Ἔπειτα δὲ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς αὐλικούς,

— Κύριοι, τοῖς εἶπε, σᾶς προτρέπω νὰ κερδίσητε τὴν φιλίαν τοῦ κομητιδίου ἐκείνου. Μὲ ἀρέσει πολὺ, καὶ ἐξορίζω . . . ὦ! ποῖον νὰ ἐξορίσω; . . . ἐξορίζω τὸν δὸν Πέτρον Ἀκούναν, ὅστις ἤρχισε νὰ γηράσκῃ, καὶ ἀντ' αὐτοῦ διορίζω τὸ κομητίδιον κλειδοῦχον τοῦ κοιτῶνός μου . . . Σεβέριμε, ἀπόψε θὰ ἐκδώσῃς τὸ δίπλωμα . . . Δὸν Λουδοβίκε Σούζα, σᾶς ἐπιτρέπομεν νὰ φιλήσητε τὴν βασιλικὴν ἡμῶν χεῖρα.

Ὁ Κόντης ἐμειδίασε βεβιασμένως, καὶ συνεχάρη ἀνεπιτηδείως τὸν νέον μεγιστᾶνα. Οἱ δὲ λοιποὶ αὐλικοὶ

τῷ ἐξέφραζον τὴν χαράν των μὲ τὰς μεγαλητέρας ὑπερβολάς. Ὁ Καστελμελχώρας ἐκείνην τὴν νύκτα ἐκοιμήθη εἰς τὰ ἀνάκτορα.

Ὁ δὲ Κόντης, ὅταν ἀνεχώρει ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα, διερχόμενος διὰ τοῦ προθαλάμου, ἀπήντησεν τὸν καλὸν ἱππότην τοῦ Παταυίου, ὅστις ἐκεῖ ἐγκατεστημένος τὸν περιέμενε.

— Ἄθλιε δολοφόνε, τὸν εἶπε, κρημνίσου! σὲ ἀποβάλλω τῆς ὑπηρεσίας μου.

— Δὲν ἐννόησα τὴν Ἐξοχότητά σας, παρετήρησεν ὁ Μακαρόνης. Εἶπεν ἡ Ἐξοχότης σας . . .

— Σὲ ἀποβάλλω τῆς ὑπηρεσίας μου.

— Ἡ Ἐξοχότης σας, δὲν εἶναι δυνατόν. . . . ἤρχισε λέγων ὁ Μακαρόνης. — Ἀλλ' ὁ Κόντης δὲν τὸν ἤκουε πλέον, καὶ λησμονῶν ποῦ εὑρίσκετο, ἐῤῥίφθη εἰς θρονίον, καὶ κτυπῶν τὸ μέτωπόν του ὅλος ἀπελπισίαν καὶ πεῖσμα,

— Τίς, ἔλεγε ταπεινῇ τῇ φωνῇ, τίς θὰ μ' ἐκδικήσῃ κατ' αὐτοῦ τοῦ Καστελμελχώρου; Τότε ἀθορύβως πλησιάσας ὁ Παταυὸς εἰς αὐτὸν,

— Δὲν ἠμπορεῖ τοῦτο νὰ χρησιμεύσῃ; Ἐρώτησε, δείξας μέγιστον ἰταλικὸν ἐγχειρίδιον.

— Νὰ τὸν φονεύσω; Εἶπεν ὁ Κόντης λαλῶν πρὸς ἑαυτόν· — Ὄχι. Ἀλλὰ νὰ τὸν ἀπατήσω, καὶ νὰ ὠφεληθῶ ἀπ' αὐτόν.

— Καθὼς ἠξεύρω δυνατὰ νὰ κτυπῶ, ἠξεύρω καὶ φρόνιμα νὰ συμβουλεύω ἐνίοτε, παρετήρησεν ὁ Ἰταλὸς, κρύπτων πάλιν τὸ μαχαίριόν του εἰς τὴν χειρίδα του.

— Ἴσως! ἀνέκραξεν ὁ Κόντης. Ἡ κεφαλή μου ταράττεται· αἱ ἰδέαι μου συγχίζονται. Αὐτὴν τὴν νύκτα σκέψου σὺ δι' ἐμέ.

Καὶ λαβὼν τοῦ Παταυοῦ τὸν βραχίονα, τῷ διηγήθη τὴν συνεύτευξίν του μὲ τὸν Καστελμελχώραν, καὶ ὅτι τῷ ὑπεσχέθη διαταγὴν τοῦ βασιλέως ὑποχρεοῦσαν τὴν νέαν Καδαυάλην νὰ νυμφευθῇ τὸν κόμητα.

Ἡ διαταγὴ ἐστάλη ἤδη, ἐξηκολούθησε, καὶ μ' αὐτὴν καὶ ἄλλη ἐκδοθεῖσα κατ' ἐπίμονον ζήτησιν τοῦ Καστελμελχώρου.

— Καὶ εἶναι πολλὰ πλουσία ἡ καλή μας; Ἐρώτησεν ὁ Μακαρόνης.

— Πλουσία ν' ἀγοράσῃ τὴν ἡμίσειαν Λεσαβῶνα.

— Τότε ἐπράξατε κάλλιστα ἐκδίδων αὐτὴν τὴν διαταγήν.

— Μὲ περιπαίζεις, νομίζω . . . Ὁ Καστελμελχώρας μὲ τὴν περιουσίαν αὐτὴν γίνεται παντοδύναμος.

— Ἡ Ἐξοχότης σας δὲν μ' ἐπέτρεψε νὰ τελειώσω. Ἐπράξατε ἄριστα δίδων ταύτην τὴν διαταγὴν, — ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐμποδίσητε τὴν ἐκτέλεσίν της.

— Πῶς τοῦτο;

— Ὄχι ὅμως, σταθῆτε! Ἔχω ἄλλην καλλιτέραν ἰδέαν. Θέλω χίλια δίστηλα διὰ τὴν συμβουλήν μου.

— Σοὶ τὰ δίδω· λέγε!

— Καὶ 375 ὅποῦ ἡ Ἐξοχότης σας μοὶ χρεωστεῖ, γίνονται 1375, ἢ 1400, διὰ νὰ μὴν ἔχωμεν κλάσματα...

— Τὴν συμβουλήν σου, ἀνόητε, τὴν συμβουλήν σου!

— Ἰδού. — Πρέπει νὰ νυμφευθῆτε ὁ ἴδιος τὴν νέαν Καδαυάλην.

Ὁ Κόντης ἀνεπήδησεν ἀπὸ τῆς καθέδρας του ἀκούσας αὐτὴν τὴν ἰδέαν· διότι νυμφευόμενος τὴν Ἰνὲς Περείραν, ἐλάμβανε διαιώματα ἐπὶ τοῦ Δουκάτου τῆς Καδαυάλης, καὶ ἐγίνετο συγχρόνως ὁ πρῶτος τῶν μεγιστάνων καὶ ὁ πλουσιώτερος τῶν ἀρχόντων τῆς Πορτογαλλίας.

— Ἀσκάνιε, ἀνέκραξε μὲ φωνὴν τρέμουσαν· ἂν μ' ὑποδείξῃς τρόπον πῶς νὰ πραγματοποιήσω αὐτὴν τὴν ἐλπίδα, σ' ὑπόσχομαι ἰσόσταθμόν σου χρυσίον.

— Δέχομαι τὴν συμφωνίαν, εἶπεν ὁ Μακαρόνης. Ἔχω τὴν ἰδέαν μου καὶ θὰ τὴν σκεφθῶ.

— Καὶ ἀπεχαιρέτησε τὴν Ἐξοχότητά του διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν σπουδαίαν αὐτὴν ἐνασχόλησιν.

Ἀλλὰ, πρὶν κλείσωμεν τὸ κεφάλαιον τοῦτο, καλὸν εἶναι νὰ εἰδοποιήσωμεν τὸν ἀναγνώστην, ὅτι περὶ τὰ τέλη τῆς συνομιλίας τοῦ Καστελμελχώρου μετὰ τοῦ Κόντη εἰς τὸ ἄλσος τοῦ Ἀπόλλωνος προέκυψεν ὀπίσω τοῦ ἀγάλματος ἡ εὐρεῖα προτομὴ τοῦ Βαλθάσαρ, ὅστις ὠφελόμενος ἀπὸ τοὺς μακροὺς κλάδους, τοὺς καλύπτοντας ὑπὸ τὰ φύλλα των τὸ μυθολογικὸν σύμπλεγμα, ἐκρύβη εἰς τὴν θέσιν ταύτην, καὶ ἐκεῖθεν ἤκουσε τὸν διάλογον. Παραιτηθεὶς δὲ τῆς εὐχαριστήσεως τοῦ νὰ ἴδῃ τὴν γυναῖκά του τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ἐῤῥίφθη πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς Λεσαβῶνος, καὶ ἐστάθη μόνον ἐμπρὸς τοῦ οἴκου τῶν Σουζιδῶν.

Θ'.

Ἡ Δόνα Χιμένα.

Ἡ Δόνα Χιμένα καὶ ἡ νέα Ἰνὲς Καδαυάλη ἦσαν μόναι εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Σουζικοῦ οἴκου. Ἡ Εὐγενὴς χήρα κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖράς της προσευχητάριον μὲ χρυσᾶς πόρπας, διέκοπτεν ἐνίοτε τὴν εὐλαβῆ της ἀνάγνωσιν, καὶ ἐθαύμαζε τὰς λεπτοτάτας μικρογραφίας δι' ὧν χεῖρ ἀγνώστου μὲν ἀλλ' ἐπιτηδείου ζωγράφου κατεκόσμησε τὰ πλατέα περιθώρια τοῦ βιβλίου. Ἡ δὲ Ἰνὲς ἐκέντα ζώνην ἀνάκροκον, ἔχουσαν τὰ διακριτικὰ τοῦ Βασκογκέλλου χρώματα. Καθημένη δὲ παρὰ τὸ παράθυρον, ἔστρεφε συνεχῶς πρὸς τὴν αὐλείαν πύλην, ἧς τὰ ὀγκώδη θυρώματα ἔχασκον ἀνεικτὰ εἰς τὸ πέρας αὐλῆς ἐστρωμένης μὲ πλάκας πυροποικίλου.

Ἡ αἴθουσα ὅπου αἱ δύω αὗται κυρίαι ἐκάθηντο, εἶχεν, ὡς καὶ ὅλος ὁ οἶκος, ἀρχαιοπρεπές τι καὶ ἡγεμονικὸν, καὶ ἔφερε πανταχοῦ τὸν τύπον τῆς ὑπερηφάνου οἰκογενείας, ἥτις ἀνῆγε τὴν καταγωγήν της μέχρι τῆς Καρχηδονικῆς ἐπικρατήσεως, καὶ προσαναβαίνουσα τοὺς αἰῶνας, συγκατέταττε μετὰ τῶν προγόνων της στρατηγοὺς Ἰβήρας, ἡγεμόνας Βισιγόθους, βασιλεῖς τῆς Καστιλλίας, τῆς Ἀραγωνίας καὶ τῆς Πορτογαλλίας. Περὶξ δ' ὅλης τῆς αἰθούσης ἐκρέματο εἰς τοὺς τοίχους σειρὰ τῶν σοβαρῶν οἰκογενειακῶν ἐκείνων εἰκόνων, ἐφ' ὧν οἱ ζωγράφοι τοῦ παλαιοῦ Ἱσπανικοῦ ἐργαστηρίου παράδοξον ἐπετύπουν καλλονῆς εἶδος. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ καὶ ἄντικρυ τῆς θύρας ὑψοῦτο τρόπαιον ἐκ διαφόρων ὅπλων συντεθημένον, ὅπου ἡ ἱπποτικὴ λόγχη διεσταυροῦτο μετὰ τοῦ ἀκοντίου τῶν Ἀφρικανῶν, καὶ τοῦ κυρτοῦ ἀκινάκου τῶν Μαυριτανῶν τῆς Γρανάδας. Τῶν δὲ τοίχων τὰ παραπετάσματα, ἐκ κυανοῦ ὄντα δέρματος τῆς Κορδόβης, εἶχον ἐπιτετυπωμένας γραφὰς ἀγώνων, πανηγύρεων καὶ μαχῶν, καὶ ὑπεράνω ἑκάστου τῶν παρεστωμένων ἀνδρῶν, ἐφαίνετο ἐπιγεγραμμένος ὁ θυρεὸς καὶ τὸ ὄνομά τοῦ. Διήρουν δὲ τμηματηδὸν τὴν λαμπρὰν ἐπίστρωσιν ταύτην ἡμικιόνια λαξευτὰ, φέροντα ἐναλλὰξ, τὰ μὲν τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, τὰ δὲ τὸν ἐπειργασμένον εἰς τὰ παράσημα τῶν Βραγαντιδῶν. Κατὰ δὲ τοὺς πλαγίους τοίχους, δύω πλατείας ἑστίας ἀνεχούσας κάτοπτρα Ἐνετικὰ μὲ κορωνίδας ποικίλας καὶ ποικιλορρύθμους, ἐπεκόσμουν παντοῖα σινικὰ πιλουργήματα, τὰ τὴν σήμερον ὑπερόγκων ποσοτήτων τιμώμενα, ἄλλοτε δ' ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων εὐκόλως ἀποκτώμενα ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης τοῦ ἐμ-

πορίου αὐτῶν ἐκτάσεως. Μεγάλη δ' ὀρειχαλκίνη λυχνία ἄνευ κρυστάλλων, καὶ τάπης τῆς Βράγας μονόχρους μὲν ἀλλὰ λαμπρὸς τὴν βαφὴν συνεπλήρουν τὴν σοβαρὰν σκευὴν τῆς αἰθούσης.

Ἡ δόνα Χιμένα ἀφήσασα τὸ βιβλίον της, ἐθεώρει τὴν Ἰνὲς μὲ φιλόστοργον βλέμμα μητρός.

— Τὴν στιγμὴν ταύτην, εἶπεν, ὡς οὖσα βεβαία ὅτι οἱ λογισμοί της ἀνταποκρίνονται πρὸς τοὺς τῆς Ἰνὲς, — τὴν στιγμὴν ταύτην εὑρίσκονται πλησίον τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

— Εἴθε νὰ τοὺς δεχθῇ ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὴν ἀξίαν των, εἶπεν ἡ νέα δειλῶς. Καὶ ταπεινώσασα τὴν φωνὴν ἔτι μᾶλλον, προσέθηκεν· — Ὁ ὸδν Σίμων θὰ γοητεύσῃ τὴν καρδίαν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

Ἡ δόνα Χιμένα τὴν ἤκουσε, καὶ μητρικὸν μειδίαμα ἐφαίδρυνε τὴν συνήθη κατήφειαν τοῦ προσώπου της.

— Ὁ ὸδν Σίμων; ἐπανέλαβε μὲ σχῆμα θωπευτικῆς ἀστειότητος.

— Καὶ ὁ ὸδν Λουδοβίκος, προσέθηκεν ἀμέσως ἡ Ἰνὲς, καὶ λεπτὸν ἐρύθημα ἀνέβη εἰς τὰς παρειάς της.

— Ὦ! μὴ προσποιοῦ, θύγατερ, ὑπέλαβεν ἡ Δόνα Χιμένα ἐμβριθῶς καὶ μελαγχολικῶς· ἔστω μετὰ θεὸν ὁ πρῶτος εἰς τὴν καρδίαν σου, ὡς τὸ ὄνομά του ἀπαντᾶται εἰς τὰ χείλη σου πρῶτον. Ἐπεθύμουν νὰ σᾶς ἔβλεπα ἤδη συνηνωμένους, διότι κατὰ παραχώρησιν θείαν ὁλεθρία βασιλεία διεδέχθη τῆς Πορτογαλλίας τὴν ἔνδοξον καὶ εὐδαίμονα ἐποχὴν, καὶ ὅσοι εἰσὶ νέοι ἀκόμη, θέλουσι βεβαίως ἰδῇ καιροὺς πλήρεις πικρίας. Σὺ κἄν θὰ ἔχῃς διὰ νὰ σ' ὑπερασπίζηται καὶ νὰ σ' ἀγαπᾷ συζύγου βραχίονα καὶ καρδίαν.

— Ἀνδρεῖον βραχίονα, καὶ καρδίαν ἐνάρετον! εἶπεν ἡ Ἰνὲς, ἐγείρουσα ὑπερηφάνως τὴν κεφαλήν. Ἂν ἐλθῇ ἡ δυστυχία, δὲν θὰ τὴν φοβηθῶ, κυρία.

— Τοιαύτη ἤμην κ' ἐγὼ ἄλλοτε, ὑπέλαβεν ἡ Δόνα Χιμένα. Ἠγαπώμεθα ὡς ἀγαπᾶσθε, παιδία μου, καθαρῶς καὶ νομίμως. Ἤμην εὐτυχὴς τότε . . . εὐτυχεστάτη! . . . Ἀλλὰ τώρα, ὁ θεὸς μ' ἀφήρπασε τὸν εὐγενῆ μου Καστελμελχώραν . . . εἶμαι χήρα . . . καὶ κλαίω!

Καὶ δάκρυα ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Χιμένας. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὑπερίσχυσε τῆς ψυχῆς της ἡ καρτερία, καὶ ἐξηκολούθησε μ' εὐσταθέστερον τόνον φωνῆς.

Μέχρι τοῦδε ὁ Μαρκέσιος Σαλδάνας, ὁ ἐξάδελφός μου τοὺς παρουσιάζει βεβαίως εἰς τὸν βασιλέα. Καὶ ὅμως δὲν ἠξεύρω διατὶ τρέμω. Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ νέου ἡγεμόνος τόσα ἀπαίσια λέγονται . . . καὶ ὁ Σίμων εἶναι τόσον ὁρμητικός. . . .

— Μὴ φοβεῖσθε, μῆτερ, περὶ αὐτοῦ παντελῶς, τὴν διέκοψεν ἡ Ἰνὲς. Ὁρμητικὸς εἶναι βεβαίως, ἀλλὰ συγχρόνως εἶναι τόσον ἐγκαρδίως ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Δὸν Ἀλφόνσον, τὸν νόμιμον βασιλέα του! Ἡ καρδία μου, πιστεύσατε, δὲν μὲ ἀπατᾷ. Ἂς ὑπάγωμεν νὰ τὸν ἰδῶμεν ἐπιστρέφοντα ὑπερήφανον καὶ εὐδαίμονα. . . .

Ἀλλὰ δὲν συνεπλήρωσε τὸν λόγον· θανάσιμος δὲ ὠχρότης ἐπεχύθη εἰς τὸ μέτωπόν της, καὶ ἡ χεὶρ της αὐτομάτως ἐτέθη εἰς τὴν καρδίαν της, ὡς διὰ νὰ καταστείλῃ τοὺς παλμοὺς αὐτῆς.

— Ἰδοὺ ἔρχεται, ἐψιθύρισε.

Ἡ κόμισσα ἠγέρθη ἀμέσως καὶ ἔκλινεν εἰς τὸ παράθυρον.

Σίμων ὁ Βασκογκέλλος εἶχε διαθῇ τὴν φλιὰν τῆς αὐλείας, καὶ διέτρεχε τὴν αὐλὴν βραδέως, κεκυφὼς, καὶ ἐλπισίαν ἄφωνον ἐξέφραζεν ἡ μορφή του. Σιωπῶσαι δ' αἱ δύω κυρίαι ἔρριψαν βλέμματα πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἡ μὲν κόμισσα συνέστειλε τὰς ὀφρῦς, ἡ δὲ Ἰνὲς συνάψασα τὰς χεῖρας, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν. Μετὰ μίαν δὲ στιγμὴν ἠνοίχθη ἡ θύρα, καὶ εἰσῆλθεν ὁ Σίμων.

— Διατὶ τόσον ταχέως ἐπέστρεψας, Βασκογκέλλε; ἐρώτησε ψυχρῶς ἡ κόμισσα.

— Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Σίμων μὲ πεπνιγμένην φωνὴν, ἕνα μόνον υἱὸν ἔχετε τοῦ λοιποῦ, ὅστις νὰ ὑπερασπισθῇ τῶν Σουζιδῶν τὴν τιμήν. Ἐμὲ ὁ Βασιλεὺς μὲ ὠργίσθη.

Τῆς Χιμένας τὸ πρόσωπον ἔγινεν αὐστηρόν.

— Τῷ ὄντι, εἶπεν, υἱός μου θὰ εἶναι μόνον ὅστις διατηρήσῃ σέβας καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν ἡγεμόνα του.

— Μῆτερ, δὲν βλέπεις ὅτι πάσχει; Ἤρχισε λέγουσα ἡ Ἰνές.

Ἀλλ' ἡ κόμισσα μ' ἓν νεῦμα χειρὸς τῇ ἐπέβαλε σιωπὴν, καὶ ἐξηκολούθησε μὲ φωνὴν ἐπίσημον.

— Ἀπόντος τοῦ πρωτοτόκου Σούζα, ἔχω ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ σὲ ἀνακρίνω. Ἐγὼ εἶμαι ὁ δικαστής σου. Εἰς τί ἔσφαλας, Σίμων Βασκογκέλλε;

Ὁ νεανίας συλλογισθεὶς ἐπ' ὀλίγον, διηγήθη μετὰ ταῦτα τὴν σκηνὴν τὴν παρὰ τὴν πόλιν τῆς Ἀλκαντάρας, κολάζων ὅσον τὸ δυνατὸν τοῦ βασιλέως τὸ σφάλμα. Αἱ δύω κυρίαι τὸν διέκοπτον μὲ λύπης ἐπιφωνήματα καὶ ἐκπλήξεως· ὅταν δ' ἐτελείωσεν, ἡ Ἰνὲς λαβοῦσα τῆς Δόνας Χιμένας τὴν χεῖρα,

— Ἤξευρα, εἶπεν, ὅτι δυστυχὴς μόνον ἦτον.

Ὁ Σίμων ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν βλέμμα ἀφοσιώσεως καὶ εὐγνωμοσύνης· ἡ δὲ κόμισσα ἐσιώπα.

— Καὶ ὁ Καστελμελχώρας, ἐρώτησεν αἴφνης, τί εἶπε;

— Ὁ ἀδελφός μου παρηκολούθησε τὸν βασιλέα εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἀπήντησεν ὁ Σίμων.

— Ἴσως ἔπραξε καλῶς, εἶπε μεγαλοφώνως, ἀλλ' ὡς ὁμιλοῦσα καθ' ἑαυτήν· — καὶ ὅμως, εἰς τὴν ἡλικίαν του, νὰ φιλήσῃ τὴν χεῖρα τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἐξύβρισε τὸν ἀδελφόν του! . . . .

— Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι, κυρία, ὁ Βασιλεὺς, εἶπεν ὁ Βασκογκέλλος.

— Ἔχεις δίκαιον, καὶ ἄδικον ἔχω ἐγώ . . . ἀλλὰ σὺ, Δὸν Σίμων, δύνασαι νὰ συγχωρήσῃς τὴν Μεγαλειότητά του; . . .

— Νὰ συγχωρήσω τὸν Βασιλέα! ὑπέλαβεν ὁ Βασκογκέλλος μετ' ἐκπλήξεως, ἥτις ὑπὲρ πάντα λόγον ἐξέφραζε τὴν ἀπεριόριστον καὶ ἄδολον πίστιν του. — Νὰ συγχωρήσω τὸν βασιλέα! Ἀλλ' ἐγὼ, κυρία, τῷ εἶμαι ὅλος ἀφωσιωμένος, ἀφωσιωμένος μέχρι θανάτου.

Ἡ Ἰνὲς ἐθεώρει τὸν νυμφίον της μετὰ θαυμασμοῦ, εἰς δὲ τῆς κομίσσης τὸ πρόσωπον ἔλαμψεν αἰφνήδιος ἐνθουσιασμός.

— Ὦ! εἶσαι τῷ ὄντι υἱός μου! εἶπεν ἀνοίγουσα τὰς ἀγκάλας. Πόσον ὁ Ἰωάννης, ὁ σύζυγός μου, θὰ ὑπερηφανεύετο ἂν σὲ ἤκουεν!

Ὁ Σίμων ἐρρίφθη εἰς τῆς μητρός του τὸ στῆθος. Ἡ δὲ μνήμη τοῦ ἀποθανόντος πατρός του, ἐπικληθεῖσα ἐν μέσῳ τῆς νέας του θλίψεως, ἐμάλαξε τὴν καρδίαν του, καὶ δάκρυ ἀνέβρυσεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Σενόρα, εἶπε πρὸς τὴν Ἰνὲς ἀφ' οὗ ἀνέστη. Τὸ πρωὶ ἀκόμη εἶχα μέλλον εὐρὺ καὶ λαμπρὸν, ἡ ζωή μοι ἔφερεν ὑποσχέσεις πλούτου καὶ δόξης, καὶ ἴσως ἤμην ἄξιος νὰ σᾶς ζητήσω εἰς γάμον. Ἀπόψε δὲ εἶμαι πτωχὸς, μέλλων νὰ ζήσω μακρὰν τῆς αὐλῆς ἀφανῶς καὶ ἀσκόπως. Εἶμαι δὲ καὶ ἔτι ὀλιγώτερον τούτου, διότι ὤμοσα ὅρκον, καὶ δι' ἐμὲ ἤγγικεν ἡ στιγμὴ τοῦ κινδύνου. — Ὑπεσχέθητε νὰ νυμφευθῆτε λαμπὸν μεγιστᾶνα, καὶ ὁ πτωχὸς καὶ ἄσημος ἐγὼ δὲν θὰ ὠφεληθῶ ἀνάνδρως ἀπὸ τὴν ὑπόσχεσίν σας ἐκείνην.

Μετ' αὐτὰς τὰς λέξεις διεκόπη ὁ Βασκογκέλλος, καὶ αἰσθανόμενος τὰς δυνάμεις του ἐκλιπούσας, ἐστηρίχθη εἰς τὴν καθέδραν, περιμένων τὴν ἀπόκρισιν τῆς Ἰνές.

— Κυρία! μῆτερ! ἀνέκραξεν αὕτη μὲ φωνὴν πνιγομένην ἀπὸ τὰ δάκρυα· τὸν ἠκούσατε! . . . . Τόσον λοιπὸν μὲ περιφρονεῖς, Βασκογκέλλε; Τί ἔπραξα διὰ νὰ μὲ καθυβρίσῃς; . . . Ὦ! ἐγνώριζα ἐγὼ ποῖον ἦν τὸ λαμπρὸν αὐτὸ μέλλον ὁποῦ μὲ λέγεις; Καὶ ἂν ποτὲ τὸ ἐνεθυμούμην, δι' ἄλλον τὸ ἐνεθυμούμην καὶ ὄχι διὰ σὲ ἄρα; Ὦ! ὁμιλήσατέ τον, κυρία. Εἰπέτε τον ὅτι εἶναι ἄδικος καὶ σκληρός. Εἰπέτε τον ὅτι ἂν ἤθελε ν' ἀρνηθῇ τὴν χεῖρά μου, ἔπρεπε χθὲς νὰ τὸ εἰπῇ, ὄχι σήμερον. Ὅτι σήμερον, ὅταν τὸν βλέπω πάσχοντα, ἔχω τὸ δικαίωμα ν' ἀποποιηθῶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ὑποσχέσεώς του, τὸ δικαίωμα νὰ μείνω καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ μνηστή του!

Ἡ Ἰνὲς ταῦτα λέγουσα ἐγονάτισε καὶ ἔσφιγγε τὰς χεῖρας τῆς κομίσσης, ἥτις ἐθεώρει ἀλλεπαλλήλως καὶ τὴν νέαν κόρην καὶ τὸν Σίμονα, ἄφωνον, ἐνδίδοντα εἰς τὴν ταραχὴν τῆς ψυχικῆς συγκινήσεως, καὶ σχεδὸν λειποψυχοῦντα.

— Ἐπλάσθητε ὁ εἷς διὰ τὸν ἄλλον, εἶπε τέλος. — Ἰνὲς, ἀγαπητὴ κόρη, σ' εὐχαριστῶ. Πρὸ καιροῦ ἡ καρδία μου δὲν ἠσθάνθη τοιαύτην χαράν. Καὶ σὺ, Βασκογκέλλε, εὐχαρίστησε τὸν θεὸν, διότι μεγάλην παρηγορίαν σοὶ ἔστειλε.

Ὁ Σίμων, οὗτινος ἡ καρδία, ἂν δὲν διεφλέγετο ἀπὸ τὸ ἐξὸ καὶ θυελλῶδες αἴσθημα, τὸ καλούμενον ἔρωτα, ἦν ὅμως πλήρης αἰθρίας καὶ εἰλικρινοῦς ἀγάπης πρὸς τὴν γυναῖκα ἥτις τὸν ἐξελέξατο μεταξὺ ὅλων, πρὸς ἐκείνην ἣν ἀνέλαβε νὰ συνοδεύσῃ καὶ νὰ προστατεύσῃ ἐπὶ τῆς γῆς, πλησιάσας ἐφίλησε τὴν χεῖρα τῆς Ἰνές. Αὕτη δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφάνη παρωργισμένη, ἀλλ' ἔπειτα μειδιάσασα διὰ τῶν δακρύων της, ἔκρυψε τὸ ἐρύθημά της εἰς τὸ στῆθος τῆς δόνας Χιμένας.

— Πρέπει νὰ σπεύσωμεν, τέκνα μου, εἶπεν αὕτη. Αἱ κακαὶ ἡμέραι δι' ἡμᾶς ἤρχισαν, καὶ τὶς ἠξεύρει ὁποῖα προσκόμματα δύναται ν' ἀπαντήσῃ μετὰ ταῦτα ἡ ἕνωσίς σας. Αὔριον πρέπει νὰ νυμφευθῆτε.

— Αὔριον! ἐπανέλαβεν ἡ Ἰνὲς ὡς τρομάξασα.

— Αὔριον! ἀνέκραξεν ὁ Βασκογκέλλος ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

— Αὔριον δὲν θὰ εἶναι πλέον καιρός! εἶπεν ὀπίσω του φωνὴ τραχεῖα καὶ ἰσχυρά.

Αἱ δύω κυρίαι ἐξεφώνισαν ἔντρομοι, ὁ δὲ Βασκογκέλλος μεταστραφεὶς, ἔφερε τὴν χεῖρά του εἰς τοῦ ξίφους του τὴν λαβήν. — Ὀρθὸς, ἀκίνητος, ἵστατο ὁ Βαλθάσαρ εἰς τὴν ὀδὸν τῆς αἰθούσης.

— Σὺ ἐδῶ, ἀνέκραξεν ὁ Σίμων ἀναγνωρίσας αὐτὸν ἀμέσως. Τί τρέχει;

— Τρέχει, ἀπεκρίθη τεθλιμμένος ὁ Βαλθάσαρ, ὅτι σᾶς ἐπρόδοσα, καὶ ὅτι τώρα θέλω νὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς σώσω. Ἔπειτα δὲ, μὲ φονεύετε ἂν θέλητε.

— Τίς εἶναι αὐτὸς καὶ τί ἐννοεῖ; ἐρώτησεν ἡ κόμισσα.

— Κυρία, εἶπεν ὁ Βασκογκέλλος. Σᾶς ἐξεμυστηρεύθην ποτὲ ὅτι ἐπὶ τῆς νεκρωσίμου κλίνης τοῦ πατρός μου εἶχα ὀμώσει ἱερὸν ὅρκον, ἀλλὰ τὸν σκοπὸν τοῦ ὅρκου, σᾶς εἶπα ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν μάθητε. Χθὲς ἀκόμη ἦν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς πρὸς ἐμὲ ξένος. Ἀλλ' ἔκτοτε, εὐγνωμονῶν διότι μικρὸν τὸν ὠφέλησα, αὐτὸς μ' ἔσωσε τὴν ζωήν. Ὅ,τι ἔχει νὰ μὲ εἰπῇ εἶναι πρὸς πάντας ἀπόρρητον.

Ἡ Κόμισσα λαβοῦσα τότε ἐκ τῆς χειρὸς τὴν Ἰνὲς, διευθύνθη πρὸς τὴν θύραν, ἀλλὰ, πρὶν ἢ ἐξέλθῃ, μεταστραφεῖσα,

— Παρακαλῶ τὸν θεὸν, Βασκογκέλλε, εἶπε, νὰ εὐοδώσῃ τοὺς σκοπούς σου, διότι οἱ σκοποί σου εἰσὶν ἀναμφιβόλως σκοποὶ πιστοῦ ὑπηκόου.

— Δι' ὄνομα τοῦ θεοῦ, ἐρώτησεν ὁ Σίμων τὸν Βαλθάσαρ ἅμα ἔμεινον μόνοι· — Τί συνέβη;

— Σᾶς τὸ εἶπα, ἀπεκρίθη αὐτός. Ὁ Κόντης γνωρίζει τὰ πάντα, καὶ ἐξ αἰτίας μου τὰ ἐγνώρισεν. Ἠξεύρει ὅτι εἶσθε ὁ ἀρχηγός μας, ὅτι Σεῖς τὸν ἐξυβρίσατε χθές. Καὶ ἂν ἐγνώριζα καὶ ἄλλα ἀκόμη, ἤθελε τὰ ἠξεύρει κ' ἐκεῖνα.

— Καὶ τί σὲ παρεκίνησε νὰ μὲ προδώσῃς;

— Ἡ σύμπτωσις, καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ σᾶς φανῶ χρήσιμος. Ἐξέλαβα τὸν ἀδελφόν σας, τὸν κόμητα Καστελμελχώραν ἀντὶ ὑμῶν, καὶ τὸν ὡμίλησα ὡς ἂν ἦσθε ὁ ἴδιος. Ὁ Κόμης εἶναι πονηρότερός μου, καὶ μὲ ἄφησε νὰ ὁμιλῶ, — ὥστε τὰ εἶπα ὅλα.

— Λυπηρὸν εἶναι, — ὅμως ἀπὸ τὸν Καστελμελχώραν, φίλε μου, ὡς τὸν Κόντην ὑπάρχει μεγάλη ἀπόστασις, εἶπεν ὁ Σίμων μετὰ πεποιθήσεως.

— Ὅσῃ, ἀγαπητὲ κύριε, ἀπὸ τὸ στόμα μου εἰς τὸ αὐτίον σας τώρα.

— Πῶς; τολμᾷς νὰ εἰπῇς. . .

— Ὦ! ἔκαμε πρῶτον τὰς συμφωνίας του. Δὲν θὰ σᾶς φονεύσουν, δὸν Σίμων. Ὁ ἀδελφός σας ἔλυσε τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι μόνον θὰ σᾶς ἐξορίσουν.

— Ἢ ψεύδεσαι ἢ ἀπατᾶσαι, Βαλθάσαρ. Ἀνοησία μου εἶναι καὶ νὰ σὲ ἀκούω.

— Καὶ ὅμως θὰ μὲ ἀκούσητε, εὐγενέστατε κύριε Βασκογκέλλε, εἶπεν ὁ Βαλθάσαρ, τοποθετούμενος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς θύρας. Καὶ τὴν βίαν ἂν ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶ, θὰ διορθώσω τὸ κακὸν ἀφ' οὗ τὸ ἐπέφερα.

Ὁ Σίμων ἀναγκασθεὶς νὰ ἐνδώσῃ, ἐκάθησεν. Ὁ δὲ Βαλθάσαρ ἦλθε καὶ ἐστάθη ἐμπρός του.

— Ἔχετε σκοπὸν νὰ τὴν νυμφευθῆτε τὴν ὡραίαν ἐκείνην κόρην, ἥτις πρὸ ὀλίγου ἐκάθητο ἐδῶ ὅπου τώρα κάθησθε, δὲν εἶναι ἀληθές; εἶπε δειλῶς καὶ σχεδὸν κρυφίως. — Τῷ ὄντι τοιαύτη γυνὴ ἀνήκει εἰς τοιοῦτον ἄνδρα. Τὸ καθαρὸν μέτωπόν της κατοπτρίζει τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς της, καὶ ἡ προσηνὴς τοῦ βλέμματός της ὑπερηφάνεια ἐξηγεῖ τὰς εὐγενεῖς ἀρετὰς τῆς καρδίας της. Τὴν ὑπεραγαπῶ, δὸν Σίμων, διότι τὴν ἐξελέξατε, καὶ δίδω ὅλην μου τὴν ζωήν, ἂν ἠμπορῶ νὰ ἐμποδίσω νὰ χύσουν καὶ ἓν μόνον δάκρυ οἱ μέλανες ἐκεῖνοι ὀφθαλμοί, οἵτινες πρὸ ὀλίγου σᾶς ἐθεώρουν τόσον περιπαθῶς.

— Ἔχεις ἐνθουσιασμὸν! εἶπεν μειδιῶν ὁ Βασκογκέλλος.

— Παραφροσύνην μᾶλλον εἰπέτε. Ἀπὸ χθὲς πολλάκις τὸ ἐσυλλογίσθην, αὐθέντα, ὁ ἴδιος. Ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ, Σᾶς ἀγαπῶ ὡς νὰ εἶσθε συγχρόνως καὶ κύριος καὶ υἱός μου. . . Καὶ ὁ ἀδελφός σας ἐμειδίαν ὅταν τὸν ἐξέλαβα ἀντὶ ὑμῶν, καὶ τῷ ἐξέφραζα τὴν ἀφοσίωσίν μου . . . μὴ μειδιᾶτε πλέον, δὸν Σίμων. Δὲν πρέπει νὰ ὁμοιάζητε ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον.

— Τῷ ὄντι ἂς ὁμιλήσωμεν ἐμβριθῶς, εἶπεν ὁ νεανίας, καὶ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐκφράζου μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας.

— Ἀμέσως τώρα πάλιν ὁμιλοῦμεν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ σας. Ἤδη δὲ πρόκειται περὶ τῆς Δόνας Ἰνὲς Καδαυάλης, ἥτις μετ' ὀλίγας ὥρας, ἥτις ἴσως ταχύτερα, σᾶς ἁρπάζεται.

— Ἁρπάζεται ἡ Ἰνὲς! ἀνέκραξεν ὠχριῶν ὁ Σίμων. Παράφρονα θέλεις νὰ μὲ ἰδῇς; . . . Βαλθάσαρ, σὲ ὁρκίζω, ὁμίλησε.

— Δὲν ὑποπτεύετε τί μὲ μένει νὰ σᾶς εἰπῶ; Ὁ ἀδελφός σας, τὴν ἀγαπᾷ καὶ ἐκεῖνος, ἢ μᾶλλον ἐποφθαλμιᾷ εἰς τὸν ἀπέραντον πλοῦτόν της.

— Ὁ ἀδελφός μου! υἱὸς τοῦ Σούζα; . . . ἀδύνατον.

— Καὶ ὡς ἀμοιβὴν τῆς προδοσίας του, ἐξηκολούθησεν ὁ Βαλθάσαρ βραδέως, ὁ Κόντης τῷ ὑπεσχέθη διαταγὴν βασιλικὴν, παραδίδουσαν εἰς αὐτὸν τὴν κληρονόμον τῶν Καδαυάλων. Ἤμην παρὼν εἰς τὴν διαπραγμάτευσιν.

— Σύ . . . τὰ εἶδας, σὺ, τὰ ἤκουσας ταῦτα;

— Καὶ τὰ ἤκουσα, καὶ τὰ εἶδα.

Ὡς ἐμβρόντητος ἔμεινεν ὁ Βασκογκέλλος· καὶ ἤθελε μὲν νὰ θεωρῇ τὸν ἀδελφόν του ἀθῶον, ἀλλὰ τὸν κατεθορύβει ἡ πεποίθησις μεθ' ἧς ὁ Βαλθάσαρ ὡμίλει.

— Καὶ τώρα, ἐπανέλαβεν οὗτος, χρονοτριβὴ δὲν χρειάζεται. Ὅταν θὰ ἔλθουν οἱ ἐκ μέρους τοῦ Βασιλέως, πρέπει νὰ μὴν εὕρουν ἐδὼ πλέον τὴν Ἰνὲς Καδαυάλην, ἀλλὰ τὴν Ἰνὲς Βασκογκέλλην Ὑ Καδαυάλην, τὴν σύζυγόν σας.

— Σὲ πιστεύω, βιάζομαι νὰ σὲ πιστεύσω, εἶπεν ὁ Σίμων, κλίνων τὴν κεφαλήν· διότι ἡ συμβουλὴ αὕτη εἶναι συμβουλὴ φίλου. . . Ὦ Καστελμελχώρα, Καστελμελχώρα.

— Καιρὸς δὲν εἶναι στεναγμῶν, αὐθέντα. Δόξα τῷ θεῷ, ἔχετε ἀρκετὴν ἐργασίαν. Ἀμέσως μετὰ τὸν γάμον πρέπει νὰ φύγητε.

— Διὰ τί πάλιν τοῦτο;

— Δὲν σᾶς εἶπα ὅτι ὁ ἀδελφός σας ἐν τῇ μακροθυμίᾳ του ἔλαβεν ἐναντίον σας ἔνταλμα ἐξορίας; Πῶς δὲ οἱ ὑπηρέται τοῦ Κόντη ἐκτελοῦσι τὰς τοιαύτας διαταγὰς, τὸ ἠξεύρετε. Θὰ σᾶς συλλάβουν, καὶ ὡς κατάδικον θὰ σᾶς φέρουν εἰς τὰ κτήματά σας.

— Καὶ ὅμως πρέπει νὰ μείνω εἰς τὴν Λισαβῶνα, ὅπου ἔχω χρέος νὰ ἐκπληρώσω. Ἔχεις δίκαιον, Βαλθάσαρ, Σ' εὐχαριστῶ . . . Ὁ θεὸς νὰ συγχωρήσῃ τὸν ἀδελφόν μου.

Μίαν ὥραν μετὰ τὴν συνέντευξιν ταύτην, ὁ οἶκος τῶν Σουζῶν ἦν ὅλος εἰς κίνησιν. Ὁ Σίμων χωρὶς νὰ δηλώσῃ εἰς τὴν μητέρα του τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν τοῦ Καστελμελχώρου, τῇ εἶπε μόνον, ὅτι προσεχὴς κίνδυνος τὸν ἐπαπειλεῖ αὐτὸν, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ τελεσθῇ ὁ γάμος ἀμέσως· καὶ τούτου εὐλογοφανῆ εἶχε πρόφασιν τὸ δυστυχὲς συνάντημα τῆς Ἀλκανταρίας πύλης, καὶ τὴν ἀνόητον τοῦ Βασιλέως παραφοράν. Ἡ Ἰνὲς συγκατένευσε, καὶ αἱ ὀπαδοί της, ἂν καὶ ἐκπλαγεῖσαι διὰ τὴν αἰφνηδίαν ταύτην ἀπόφασιν, παρεσκεύαζον ὅμως μετὰ σπουδῆς τὴν στολήν της. Ἡ δὲ κόμισσα, ὁ Βαλθάσαρ, ὁ Βασκογκέλλος, καί τις ἱερεὺς μεταπεμφθεὶς ἀπὸ τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας τῆς Κεχαριτωμένης περιέμενον τὴν νεάνιδα, καὶ τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα διὰ τὴν τελετήν.

Τέλος ἐφάνη καὶ αὐτὴ, ἀλλ' ὠχρὰ, καὶ τόσον τεταραγμένη, ὥστε ἡ θαλαμηπόλος της μόλις τὴν ὑπεστήριζε. Προσελθοῦσα δ' ἡ κόμισσα, τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὴν ἔφερε πρὸς τὸ προσκυνητήριον, ὅπου καὶ ὁ Σίμων ἐλθὼν ἐγονάτισε πλησίον της. Ὁ δὲ ἱερεὺς ἐνεδύθη τὰ ἄμφια.

Ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν μέγας θόρυβος ἠκούσθη εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ διὰ μιᾶς πλῆθος ἱππέων ὥρμησεν εἰς αὐτήν.

— Ταχύνατε, πάτερ, εἶπεν ὁ Σίμων.

— Καιρὸς δὲν εἶναι πλέον, εἶπεν ὁ Βαλθάσαρ. Πρέπει νὰ φύγητε.

— Πῶς; καὶ νὰ τὴν ἀφήσω ἐδὼ, ἀπροστάτευτον; . . . ποτέ!

— Νὰ φύγητε, σᾶς λέγω. Οἱ ὑπηρέται τοῦ Κόντη ἀναβαίνουσιν, ἔφθασαν.

— Ἂς ἔλθουν, ἔκραξεν ὁ νεανίας ἕλκων τὸ ξίφος του.

Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν στιγμὴν ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἐκρούσθη μὲ δύναμιν.

— Ὑπάρχει ἄλλη ἔξοδος; ἐρώτησε τὴν κόμισσαν ὁ Βαλθάσαρ.

— Ἡ κεκρυμμένη ἐκείνη θύρα πρὸς τὸν κῆπον κάτω.

— Νὰ φύγητε! ἐπανέλαβεν ὁ Βαλθάσαρ καὶ πάλιν.

Καὶ ἁρπάσας τὸν Σίμωνα, ἂν καὶ ἀνθιστάμενον, εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἔφυγε μετ' αὐτοῦ.

Τότε διέταξεν ἡ κόμισσα, καὶ ἡ θαλαμηπόλος τῆς Ἰνὲς ἤνοιξε τὴν θύραν. Εἰσῆλθε δὲ ὁ Ἐμμανουὴλ Ἀντουνέζος, ἀξιωματικὸς τῶν βασιλικῶν περιπόλων, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἱππέων του, καὶ περισκοπήσας τὴν αἴθουσαν, ἐφάνη ἰσχυρῶς δυσαρεστούμενος ὅτι δὲν εἶδε τὸν Βασκογκέλλον. Εὗρε δὲ μόνην τὴν Ἰνὲς λειποθυμοῦσαν, τὸν ἱερέα τῆς Παναγίας τῆς Κεχαριτωμένης, καὶ τὴν Δόναν Χιμέναν.

— Τί ἐπιθυμεῖτε; ἐρώτησεν αὕτη, ἀναλαβοῦσα τὸ ὑπεροπτικὸν καὶ ἀτρόμητον ἦθός της.

— Φέρομεν διαταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως, ἀπήντησεν ὁ Ἀντουνέζος, ἀναπτύσσων περγαμηνὸν ἐνσφράγιστον διὰ τῆς ἰδιαιτέρας σφραγίδος Ἀλφόνσου τοῦ ΣΤ'. (α).

— Ἂν ὑπάρχῃ τόπος ὅπου ἡ θέλησις τῆς Μεγαλειότητός του νὰ θεωρῆται ὡς ἱερὸς νόμος, οὗτος εἶναι ὁ οἶκος τῶν Σούζων. Ἐνεργήσατε τὰ χρέη σας, κύριε.

Ὁ Ἀντουνέζος καὶ οἱ ἱππεῖς ἔμεινον ἀποροῦντες.

— Κυρία, ἐπανέλαβε διστάζων, πρόκειται περὶ τοῦ υἱοῦ σας, δὸν Σίμωνος Βασκογκέλλου . . . διάταγμα ἐξορίας . . .

— Ὁ υἱός μου δὲν εἶναι ἐδὼ, κύριε.

— Μᾶς ἐπρόλαβον, ἐψιθύρισεν ὁ Ἀντουνέζος, καὶ ἀναλαβὼν ὑπὸ πεισμονῆς τὴν προπέτειαν, ἣν εἶχε καταστεῖλει ἐπὶ μικρὸν τῆς κομίσσης ἡ παρουσία, ἐκάλυψε τὴν κεφαλήν του καὶ ἐκάθησεν.

Ὁ ἱερεὺς περιεποιεῖτο τὴν Ἰνὲς, ἀναλαμβάνουσαν κατ' ὀλίγον.

— Κύριε, εἶπεν ἡ κόμισσα μετὰ περιφρονητικῆς ἠρεμίας· εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μακαρίτου ἀνδρός μου ὑπάρχουσι περισσότεροι ὑπηρέται ἀφ' ὅσους χρειάζονται διὰ νὰ σᾶς βιάσουν νὰ σταθῆτε ἀσκεπὴς καὶ ὀρθὸς ἐμπρὸς εἰς τὴν χήραν του· ἀλλὰ σᾶς σέβομαι ὡς διαγγελέα Βασιλικῆς διαταγῆς, διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ σᾶς διώξω, ὑποχωρῶ ἡ ἰδία.

Καὶ λαβοῦσα ἐκ τῆς χειρὸς τὴν Ἰνὲς, κλονουμένην ἀκόμη καὶ στηριζομένην ἐπὶ τοῦ ἱερέως, διέβη μετ' αὐτῆς τὴν αἴθουσαν. Ὁ δ' Ἀντουνέζος περιέμεινε μέχρις ὅτου ἔφθασαν εἰς τὴν θύραν. Ἀλλὰ τότε, πρὶν ἢ ἐξέλθῃ ἡ κόμισσα, ἐγερθεὶς καὶ ἀποκαλυφθεὶς, ἐχαιρέτησε μετ' εἰρωνικῆς ταπεινότητος.

— Ἐγὼ, εἶπε, νὰ λησμονήσω τὰ χρέη ἀνδρὸς πρὸς ὑμᾶς, εὐγενὴς κυρία; ἄπαγε! Ἀλλὰ περιμείνατε, σᾶς καθικετεύω· καὶ ἐπειδὴ τόσον βαθὺ ἐπαγγέλλεσθε σέβας πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, εὐδοκίσετε ν' ἀναγνώσητε καὶ αὐτήν.

(ἀκολουθεῖ.)

(α) Τὴν σφραγῖδα τοῦ κράτους δὲν εἶχεν ἀκόμη τότε ὁ Ἀλφόνσος, ἀλλ' ἡ μήτηρ του, ἡ ἀντιβασίλισσα.